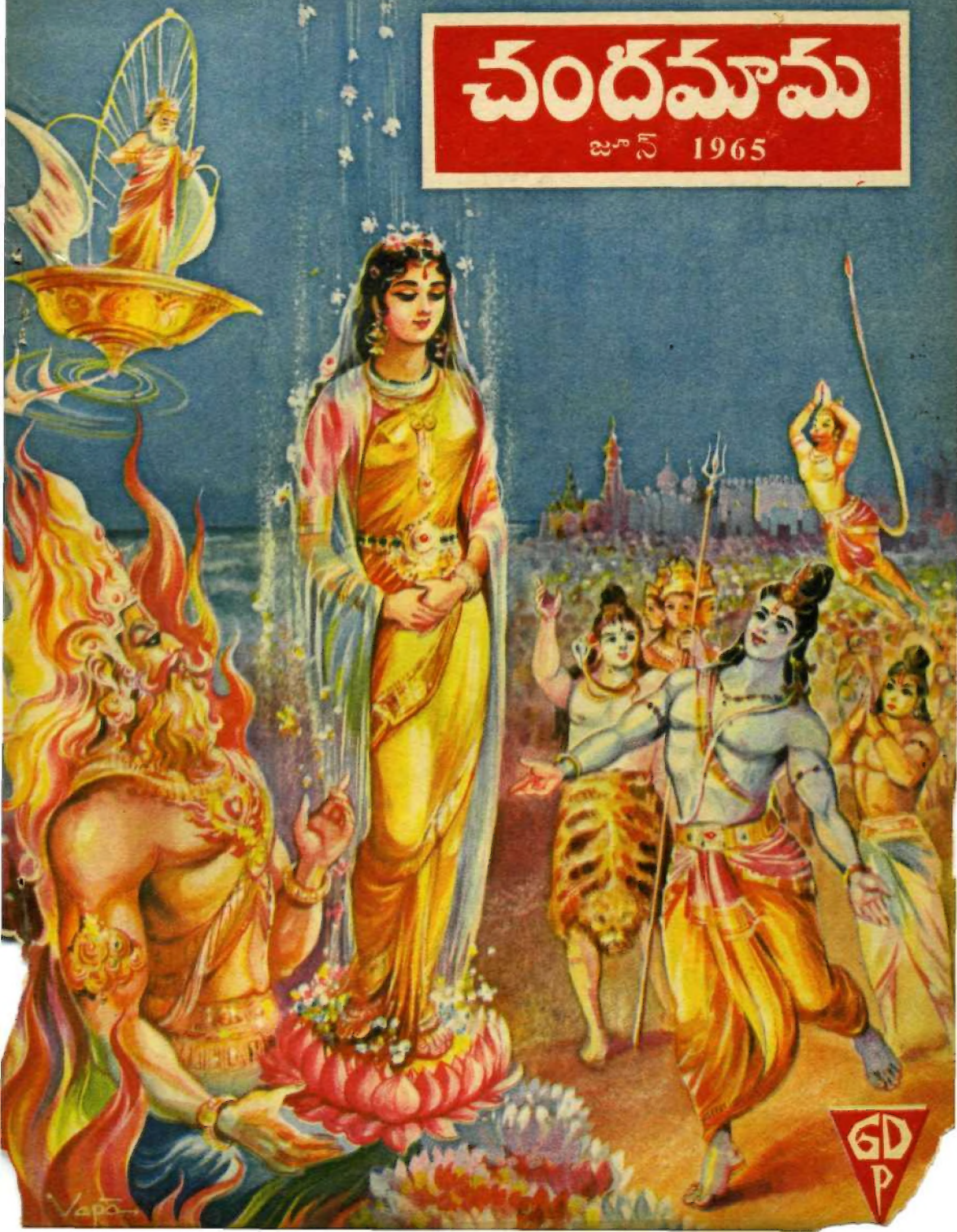

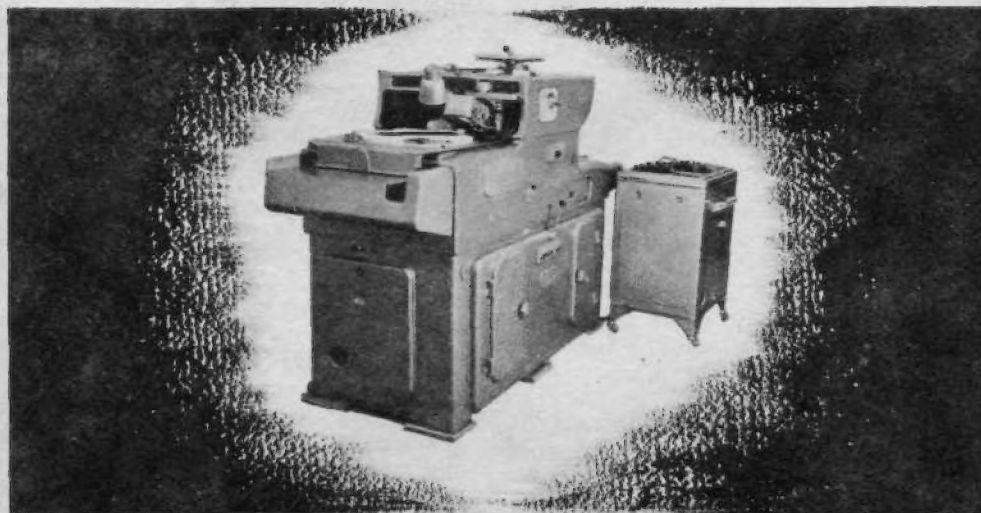
చందమామ

జూన్ 1965

For the first time in India the revolutionery electronic engraving machine in action

VARIO KLISCHO GRAPH

WHAT IT MEANS TO YOU

Block making time reduced from days to a few hours ■ Electronic control of gradation and detail sharpness ■ Electronic adjustment of colour correction

CHANDAMAMA PRESS - CHANDAMAMA BUILDINGS - MADRAS-26

నేర్చుకొనుటకు పశితనం ప్రతిబంధకంగాదు

మొక్కలకు అవి బ్రతికే నిమిత్తం
నీళ్లు కావలెను అని చిన్న బాలురు
పరితనమందే నేర్చుకుందురు. ఈ
సామాన్యమైన యదార్థమును ఒక్క
మాట నేర్చుకుంటే ఇంతెన్నటికీ
మరువదు.

మీ పిల్లలకు మీరు ఇప్పుడు నేర్పవలసిన మరియొక
పాఠము. పళ్లు మరియు పనుచిగుళ్లు పట్ల రోజూ
శ్రద్ధవహించుట, అందువల్ల తచివ్యత్తునందు కొన్ని
సంవత్సరాలలో దంతక్షయం మరియు పనుచిగుళ్లు
జబ్బులవారి బడకుండా వారిని కాపాడినందుకు వారు
మీకు అభివందనమందింపుదురు. వారి పళ్లను
చీరయు పనుచిగుళ్లను ఫోర్ హాన్స్ టూత్ పేస్టుతో
రోజుకొనుచూ తర్రవరుచుకొనుచు మీ పిల్లలకు
నేడే బోధించండి. దంత వైద్యుని చేత తయారు
చేయబడిన ఫోర్ హాన్స్ పనుచిగుళ్లు గుణకారి

యైన డాక్టర్ ఫోర్ హాన్స్ యొక్క ప్రత్యేక పదార్థ
ములు గల టూత్ పేస్టు ప్రపంచంలోతెల్ల ఇది
ఒక్కటే. రోజూ వాడుచున్నయడం పళ్లు తెల్లగా
మెరియుచూ, పనుచిగుళ్లు గట్టిగాను ఆరోగ్యవంతం
గాను వుండును. "CARE OF THE TEETH
AND GUMS" అనే చిన్న రంగుం పుస్తకం
ఉచిత ప్రతి కోసం తపాలా ఇద్దుల నిమిత్తం
10 న.పై, తపాలా విక్షంసు పంపండి: 'పేనర్న్',
రెంటల్ అడ్మినిస్ట్రేటర్, ఫోస్టు డ్యాగ్ నం
10031, బొంబాయి.

COUPON

Please send me a copy of the booklet
"CARE OF THE TEETH AND GUMS"

Name _____

Address _____

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

భారత చరిత్ర - 45	...	2	కలల బేరం	...	33
నెహ్రూ కథ	...	5	మంచికి మంచి-చెడు	...	38
దుర్గేశనందిని - 13	...	9	కుక్క బుద్ధి-మనెషి	...	43
నరకభయం	...	17	రామాయణం	...	49
దేవస్మిత కథ	...	22	స్వరోచి కథ	...	57
నలుగురు మిత్రులు	...	27	ప్రపంచపు వింతలు	...	61

ఇవి గాక పోటో శీర్షికల పోటీ
మొదలైన మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

రెమి క స్టూర్ సోప్

HUKAN

**వ్యూత్
శేషధము**

60 యేండ్లకు పైగా

**జమ్మివారి
లివర్ క్యూర్**

బిడ్డల యొక్క లివర్ దురియ. స్టీప్
వ్యాధులకు ప్రఖ్యాత ఔషధము.

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్, మద్రాస్-4.

బ్రాంచీలు:

బెంగళూరు-2; కుంబకోణం;

తిరుచిరాపల్లి-2; హైదరాబాద్-20

IV/17/STE

అలంకారానికి

శారదా ఆభరణములు

(అజుప్తు)

బంగారు కవరింగ్ చేయబడినవి.

JASMIN NECKLACE
NO. 211.

మా శారదా నగలను కొనిపొందనాన్ని
పొదుపు చేసి గౌరవప్రదమైన
జీవితాన్ని పొందగలరని
ఆశిస్తున్నాము.

శారదా గోల్డు కవరింగ్ వర్క్ REGD.
prop. G.V. నల్ల నారాయణమూర్తి & సన్స్
చిలకలపూడి పాపు, మచిలీపట్నం, ఆంధ్ర.

NO. 15.
A.V.RAO

స్త్రీలు చేయు ప్రళయమునే - ప్రణయముగా గ్రహించి
వరించి, భరించి, తరించుటయే -
పురుషుల ధర్మమని నిరూపించే
మధుర మసౌజ్జ మపెలాజ్యుల చిత్రము...

యస్. ఆర్. మూవీస్ వారి

ప్రేమీలారూ నీయము

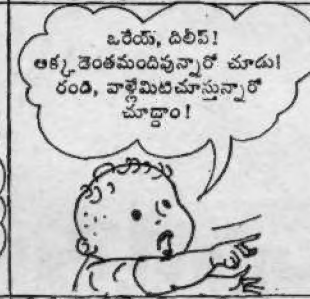
దర్శకుడు డి. నిర్మాతలు
యం. మల్లిఖార్జునరావు • ఆదిబాబు • నాగమణి

కళా. పింగళి నాగేంద్రరావు • సంగీతం - పెండ్యాల • ఛాయ. రవికాంత్, రహిమాన్
కళా. గోఖలే • నృత్యం - పసుమిరి, హీరాలాల్

వాహని నిడుదల

ASTHA

దివీప్ బృందం జంటు ప్రదర్శనశాల దర్శించనున్నారు!

JWT UC 2248

1. కవురు సత్యనారాయణ, పేరుపాలెం

అన్నయ్యా, రావణుడు దశకంఠు డంటారు గదా ? మీరు ఏక శిరస్కుడిగా చిత్రించే వారే ?

రావణుడు కామరూపి. సర్వకాలసర్వావస్థలయందూ పది తలలతో ఆగచాటుపడ నవనరం లేదు. అదిగాక పది తలల రావణుణ్ణి చిత్రించటం వల్ల చిత్రానికి శోభరాదు.

2. కె. ఎ. ఎల్. ఎస్. దేవి, ఆలంపూర్

రాముడు రావణుని బ్రహ్మాస్త్రంతో చంపాడని వేశారు. విభీషణుడు రామునితో తన అన్న కడుపులో అమృతభాండమున్నదనియు, దానిని భేదించినగాని ఆతను చావడనియు తెలపిన మీదట రాముడు రావణుని సంహరించెనని నేను వింటిని. ఏది తప్పు ?

ఈ అమృతభాండం కథ విచిత్ర రామాయణంలో ఉన్నట్టు కనబడుతుంది. వాల్మీకి రచించిన యుద్ధకాండలో మటుకు ఆ కథ లేదు. (ఈ ప్రశ్ననే ఇంకా అనేకమంది పాఠకు లడిగారు.)

3. యద్దనపూడి రామకృష్ణ, యద్దనపూడి

“అంగారవతి” కథ చాల బాగున్నది. కాని నా కొక సందేహము గలదు. అంగారవతి తన తండ్రిని ఎందుకు చంపాలి ?

అంగారవతి తన తండ్రిని చంప లేదు. తన ప్రియుడు తన తండ్రిని చంపుతాడని కూడా ఆమెకు తెలిసి ఉండకపోవచ్చు.

4. ఆర్. వెంకోబారావు, నెల్లూరు

మామయ్య, విక్రమార్కుడు సమాధానం చెప్పలేని కథ బేతాళుడు చెప్పలేడా ? బేతాళ కథలు ఎప్పటికి అవునో తెల్ప గోరుతాను.

విక్రమార్కుడు సమాధానం చెప్పలేని కథ బేతాళుడు చెప్పిన క్షణంలో ఓడిపోతాడు. అందు చేత బేతాళుడు ఓడిపో దలచుకున్నప్పుడే సమాధానం లేని ప్రశ్న వేస్తాడు. మనకు కావలి సింది బేతాళ కథలు అయిపోకుండా ఉండటం. ఇవి ఇతర కథల వంటివి కావు; వీటిలో నీతి, ధర్మసూక్ష్మమూ, మనస్తత్వ పరిశీలనా మొదలైన రకరకాల అంశాలుంటాయి. బేతాళ కథలు ఎప్పుడయిపోతాయో అని చూసే పాఠకులుంటారంటే మాకు నమ్మకం కలగటం లేదు.

5. జే. సూర్యనారాయణరావు, గద్వాల

రామాయణం ఇంకా ఎంత కాలం నడుస్తుంది ?

ఉత్తరకాండ అయిపోయేదాకా నడుస్తుంది.

6. దొరైకణ్ణన్, అనంతపురం

అన్నయ్యా, రేడియో ప్రసారములో ఇచ్చిన మీటర్లు కిలోసైకిల్స్ను గుణించిన 30 కోట్ల మీటరు-సైకిల్స్ వస్తవి గదా ; మీటరుకు, సైకిలుకు గల వ్యత్యాస మేమిటి ? మీటర్, సైకిల్ ఎందుకు విలోమానుపాతములో ఉంటవి ?

30 కోట్ల మీటర్లు అనేది రేడియో తరంగాలు ఒక సెకండు కాలంలో ప్రయాణించే దూరం. “మీటర్లు” అన్నది రేడియో తరంగాల నిడివి. సెకండుకు ఒకే కంపనం గల (ఒకే సైకిల్ గల) రేడియో తరంగాన్ని మనం ఊహించుకో గలిగితే దాని నిడివి 30 కోట్ల మీటర్లుంటుంది. సైకిల్స్ సంఖ్య పెరిగినకొద్దీ తరంగాల నిడివి తగ్గుతుంది. మనకు రేడియో ప్రసారవేగం తెలిసినట్లయితే ఎన్నిమీటర్ల తరంగాలో చెబితే ఎన్ని సైకిల్స్ ఉండేదీ తెలుసుకోవచ్చు.

7. శ్రీకంటి సత్యనారాయణ, హైదరాబాదు

సూర్యకిరణాలు వర్షపు బిందువుల్లో ప్రసరించగానే వర్షవిశ్లేషణ చెంది ఇంద్ర ధనుస్సు ఏర్పడుతుంది. అది ధనుస్సు ఆకారములోనే ఉండుటకు కారణ మేమిటి ?

వర్షవిశ్లేషణం అన్ని వైపులకూ ఒకే ప్రమాణంలో జరుగుతుంది గనక వర్షమాల వలయా కారంలో ఏర్పడుతుంది. అయితే ఆకాశంలో ఏర్పడే ఇంద్రధనుస్సు సాధారణంగా మనకు అర్థవలయానికి తక్కువే కనిపిస్తుంది. అందుచేత అది ధనుస్సు ఆకారంలో ఉండనుకుంటాం. నోటిలో సిల్లు పోసుకుని సూర్యుడి కెదురుగా తిరిగి తువర తెప్పించినట్లయితే “ఇంద్ర ధనుస్సు” సంపూర్ణవలయంగా కనిపిస్తుంది.

8. యం. శివనాగయ్య, నంద్యాల

రేడియో కిరణాలంటే ఏమిటి ? మానవునికి రోదసిలో వీనివలన కలుగు నష్టాలేమిటి ?

సూర్యుడి నుంచి కాంతి మాత్రమే గాక ఇంకా అనేక రకాల కిరణాలూ, శక్తియుతమైన సూక్ష్మకణాలూ ప్రసారమవుతున్నాయి. వీటిలో కొన్ని మనిషి అరోగ్యానికి చాలా హాని కలిగించేవి. భూమిపైన ఉన్న మనం ఈ ప్రసారాలకు గురి కాకుండా గాలిపొర కాపాడుతున్నది. ఈ గాలిపొరలోనే అనేక రకాల ప్రసారం ఆగిపోతున్నది. అంతరిక్షంలోకి వెళ్లే మానవులకు గాలిపొరయొక్క రక్షణ ఉండదు. అందుచేత వారు కృత్రిమరక్షణలు కల్పించుకోవాలి.

శ్రీనివాస్

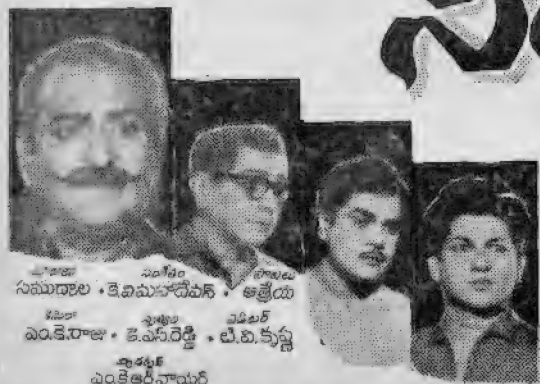
అంద్రదేశ మంతటా
మే 12 విడుదల!

విజయభక్త మూవీస్

తాడూ నీదా

పాతాల్ సముద్రం • కె.వి.మహదేవన్ • తత్తెయి
కె.వి.ఎం.ఎం. • కె.వి.ఎం.ఎం. • లి.వి.కృష్ణ
ప్రొడక్షన్
ఎం.కె.ఆర్.నాయర్

సంగీతం:
ఎన్.ఎస్.భట్టాచారి & ఎ.రామరెడ్డి
దర్శకత్వం
ఆదురి సుబ్బారావు

వచ్చే సంచిక నుండి

చందమామ

విడి సంచిక
0-75 పైసలు

*

సాలు చందా
రు. 8-40

*

రెండేండ్లకు
రు. 15-60

వీజింట్లు, పాఠకులు ఈ మార్పును గమనించవలెను.

పాత చందాదారులకు ఈ మార్పు వర్తించదు. కాని,
ఇప్పటి చందా గడువు తీరిన వెంటనే, చందాను మరల
పొడిగించేటప్పుడు, కొత్తరేటు ప్రకారము పంపవలెను.

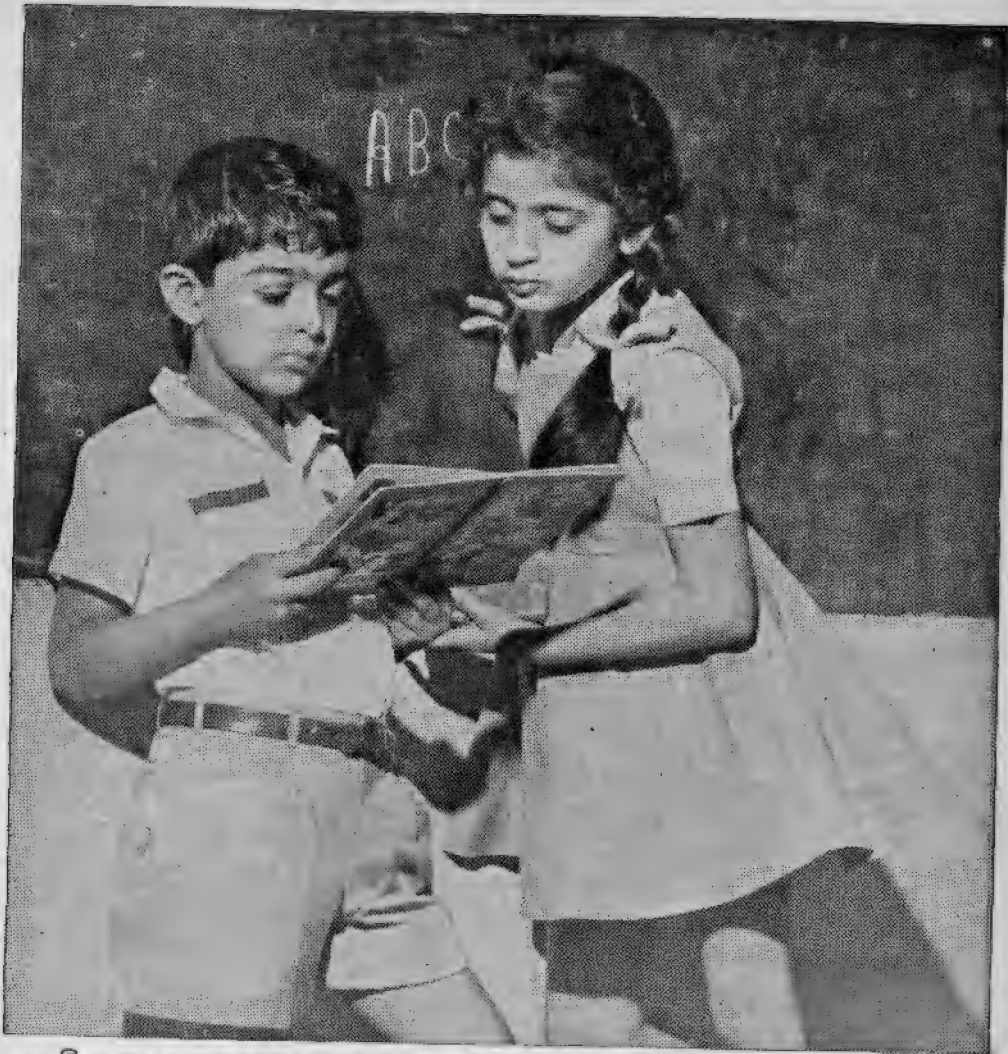
వివరములకు :

చందమామ పబ్లికేషన్సు,

వడవలని

::

మద్రాసు-26.

బిస్కెట్ వారి BWM24R మరియు B5586 — స్కూలు యూనిఫార్ములకు ఉత్తమోత్తమమైనవి

బిస్కెట్ వారి BWM 24 R మరియు B 5586 మాదా
తాగా మన్నితాయి. నిరీడుకూడా అంత ఎక్కువ
కాదు. స్కూలు పిల్లలకు అకర్మప్రాయమైనవి. కవ
ఎంతమాత్రము దీనిని రంగులు. వాటి పొందర్మము
ఇంకా బిస్కెట్ వారి సాంప్రదాయక ప్రసిద్ధమైన మన్నిక

వీటి లక్షణాలు. BWM 24 R మరియు
B 5586 అనేక అందమైన ఛాయలలో లభిస్తున్నాయి.
- B 5586 తెరలకు, తుడను కవరులకు ఇతర
పరిమితులకు అకర్మప్రాయంగా ఉంటాయి.

ది బెంగళూరు ఉత్తెన్. కాటన్ & ఇర్క్. మిర్చి కంపెనీ లిమిటెడ్, అగ్రహారం కోడ్డు, బెంగళూరు-28
ది పిన్ & కో లిమిటెడ్, చుద్రామవారి అంగనం

1971-204-1113

“సుగుణ వివాహ సమస్య”

భార్య:—ఏమండీ! మన అమ్మాయికి ఎన్ని సంబంధాలు వచ్చినా ఒక్కటి కూడా కుదరలేదే! కట్నం—కాస్త ఎక్కువైనా వర్తాలేదు. త్వరలో మన సుగుణకు వివాహం అయ్యేలా చూడండి.

భర్త:—నన్ను ఏమి చెయ్యమంటావే...నేను మాత్రం పూరుకున్నానా ఏమిటి? ఎంతో డబ్బు ఖర్చుపెట్టా, కష్టపడి గాలిస్తూనే ఉన్నాను, వరుడి కోసం...ఏదీ ఒక్క సంబంధమైనా కుదిరితేగా... కట్నం ఎక్కువ ఇస్తాము అని చెప్పుకోవటానికి.

భార్య:—ఎలాగ మరి! ఈ శుభముహూర్త కాలం కాస్త చాటిపోక ముందే అమ్మాయికి వివాహం జరిగేలా చూడండి.

భర్త:—నీ కోరిక బాగానే ఉంది. గానీ! మన అమ్మాయికి ఆ అదృష్టం ఉండవద్దా? ఆ ముఖం అందవిహీనంగా ఉండగాబట్టిగా వచ్చిన సంబంధాలన్నీ తిరిగి వెళ్తున్నాయి!

(ఏళ్ళ సంభాషణ ఎంటూ మిత్రు డొకడు ప్రవేశిస్తాడు)

మిత్రుడు:—కంగారు పడకండి! ఆ వచ్చిన వరుడి కంటికి మీ అమ్మాయి ముఖం అందంగా కనిపిస్తే చాలు! వెంటనే పెండ్లి జరిగేదేగా...

భార్య:—ఆ! ఎంత మంచిమాట చెప్పారూ.

భర్త:—ఏమిటో మిత్రమా! మా ఆశలన్నీ నిరాశ లయ్యాయి...పుట్టకతో వచ్చిన రూపం సుగుణ ముఖం. అందంగా ఎలా చేయగలం చెప్పండి?

మిత్రుడు:—డోన్ టు వర్రీ మిత్రమా! మీ అమ్మాయి ముఖాన్ని జగదేకసుందరిలా అందంగా తయారు చేయగలం. మా నవులకు సాధ్యంకానిదేదీ ఈ రోజుల్లో....ప్రఖ్యాతి గాంచిన విజయా కెమికల్స్ (మద్రాసు) వారి శాండల్ పౌడర్స్ ఉపయోగిస్తే చాలు....

భార్య:—భర్త లిద్దరూ:—అలాగే!! అయితే ఆ విజయా కెమికల్స్ వివరాలేమిటో విపులంగా తెలపండి....నేడే కొనేస్తాము.

మిత్రుడు:—అలాగే, విజయా కెమికల్స్ మద్రాసేవారు మూడు రకాలుగా శాండల్ పౌడర్స్

తయారు చేయుచున్నారు. అవి (1) అశోకా శాండల్ ఫేస్ పౌడరు (ఫాన్సీ ప్లాస్టిక్ డబ్బాలో) దీనిని ముఖమునకు ఉడయం, సాయంత్రం ప్రతి దినము క్రమముగా ఉపయోగించిన ముఖముపైన మొటిమలు, గుల్లలు మొదలయిన వాటిని రూపు మాపి బాగా అందముగా తయారు అవుతుంది. (2) అశోకా శాండల్ అండ్ ఆల్ పర్ఫెక్ట్ పౌడర్. దీనిని స్నానానంతరం శరీరమంతా చల్లుకోవచ్చును. (3) అశోకా శాండల్ టొల్డం పౌడర్. దీనిని టాయిలెట్ గా ఉపయోగించవచ్చును.

పై మూడింటినీ మీ అమ్మాయి ఉపయోగిస్తే అప్పరసలా తయారవుతుంది. మీరు అనుకున్నంత త్వరలో సుగుణ వివాహం అమితానందంగా జరిగి పోతుంది.

(కొద్ది రోజుల తరవాత—పెండ్లి చూపులకు వచ్చినవారు సుగుణ ముఖం అందానికి ముగ్ధులై నారు. సుగుణనే వివాహం చేసుకుంటాను అని వరుడు తన ఆధిపత్యాన్ని వెలిబుచ్చాడు.)

వరుడి తల్లిదండ్రులు:—మీ అమ్మాయి చాలా అందంగా ఉంది. మా అబ్బాయికి మనస్ఫూర్తిగా సచ్చినదీ, కట్నాలు కానుకలు మాకు అక్కరలేదు. మీ అందాల బొమ్మ సుగుణను మా అబ్బాయికి ఇచ్చి వివాహం జరిపిద్దాము. ముహూర్తం పెట్టండి.

పధువు తల్లిదండ్రులు:—ఇక ఆలస్యమెందుకు. పై వారంలో మాంచి లగ్నములు ఉన్నాయి. శుభస్య శీఘ్రం...

సుగుణ:—విజయా కెమికల్స్ (మద్రాసు) వారికి నా జీవితాంతము కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటాను. మరియూ మా తండ్రిగారి మిత్రులకు నా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటాను. విజయా కెమికల్స్ వారు తయారుచేస్తున్న అశోకా శాండల్ పౌడర్స్ మూడు రకాలను నేను ఉపయోగించి నందువలననే నేను అందగత్తెగా తయారయ్యాను. నా తల్లిదండ్రులకు అల్లెక్రమలేకుండా నా వివాహం జయప్రదంగా జరిగిపోయింది.

మీరు కూడా ఉపయోగించండి.
రచన : ఆషా సమస్తే.

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

వచ్చే జులై సంచిక నుంచి "చందమామ" వెల 75 పైసలకు పెంచవలసి వచ్చిందని మా పాఠకులకు తెలపటానికి విచారిస్తున్నాం. ఆ రోజు కారోజు చన్నులూ, నుంకాలూ పెరిగి పోతున్నాయి. ఈ పరిస్థితిలో పేజీల సంఖ్య తగ్గించటంకంటే "చందమామ" ధర పెంచటమే పాఠకులకు సమ్మతంగా ఉంటుందని భావించి ఈ నిర్ణయం చేశాం.

అయినప్పటికీ "చందమామ" కు రెండేళ్ళు చందా కట్టే వారిని ఈ ధర హెచ్చింపు అంతగా బాధించదు. వారు ఈనాడు "చందమామ" సంచికకు ఇస్తున్న దాని పైన 5 పైసలు మాత్రమే అదనంగా ఇస్తారు. ఏడాది చందా కట్టే వారికి సంచిక 10 పైసలు జాన్తి పడుతుంది.

సంపుటి : 36 - జూన్ 1965 - సంచిక : 6

భారత చరిత్ర

1595 నాటికి అక్కరు సామ్రాజ్యం హిమాలయాల నుంచి నర్మదా తీరం దాకానూ, హిందూకుష్ పర్వత పంక్తి నుంచి బ్రహ్మపుత్రానదీ తీరం దాకానూ విస్తరించింది. అక్కరు తన సామ్రాజ్యాన్ని దక్కనుకు కూడా విస్తరింపజేసి, అహమ్మద్ నగర్, బిజాపూర్, గోల్కొండ, ఖాన్డేష్ సల్తనతులను లోబరుచుకోవాలని ఆలోచించాడు. పోర్చుగీసు వారిని సముద్ర తీరం నుంచి లోపలికి రాకుండా చెయ్యాలనే ఉద్దేశం కూడా అక్కరు కున్నది.

దక్షిణదేశం లోని సల్తనతులు వరస్పర కలహాలతో దుర్బలమైపోయి ఉండటం చేత మొగలులను నిరోధించే స్థితిలో లేవు. 1591 లో అక్కరు ఈ సంస్థానాలకు తన రాయబారులను పంపి, వారు తనకు లోబడి ఉండేటట్టు అంగీకరించమని కోరాడు. కాని ఒక్క నుల్తాను కూడా

అందుకు స్పష్టంగా అంగీకరించలేదు. ఖాన్డేష్ నవాబు మియాబహదూర్షా నిరాకరించాడు కూడా.

దౌత్యం విఫలం కాగా, అక్కరు తన రెండో కొడుకు మురాద్ నూ, బైరమ్ ఖాన్ కొడుకు అబ్దుల్ హిమ్ నూ సేనాపతులుగా చేసి పెద్దసేనను అహమ్మద్ నగరు పైకి పంపాడు. 1595 లో ముట్టడి జరిగింది. చాంద్ బీబీ ఈ ముట్టడిని సాహసోపేతంగా ప్రతిఘటించింది. మొగలులు ఆమెతో 1596 లో సంధి చేసుకుని, బిరార్ తమ అధీన మయేటట్టూ, బాలుడైన చాంద్ బీబీ కుమారుడు అహమ్మద్ నగరు రాజుగా ఉంటూ అక్కరు ఆధిపత్యాన్ని ఆమోదించే టట్టూ ఒడంబడిక చేసుకున్నారు. చాంద్ బీబీ తన పరిపాలన వదిలేసుకున్నది. అయితే ఆమె సలహాకు భిన్నంగా అహ్మద్ నగరు లోని ఒక పక్షం వారు ఒడంబడికను

ఉల్లంఘించి, బిరారు నుంచి మొగలులను తరిమెయ్యటానికి యుద్ధం సాగించారు. 1597 ఫిబ్రవరిలో గోదావరీ తీరాన సూప పద్ద మొగలులకు విజయం లభించింది. చాంద్ బీబీ దుర్మరణం పొందింది. 1600 లో మొగలులు అహమ్మద్ నగరును సునాయాసంగా వశపరచుకున్నారు.

ఖాన్దేష్ విజయానికి అక్కరు స్వయంగా బయడేరాడు. అది అతని అఖరు విజయం. అప్పటికే అక్కరు పైన అతని కొడుకు సలీమ్ తిరుగుబాటు చేసి, అలహాబాదుకు వెళ్ళి తానొక స్వతంత్ర రాజు నని ప్రకటించాడు. అతను 1602 లో తన తండ్రికి అత్యంత అప్రమీతుడైన అబుల్ ఫజల్ ను హత్య చేయించాడు. 1603 లో సుల్తానా సలీమా బేగమ్ తండ్రి కొడుకులకు తాత్కాలికంగా రాజీ కుదిర్చింది గాని, అది దక్కలేదు. సలీమ్ మళ్ళీ అలహాబాదుకు వెళ్ళిపోయి, అదరగండంగా ప్రవర్తించ సాగాడు. మానసింహుడు మొదలైన కొందరు అక్కరు సింహాసనాన్ని సలీమ్ కొడుకైన ఖుస్రవ్ కు వచ్చే ఏర్పాటు చేయాలన్నాడు, కాని మరి కొందరిందుకు వ్యతిరేకించారు. అక్కరు కొడుకుల్లో అప్పటికి సలీమ్ ఒకడే సజీవుడుగా ఉన్నాడు. అక్కరు అతన్ని

“అల్లరి వెధవ” గా పరిగణించి క్షమించే శాడు. ఆ తరువాత అక్కరు ఎంతో కాలం జీవించ లేదు; అతను 1605 అక్టోబరు 17న మరణించాడు.

అక్కరు అపూర్వ వ్యక్తి కావటానికి అనేక ప్రభావాలు దోహదం చేశాయి. తిమూర్ సంతతి వారు విజేతలే అయినప్పటికీ లలిత కళా ప్రయులు. సూఫీ తత్వ ప్రభావం వారి నలా తయారుచేసింది. అక్కరుకు అతని తల్లి పరమత సహనం అలవడ చేసింది. కాబూల్ ఆస్థానంలో ఉన్నప్పుడు అక్కరుకు అనేకమంది స్థూఫీ భక్తుల సంపర్కం కలిగింది. అతనికి తన రాజ

పుత్ర భార్యల ద్వారా హిందూ మత సంపర్కం కూడా కలిగింది.

పిటన్నిటికి తోడుగా, యావద్భారతంలో మొగలు సామ్రాజ్యం స్థాపించాలన్న ఆతని ఆశయం కూడా ఆతని మతవైఖరిని కొంత వరకు నిర్ణయించింది. వివిధ మతాల మధ్య సాగిన దారుణ సంఘర్షణలు చూసి అక్బరుకు మతిపోయింది. అన్ని మతాలకూ ఆమోదకరంగా ఉండే మతాన్ని ప్రవచించి తన సామ్రాజ్యంలో మత సామరస్యం నెలకొల్పాలని అక్బరు కలలు కనేవాడు.

అతను ముస్లిము మతవేత్తలనే గాక, హిందూ, జైన, పార్సీ, క్రైస్తవ మత ప్రవీణులను సమావేశ పరిచి వారితో చర్చలు జరిపాడు. అతను అన్ని మతాలలోనూ ఎంతో మంచి చూశాడు, కాని ఏ మతాన్నీ స్వీకరించలేదు; "దీని ఇలాహ్" అనే ఒక కొత్త మతాన్ని ప్రచారం చేశాడు. అందులో ఇస్లాము, హిందూ, క్రైస్తవ మతాంశ

లుండేవి. అతను ఈ మతాన్ని బలాత్కారంగా ఎవరికీ అంటగట్టలేదు. అయితే అతను ముస్లిము మత గురువులను మాత్రం పూర్తిగా నిగ్రహంలో ఉంచి, వారి ఆటలు సాగకుండా చేశాడు. అక్బరు మత దృష్టి జాతీయాదర్శ చిహ్న మనాలి.

భారత చరిత్రలో అక్బరుకు ప్రముఖ స్థానం ఇచ్చినవి ఆతని వ్యక్తిగతమైన గుణాలు—యుద్ధ కోశలమూ, ఉదార స్వభావమూ, న్యాయ పరిపాలనా, సంస్కారమూ, పరేంగితజ్ఞతా మొదలైనవి. "ఆయన సాధారణ వ్యక్తి కాదు, దేవాంశ గలవాడు," అని జహంగీర్ తన తండ్రిని గురించి అన్నాడు. అక్బరు అమితమైన ధైర్యమూ, శరీర బలమూ గలవాడు. యుద్ధంలోగాని, చేటలోగాని అతను భయపడి ఎరగడు. అతని వర్తనా, సంభాషణా ఎంతో ఇంపుగా ఉండి, అవతలి వాళ్ళను బలంగా ఆకర్షించేవి.

నేహూ కథ

12

రామచంద్ర మహారాష్ట్రుడు. అతను కొంత కాలం ఫిజీలో శ్రామికుడుగా పనిచేసి వచ్చి అయోధ్య రాష్ట్రంలో స్థిరపడ్డాడు. అతను గ్రామాల వెంట తిరుగుతూ తులసిదాసు రామాయణం లోని దోహలను చదువుతూ రైతుల కష్టాలను గురించి క్రద్ధగా వినేవాడు. అయోధ్య లోని ఫైజబాద్, బరేలీ, ప్రతాప్ గర్ జిల్లాలలో సీతారాముల గాథలు జన ప్రിയమైనవి; తులసి రామాయణం అందరికీ తెలుసు. అందులో నుంచి వాక్యాలు ఏరి ఉదహరించేవాడు రామచంద్ర. అతనికి చెప్పకో దగిన చదువేమీ లేకపోయినా రైతులను తరచు సమావేశ పరిచి, సభలు పెట్టించి, వారిలో సంఘభావం పెంపొందింప జేశాడు. "సీతారాం" అన్న కేక కొత్తది కాకపోయినా, దాని నొక నినాదం లాంటిదిగా తయారుచేసి, దాని ద్వారా గ్రామాలను సంఘటిత పరిచాడు.

ఇలా సంఘటిత పడిన కిసానులకు అతను అప్పజ్ఞమైన వాగ్దానాలు చేసి వారిలో ఆశలు రేకెత్తించాడే గాని, వారి కొక కార్యక్రమం అందించలేకపోయాడు. తీరా కిసా

నులు ఉత్తేజితులయ్యేసరికి వారిని నడిపించే భారం ఇతరుల పైన పెట్టగోరి, వారి చేత అలహాబాదుకు యాత్ర చేయించి, తమ ఉద్యమాన్ని అక్కడ ప్రచారం చేశాడు.

అటు పిమ్మట మరొక సంవత్సరం పాటు రామచంద్ర కిసాను ఉద్యమంలో ప్రముఖపాత్ర వహించి, రెండు మూడు సార్లు జైలు కూడా వెళ్ళాడు. తరవాత అతను బాధ్యతా రహితంగానూ, నమ్మదగని వాడుగానూ వ్యవహరించి వైదొలగాడు.

కిసాను ఉద్యమానికి అయోధ్య సరి అయిన కేత్రం. అది "తాలూకాదార్ల"

కానాచి. అక్కడి జమీందారీ వ్యవస్థ అత్యంత హేయంగా ఉంటూ వచ్చింది. భూస్వాముల దోపిడీ దుర్భర ప్రమాణాల నందుకున్నది. భూవసతి లేని రైతు కూలీల సంఖ్య నానాటికీ పెరిగిపోతున్నది. కౌలు దార్లందరూ ఒకే వర్గానికి చెందినవారు కావటం చేత ఐక్య ప్రతిఘటనకు అవకాశం చిక్కింది.

"స్థూలంగా భారతదేశాన్ని రెండు విభాగాలుగా చెయ్యవచ్చు. బెంగాలూ, బీహార్, ఆగ్రా-అయోధ్య సంయుక్త రాష్ట్రాలూ జమీందారీ ప్రాంతాలు. మిగిలినవి భూవసతి గల వ్యవసాయదారు

లుండే ప్రాంతాలు. ఈ రైతు ప్రాంతాలలో కూడా పరిస్థితి ఘోరమే అయినా, జమీందారీ ప్రాంతాల ఉన్నంత ఘోరం కాదు. ఇతర జమీందారీలలో కౌలుదార్లలో రకాలున్నాయి, కాని అయోధ్యలో అంతా ఒకే రకం—అందరూ సాలు కౌలు వాళ్ళే. భూమిని సాగు చేసే అధికారం మక్తా హేచ్చుగా ఇచ్చేవారికి మార్పు చెందుతూండేది. అందుచేత ఇక్కడి కిసానులను సంఘటిత పరచటం తేలిక అయింది," అని జవాహర్ తన ఆత్మకథలో చెప్పాడు.

ఉన్న కొళ్ళకైనా ప్రాణం ఉండేదికాదు. పొలం చేసేవాడు భూస్వామికి సొమ్ము కట్టినా కూడా దానికి రసీదూ, సాక్ష్యమూ ఉండేదికాదు. సొమ్ము కట్టలేదని భూస్వామి కౌలుదారును భూమి నుంచి తొలగిస్తే చెప్పకోవటానికి దిక్కుండేది కాదు. ఇది ఇలా ఉండగా అసంఖ్యాకమైన అక్రమ వసూళ్ళుండేవి. గవర్నరుకు విందు చెయ్యాలి—వసూలు; ఒక కారు కొనాలి—వసూలు; ఒక ఏనుగు కొనాలి—వసూలు. ఈ వసూళ్ళకు అంతూ పొంతూ ఉండేది కాదు. ఒక తాలూకాలో యాభై రకాల అక్రమ వసూళ్ళుండినట్టు కూడా జవాహర్ విన్నాడు!

ఇలాటి పరిస్థితిలో అయోధ్యలో కిసాను ఉద్యమం భారీ ఎత్తున సాగింది. ఈ ఉద్యమం దానంతట అదే ఉధృఢించటం జవాహరును ఆశ్చర్యపరిచింది. దాని కొక నాయకుడు లేడు; కాంగ్రెసుతోగానీ, కాంగ్రెసు సాగించిన సహాయనిరాకరణోద్యమంతో గానీ దానికి ఎలాటి సంబంధమూ లేదు. ఏ రాజకీయవాదీ దాన్ని ప్రేరేపించ లేడు, నిరోధించ లేడు. ఈ రెండు ఉద్యమాలూ ఒకే గడ్డ నుంచి స్వతంత్రంగా మొలకెత్తాయని మటుకుచెప్పవచ్చు. వ్యవసాయదార్లకు గాంధీజీ పేరు తెలియకపోలేదు. ఆయన 1919 లో ప్రారంభించిన హర్తాలులలో వారు కూడా పాల్గొన్నారు.

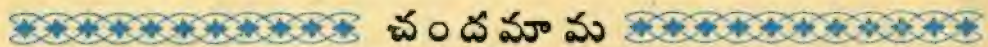
అయితే ఈ కిసాను ఉద్యమం గురించి సగరాల వారికి మటుకు ఏమీ తెలియదు. దాన్ని గురించి పత్రికలలో ఒక్క వాఖ్యమైనా ఉండేది కాదు. ఇది జవాహరును మరింత ఆశ్చర్యపరిచింది. "మేము ప్రజలకు ఎంత దూరమైపోయి, ఎలాటి సంకుచితరంగంలో మా ఆందోళనను సాగిస్తున్నామో నాకు తెలియవచ్చింది," అన్నాడతను.

జవాహర్ మూడు రోజుల పాటు గ్రామాలు పర్యటించి అలహాబాదుకు తిరిగి వచ్చాడు. అటుపైన అతను తరచు గ్రామా

లకు వెళ్ళిరాసాగాడు. అతను కారులో వస్తూండటం చూసి గ్రామస్థులు కారు కోసం, రోడ్డు లేని చోట రోడ్డు కూడా అప్పటికప్పుడు వేసేవారు. జవాహర్ బృందం వెంట అస్తమాన మూ, పోలీసులూ, సిబ్బడిలూ, లక్నో డిప్టీకలెక్టరూ ఉండేవారు. జవాహరుతో బాటు కాలినడకన తిరగలేక వాళ్ళకు ప్రాణాలు పోతుండేవి.

అప్పటి దాకా జవాహరు పదిమంది ఎడట లేచి మాట్లాడాలంటే చాలా బిడియ పడేవాడు. గ్రామస్తులతని బిడియాన్ని పొగొట్టేవారు. హిందూస్థానీలో మాట్లాడటం అతనికి పట్టిచ్చినట్టుండేది. అది కూడా

పోయింది. అతను పది మంది ఎదటా, పది వేలమంది ఎదటా కూడా ప్రసంగించటం నేర్చుకున్నాడు. అతను ఉపన్యాసాలు చెయ్యలేదు. పెద అమాయక ప్రజానీకం ఎదట ఉపన్యసించటంలో అర్థమే ముంటుంది? అతను తన ప్రేక్షకులతో సంభాషించే విద్య అలవరుచుకున్నాడు. ఎన్ని లక్షలమందితో నైనా అత్యయంగా ప్రసంగించటం జవాహర్ మిటింగుల ప్రత్యేకతగా వివరించాక నిలబడిపోయింది. అతని కంఠం దూరం వినిపించేది కాదు. అప్పుడా కుగ్రమాలలో లౌడ్ స్పీకర్లు లేవు. చాలా మంది కిసానులు అతను చెప్పే మాటలు వినగలిగేవారు కారు. విన్న వారికి అవి ఎంత వరకు అర్థమయ్యేవో చెప్పటం కష్టం. కాని మీటింగులో కూర్చున్న వారందరికీ అతని పైన పరిపూర్ణమైన విశ్వాసముండేది.

క్రమంగా కిసాను ఉద్యమం బలపడటం జవాహర్ స్వయంగా చూశాడు. అతను

తరచుగా గ్రామాలకు వెళ్ళివస్తూండేవాడు. కిసానులు పూర్వం కన్న చాలా ధైర్యంగా ఉంటున్నారు. జమీందార్ల ఏజెంట్ల జులుమూ, అక్రమ పసూళ్ళూ తగ్గాయి. గాంధీజీ సత్యాగ్రహోద్యమ ప్రభావం గ్రామ గ్రామానికి పాకింది. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు తమ ప్రచారంలో "కిసానుల కష్టాలు తొలగించటం" అనే దాన్ని కూడా జాతీయోద్యమం యొక్క ఆశయాలలో చేర్చి ఉపన్యాసా లిస్తున్నారు. "స్వరాజ్యం" అన్న మాటలో అందరి ఆశయాలూ ఇమిడి ఉంటున్నాయి.

జాతీయోద్యమమూ, కిసాను ఉద్యమమూ కలిసే కొనసాగాయి, రెంటికీ సజీవ సంబంధాలున్నాయి. అయినప్పటికీ అవి రెండు ప్రత్యేక ఉద్యమాలే. గాంధీజీ ఉద్యమం ప్రభావం వల్లనే కిసానులు అహింసా విధానాన్ని అవలంబించి తమ ఉద్యమాన్ని నడిపారు.

13

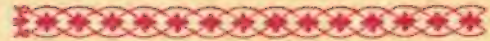
కేతలూఖాన్ విలాస భవనంలో ఇంకా నృత్య గానాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఎవతో పాడుతున్నది, ఎవతో నాట్యం చేస్తున్నది, చాలా మంది స్త్రీలు తాళం వేస్తున్నారు. ఆనందోత్సవం పరాకాష్ఠ నందుకున్నది. కేతలూఖాన్ పూర్తిగా మైకంలో ఉండి, "సాకీ, సాకీ!" అంటున్నాడు; అన్నప్ప డల్లా విమల అతనికి మధ్యం అందిస్తున్నది. తాగిన కొద్దీ నవాబు మైకం హెచ్చుతున్నది.

విమల నృత్యం చెయ్యసాగింది. నవాబు ఆ నృత్యం చూసి ఆమెను దగ్గరికి పిలిచాడు. ఆమె వచ్చి అతని సమీపంగా నిలబడింది. అత నామెను తన పక్కన కూర్చో

మన్నాడు. "వస్తున్నాను," అంటూ విమల చప్పన చెయ్యి పైకెత్తింది. ఆమె చేతిలో కత్తి జిగేలున మెరిసింది.

కేతలూఖాన్ పెట్టిన చావు కేక రాజభవన మంతా మారుమోగింది. అతను విమలను బలంగా నెట్టివేస్తూ, అదే సమయంలో తాను కూడా పడిపోయాడు. ఆ సమయంలో విమల అతని వక్షంలో కత్తిని గుచ్చేసింది. ఆమె భర్త దుర్మరణానికి ప్రతీకారం జరిగిపోయింది.

"సైతాన్! హంతకీ!" అని కేతలూఖాన్ అరిచాడు. అక్కడ ఉన్న స్త్రీలు కొందరు భయంతో వణికిపోతూ కెప్పున ఆరవ నారం భించారు. విమల కూడా కెప్పున కేకలు

అక్కడ మటుకు ఒక కాపలావాడు పహరా ఇస్తున్నాడు. వాడు విమలను చూసి, "ఎవరు నువ్వు? ఎక్కడికి పోతున్నావు?" అన్నాడు.

అప్పటికి అంతఃపురంలో మహా పెద్ద కోలాహలంగా ఉంది. అన్ని ప్రాంతాల నుంచి జనం అటు కేసి పరిగెత్తుతున్నారు. విమల పహరావాడితో, "ఇక్కడ ఉండి నువ్వేం చేస్తున్నావు? ఆ గోల వినపడటం లేదా? పద, వెళ్ళి రక్షించు!" అన్నది.

"ఏమిటి? ఏమయింది?"

"కోటలో మొగలులు జొరబడ్డారు.

సవాబు ప్రాణాలు రక్షించు!"

కోటగుమ్మం వద్ద ఉన్నవాడు కూడా లోపలికి పరిగెత్తాడు. విమల నిశ్చింతగా బయటికి వెళ్ళిపోయింది. ముఖద్వారం దాటి కొంత దూరం వెళ్ళేసరికి ఆమె కొక చెట్టు కింద ఒక మనిషి నిలిచి ఉండటం కనబడింది. ఆమె అభిరామ స్వామిని గుర్తించింది.

ఆయన విమలను చూస్తూనే, "నేను చాలా కంగారు పడ్డాను. కోటలో ఆ కోలాహల మేమిటి?" అన్నాడు.

"ఏమీలేదు. నా వైధవ్యానికి ప్రతిక్రియ చేశాను. ఇక ఇక్కడ మసలరాదు, త్వరగా

పెడుతూ పరిగెత్తసాగింది. ద్వారం వద్ద ఉన్న కొజ్జా కాపలావాళ్ళు విమల కంగారు చూసి, "ఏం జరిగింది?" అని అడిగారు.

నిశిత బుద్ధి గల విమల, "సర్వనాశనం! అంతఃపురంలో మొగలులు జొరబడ్డారు, త్వరగా వెళ్ళండి! వాళ్ళు సవాబు నేం చేస్తారో?" అన్నది. కొజ్జా వాళ్ళంతా ఒక్కమ్మడిగా అంతఃపురం లోకి అతి వేగంగా పరిగెత్తారు. విమల అంతఃపుర బహిర్ద్వారం వద్దకు చేరుకునే సరికి అక్కడి పహరా వాళ్ళంతా తప్పతాగి నిద్ర పోతున్నారు. ఆమె సునాయాసంగా కోట ద్వారాన్ని చేరుకున్నది.

చందమామ

అశ్రమానికి వెళ్ళిపోవాలి. తరవాత సంగ తంతా చెబుతాను. తిలోత్తమ అశ్రమానికి చేరుకున్నది గద?" అన్నది విమల.

"తిలోత్తమ అస్మానీ వెంట ముందు నడుస్తున్నది. నీవు వాళ్ళను త్వరలోనే కలుసుకుంటావు."

ఇద్దరూ చురుకుగా నడుస్తూ త్వరలోనే అశ్రమాన్ని చేరుకున్నారు. వారి కన్న కొంచెం ముందుగా తిలోత్తమ అస్మానీ వెంట వచ్చి చేరింది.

"ఈశ్వరానుగ్రహం వల్ల మీ రంతా దుర్మార్గుల బారి నుండి బయటపడ్డారు. ఇక ఇక్కడ ఒక్క క్షణం కూడా ఉండ రాదు. ముసల్మానులకు ఆచూకీ దొరికితే మనని ప్రాణాలతో వదలరు. ఈ రాత్రే మనం ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోవాలి," అన్నాడు అభిరామస్వామి.....

విమల నవాబును గుండెల్లో పొడిచి పారిపోయిన కొద్ది సేపటికే ఒక రాజోద్యోగి గాభరాపడుతూ కారాగృహానికి వచ్చి జగత సింహుడితో, "యువరాజా, నవాబు చావు బతుకుల్లో ఉన్నారు. మిమ్మల్ని రమ్మంటున్నారు, త్వరగా రావాలి," అన్నాడు.

జగతసింహుడు నివ్వెరపోయి, "ఏమిటయింది?" అన్నాడు.

"ఎవరో శత్రువు అంతఃపురంలో ప్రవేశించి, నవాబును పొడిచి పారిపోయాడు. ఆయన వెంటనే చావలేదు గాని, మృత్యువు దగ్గరలోనే ఉన్నది. త్వరగా వెళ్ళకపోతే మించిపోవచ్చు," అన్నాడు ఉద్యోగి.

జగతసింహుడు వెంటనే బయలుదేరి వెళ్ళి, అపసాన దశలో ఉన్న కతలాఖాన్ ను చూశాడు. ఉస్మాన్, ఆయషా, నవాబు సంతానమూ, భార్యలూ, ఉంపుడుగత్తెలూ, మంత్రులూ, ఇతర అధికారులూ నవాబు చుట్టూ చేరి ఉన్నారు. ఆయషా తండ్రి తల తన ఒడిలో పెట్టుకుని, నిశ్శబ్దంగా అశ్రువులు రాల్చుతున్నది.

జగతసింహుడు వస్తుండగానే ఖ్వాజా ఈసా అనే మంత్రి అతన్ని చెయ్యి పట్టు కుని నవాబు సమీపానికి తీసుకువెళ్ళి, గట్టిగా, "యువరాజు జగతసింహ వచ్చారు!" అని చెప్పాడు.

కతలూఖాన్ హీనస్వరంతో, "నేను శత్రువును. చనిపోతున్నాను. ఇప్పుడు నాకు విరోధ భావం లేదు," అన్నాడు.

"నాకూ లేదు," అన్నాడు జగత సింహుడు.

"పిల్లలు పనివాళ్ళు... యుద్ధం వద్దు... సంధి..." అన్నాడు నవాబు. ఆయన దాహం అంటే ఆయన ఆయన నోట షర్పత్

పోసింది. నవాబు జగతసింహుడి కేసే ఆశగా చూసి, అత నేమీ అనకపోయే సరికి, "సమ్మతం కాదా?" అన్నాడు.

"పరానులు పాడుషా అధిపత్యానికి సమ్మతిస్తే నేను సంధియత్నం చెయ్య గలను," అన్నాడు జగతసింహుడు.

నవాబు తలాడిస్తూ, ఆస్పష్టంగా, "ఒరిస్సా?" అన్నాడు.

"నా ప్రయత్నం సానుకూలమైతే మీ సంతతికి ఒరిస్సా దక్కుతుంది," అన్నాడు జగతసింహుడు.

మరణ యాతనలో కూడా నవాబు ముఖం వికసించింది; "మీకు... స్వేచ్ఛ..."

దేవుడు...మీకు...శుభం... కలిగించాలి," అన్నాడాయన.

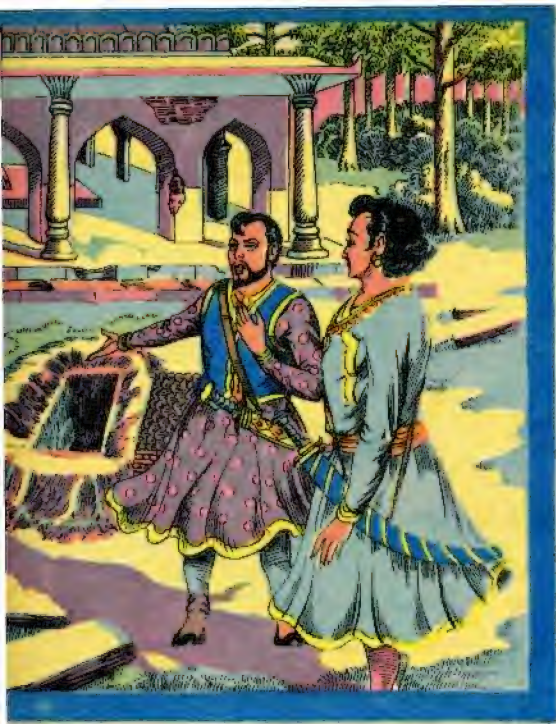
జగతసింహుడు వెళ్ళిపోతూండగా ఆయన వంగి తన తండ్రి చెవిలో ఏదో చెప్పింది. నవాబు సంజ్ఞ గ్రహించి ఖావా ఈసా అతని వెనక వెళ్ళి, "నవాబు మీ కింకేదో చెబుతారల్లే ఉంది," అని విలుచుకు వచ్చాడు.

వక్కన కూర్చున్న జగతసింహుడితో "చెవిలో," అన్నాడు నవాబు. ఆయన రహస్యం చెప్ప దలిచినట్టు గ్రహించి చెవి ఒగ్గాడు జగతసింహుడు. నవాబు అతి కష్టం మీద, మధ్య మధ్య "దాహం" అంటూ,

ఒక్కొక్క మాటగా, తిలోత్తమను తండ్రి లేని దాన్నిగా చేసి తాను పాపం కట్టుకున్నాననీ, ఆమె నిష్కలంక అని చెప్పి, ఆయన పేరు ఉచ్చరిస్తూ ప్రాణాలు వదిలాడు.

జగతసింహుడు కారాగార విముక్తి పొంది, తన తండ్రి ఉండే సైనిక శిబిరానికి వెళ్ళి, మొగలులకూ పతానులకూ సంధి కుదిర్చాడు. ఒరిస్సాలో వారు స్వేచ్ఛగా పరిపాలన సాగించుకుంటూ, పాదుషా అధిపత్యాన్ని శిరసావహించేటట్టుగా సంధి జరిగింది. ఉభయపక్షాలవారూ ఒకరి కొకరు పరిహారం చెల్లించుకున్నారు. ఇదంతా జరగటానికి కొంత కాలం పట్టింది.

మొగలు సేనలు గుడారా లెత్తి పొట్నాకు వెళ్ళిపోవటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. ఒక నాటి మధ్యాహ్నం జగతసింహుడు సపరివారంగా నవాబు భవనానికి వెళ్ళి, ఉస్మాన్‌కూ, ఖ్వాజాఉసాకూ వెళ్ళి వస్తానని చెప్పి, ఆయనకు వీడ్కెలు చెప్పడామని అమె గది దగ్గరికి వెళ్ళి, అమె దర్శనం అర్థించాడు.

“యువరాజా, క్షమించాలి. నే నిప్పుడు నిన్ను కలుసుకోలేను,” అని ఆయన అంటున్నట్టుగా కొజ్జావాడు అతనితో చెప్పాడు. జగతసింహుడు హతాశుడై తన శిబిరానికి బయలుదేరాడు. కోట ద్వారం

వద్ద అతనికి ఉస్మాన్ కనిపించి, అతనితో బాటు నడవసాగాడు.

“సేనాపతి, మీ రేదైనా కోరినట్లయితే అజ్ఞాపించండి,” అన్నాడు జగతసింహుడు ఎంతో గౌరవంగా.

“మీ పరివారాన్ని ముందు బయలుదేరి వెళ్ళనివ్వండి. ఆ తరువాత మీతో ఏకాంతంగా ఒక విషయం ముచ్చటించాలి,” అన్నాడు ఉస్మాన్.

జగతసింహుడు నిస్సంకోచంగా తన పరివారాన్ని ముందు వెళ్ళనిచ్చి తాను తన గుర్రం మీద వెనక ఉండిపోయాడు. ఉస్మాన్ కూడా తన నౌకరు చేత ఒక గుర్రాన్ని తెప్పించి దానిపై ఎక్కాక, ఇద్దరూ కలిసి నడవసాగారు.

ఉస్మాన్ ఒక దట్టమైన ఋరుగు చెట్ల తోపు మధ్య ఉండే పాడుబడిన కోటకు దారి తీశాడు. ఇద్దరూ గుర్రాలు దిగి ఆ కోట ప్రవేశించారు. ఆ కోట మధ్య కొత్తగా తవ్విన గోరీ ఒకటి ఉన్నది, కాని అందులో పూడ్చే శవం మటుకు లేదు. గోరీ పక్కనే ఒక చితి పెర్చి ఉన్నది. దాని దగ్గర శవం లేదు.

“ఏమిటదంతా? చిత్రంగా ఉందే!” అన్నాడు జగతసింహుడు.

“ఈ విర్పాటు నేనే చేయించాను. నేను చచ్చిపోతే ఈ గోరిలో పూడ్చెయ్యి. నువ్వు చచ్చిపోతే ఈ చితి పైన దహనం జరిపిస్తాను,” అన్నాడు ఉస్మాన్.

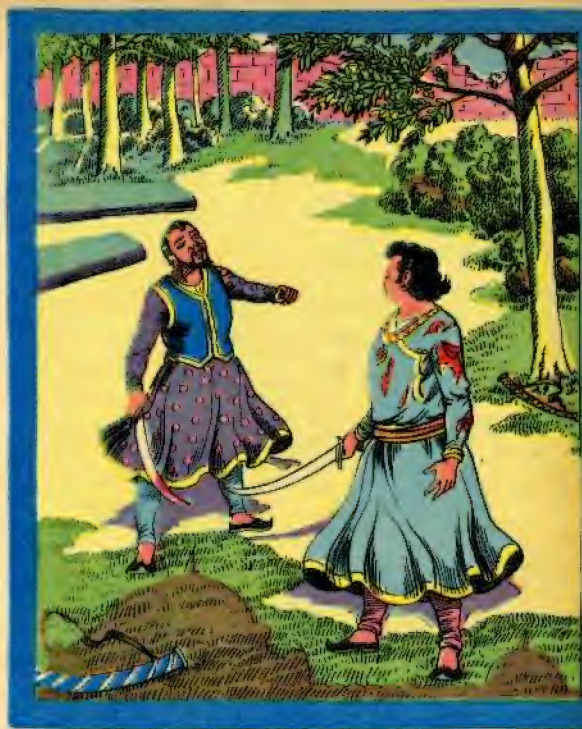
“అంటే?”

“మనలో ఎవరో ఒకరు చావా లి. ఆయషా ప్రేమను కోరినవా రిద్దరు ఈ ప్రపంచంలో జీవించి ఉండటానికి వీల్లేదు,” అన్నాడు ఉస్మాన్.

ఈ మాట అంటూనే ఉస్మాన్ కత్తిదూసి జగతసింహుడి పై కలియబడ్డాడు. విధిలేక జగతసింహుడు తన ఒర నుంచి కత్తి తీసి, ఉస్మాన్ చెబ్బలను ఆడ్డుకుంటూ ఆత్మ రక్షణ చేసుకొసాగాడు. ఇద్దరూ మంచి యోధులే. కాని జగతసింహుడి శరీరం పైన చాలా గాయాలు తగిలి, రక్తం స్రవిస్తున్నది. అతను ఉస్మాన్ ను గాయపరచటానికి యత్నించక పోవటం చేత ఉస్మాన్ శరీరం పైన ఒక్క గాయం కూడా లేదు.

ఇలా యుద్ధం చేస్తూ పోతే తనకు చావు తప్ప దనుకుని జగతసింహుడు, “ఉస్మాన్, ఇంక చాలించు. నేనే ఓడిపోయినట్టు ఒప్పుకుంటాను,” అన్నాడు.

ఉస్మాన్ పెద్దపెట్టున నవ్వి, “రాజ పుత్రుడి కింత ప్రాణభయం ఉంటుందని

తెలిదు. యుద్ధం చెయ్యి. నిన్ను చంపేస్తాను. ఒకవేళ నేనే చచ్చినా నీకు మాత్రం ఆయషా దక్కదు,” అన్నాడు.

“నాకు ఆయషా అవసరం లేదు. నే నామెను కోరటం లేదు,” అన్నాడు జగతసింహుడు.

“నువ్వు ఆయషాను కోరకపోయినా ఆయషా నిన్ను ప్రేమిస్తున్నది, కోరుతున్నది. యుద్ధం చెయ్యి,” అంటూ ఉస్మాన్ కత్తి తిప్పాడు. జగతసింహుడు కత్తి అవతల పారేసి, “అవత్కాలంలో కాపాడి నాకు ప్రాణ దానం చేశావు. నేను నీతో యుద్ధం చెయ్యను,” అన్నాడు.

ఉస్మాన్ కోపావేశంతో అతన్ని కాలితో తన్ని, "యుద్ధం చెయ్యటానికి భయపడు తున్నావా? ఏమన్న యోధుడివి?" అన్నాడు ఈనడిస్తూ.

జగతసింహుడికి ఓర్పు నశించి ఆవేశం వచ్చింది. అతను కింద పడిన తన కత్తిని తీసుకుని ఉస్మాన్ పైకి లంఘించాడు. అతని దెబ్బలకు ఉస్మాన్ ఉక్కిరి బిక్కిరి అయి కింద పడిపోయాడు. జగతసింహు డతని రొమ్ము మీద ఎక్కి కూర్చుని, అతని కత్తి లాగేసి ఉస్మాన్ కంఠం మీద నెక్కిపెట్టి, "ఏం? ఇప్పటికైనా యుద్ధ దాహం తీరిందా?" అన్నాడు.

"నా ఒంట్లో ప్రాణం ఉండగా తగ్గదు," అన్నాడు ఉస్మాన్.

"నీ ప్రాణాలు తియ్యటానికి క్షణం పట్టదు, తెలుసా?"

"చంపెయ్యి. లేకపోతే నిన్ను చంపే యత్నం మానను."

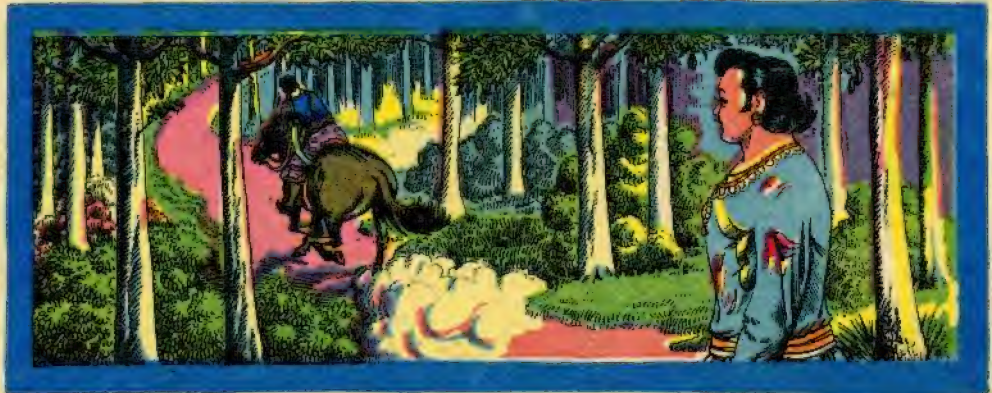
"బతికే ఉండు. నాకు నీ భయం లేదు. ఒకనాడు నా ప్రాణాలు కాపాడావు. ఇప్పుడు నీ ప్రాణాలు కాపాడుతాను."

జగతసింహుడు ఉస్మాన్ రెండు చేతులనూ తన కాళ్ళతో తొక్కివట్టి, అతని వద్ద ఉన్న ఆయుధాలన్నీ లాగేసుకుని, తరవాత అతన్ని విడిచిపెట్టాడు. "పో, వెళ్ళిపో. నన్ను కాలితో తన్నావు. లేకపోతే నీ కింత అవమానం చేసి ఉండను," అన్నా డతను.

ఉస్మాన్ గుర్రం ఎక్కి తమ కోట వేపు వెళ్ళిపోయాడు.

జగతసింహుడు బావి దగ్గర తన గాయాలన్నీ కడుక్కుని తన గుర్రం దగ్గరికి వచ్చే సరికి గుర్రం మెడకు ఒక ఉత్తరం కట్టి ఉన్నది. దాని పైన, "రెండు రోజుల దాకా చదవ వద్దు," అని ఉండటం చేత అతనా ఉత్తరాన్ని తన కవచంలో దాచుకుని తమ శిబిరానికి వెళ్ళాడు.

—(వచ్చే సంచికలో ముగింపు)

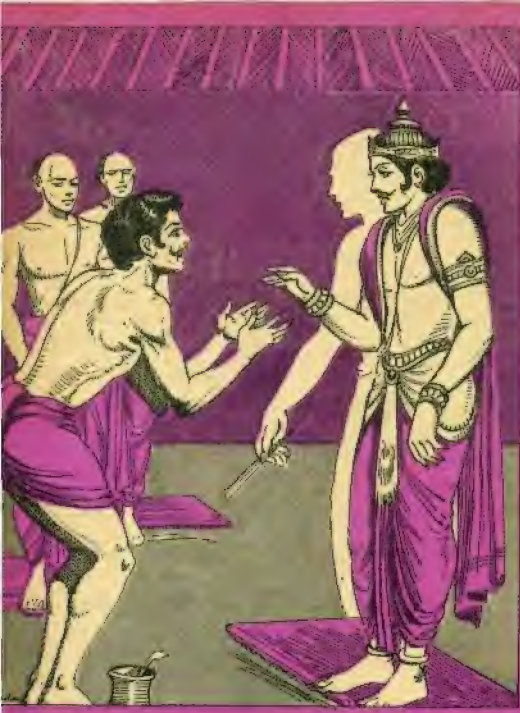
నరక భయం

పట్టు వదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు మీద నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటి లాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నీవు పడుతున్న ఈ శ్రమకు ఫలితంగా నరక ప్రాప్తి కలుగుతుందేమో ఆలోచించి చూసుకున్నావా? మానవులకు నరక భయాన్ని మించిన భయం లేదు కదా! అది నిరూపించటాని కొక కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు:

ఒకప్పుడు సింహళ ద్వీపంలో సింహ విక్రముడనే గజదొంగ ఉండే వాడు. వాడు బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుంచి ఇతరుల సొత్తు దోచి, ధనికుడై సుఖ జీవనం గడిపాడు. అటువంటి వాడికి వార్ధక్యం సమీపించింది.

అప్పుడు వాడి కొక చింత పట్టుకున్నది. వాడిలాగ అనుకున్నాడు: "ఈ లోకంలో

బేతాళ కథలు

తప్పించుకున్నాను. కాని చచ్చాక నాకు సరకం తప్పదు. ఈ జన్మలో కొంచెమైనా పుణ్యం చెయ్యని నన్ను సరకం నుంచి ఏ దేవుడు కాపాడగలడు? దేవుళ్ళకు దిక్పాలకులైన దేవతలు భక్తులుగా ఉంటారు. అందుచేత శివుడుగాని, విష్ణువుగాని దేవతలను కాదని నా మొర ఆలకించరు. భూలోక వాసుల అందరి పాప పుణ్యాలూ లెక్కలు వేసే చిత్రగుప్తుడే నా కేదైనా సహాయం చెయ్యాలి."

ఈ విధంగా అనుకుని సింహవిక్రముడు నిత్యమూ భక్తి శ్రద్ధలతో చిత్రగుప్తుణ్ణి అర్పించ సాగాడు; చిత్రగుప్తుడి ప్రీత్యర్థం

బ్రాహ్మణ సంతర్పణలు చేయ నారంభించాడు. భోజనం చేసిన బ్రాహ్మణులను, "చిత్రగుప్తుడి అనుగ్రహం కలుగుగాక!" అని తనను దీవించ మనేవాడు.

ఒకనాడు చిత్రగుప్తుడే బ్రాహ్మణ వేషం ధరించి సింహవిక్రముడి ఇంటికి అతిథిగా వచ్చాడు. దొంగవాడు ఆయనకు చక్కగా అతిథి సత్కారాలు జరిపి, భోజనం పెట్టి, గొప్పగా దక్షిణ యిచ్చి, "నన్ను చిత్రగుప్తుడనుగ్రహించాలని ఆశిర్వదించండి," అని కోరాడు.

చిత్రగుప్తుడు వాడితో, "ఇదేమి ఆశిర్వచనం? శివకేశవులను కూడా విడిచి చిత్రగుప్తుణ్ణి ఆరాధిస్తున్నా వేమిటి?" అన్నాడు.

"అదంతా మీ కెందుకు? నాకు చిత్రగుప్తుడి అనుగ్రహం తప్ప మరే దేవత అనుగ్రహమూ అవసరం లేదు," అన్నాడు దొంగవాడు.

ఈ మాటకు చిత్రగుప్తుడు సంతోషించి, తన నిజ రూపంతో దొంగవాడికి ప్రత్యక్షమై, "నీ భక్తికి మెచ్చాను. నీ కేం కావాలో చెప్పు," అన్నాడు.

సింహవిక్రముడు పరమానంద భరితుడై, "స్వామీ, నాకు చావు రాకుండా ఉపాయం చెప్పండి," అన్నాడు.

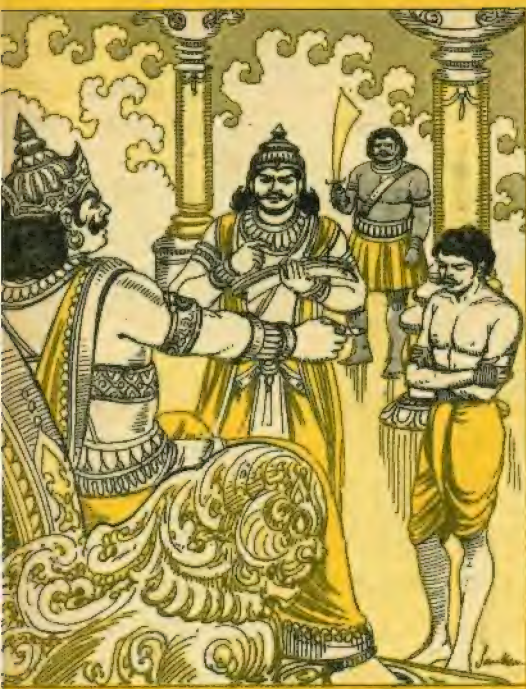
“అది అసాధ్యమైన సంగతి. అయినా నీ కొక్క ఉపాయం చెబుతాను. ఒకప్పుడు శ్వేతముని ప్రాణాలు తీయటానికి యముడు రాగా శివు డాగ్రహించి, యముణ్ణి కాల్చి భస్మం చేశాడు. శివుడు తరవాత యముణ్ణి తిరిగి బతికిస్తూ, శ్వేతముని ఉండే చోట ఏ ప్రాణాని అంట వద్దని అజ్ఞాపించాడు. సముద్రం అవతలి తరంగిణి నది అవతలి ఒడ్డున శ్వేతముని ఆశ్రమం నిర్మించుకుని ఉంటున్నాడు. ఆ తపోవనంలోకి యముడు గాని, యమకింకరులు గాని రారు. నిన్నుక్కడ దిగవిడుస్తాను. నీవు మాత్రం ఏ పరిస్థితుల్లోనూ ఆ నది దాటి ఇవతలి

ఒడ్డుకు రాకు,” అని చెప్పి, చిత్రగుప్తుడు సంహవిక్రముణ్ణి తరంగిణి నది అవతలి ఒడ్డున, శ్వేతముని ఆశ్రమంలో వదిలి అదృశ్యుడయ్యాడు.

కొంతకాలం గడిచాక యముడు దొంగ వాడి ప్రాణాలు తీసుకుపోవటానికి తరంగిణి నది ఇవతలి ఒడ్డుకు చేరాడు. తాను నది దాటి అవతలి ఒడ్డుకు పోవటానికి లేదు గనక, యముడు తన మాయా ప్రభావంతో ఒక దివ్య స్త్రీని సృష్టించి, శ్వేతముని ఆశ్రమానికి పంపాడు.

ఆ స్త్రీని చూసి దొంగ మోహితుడై ఆమెతో కొంత కాలం సుఖించాడు. ఆ తర

వాత ఆమె తన వాళ్ళను చూడటానికి నది దాటి వెళ్ళి మళ్ళీ వస్తానని బయలుదేరింది. దొంగవాడు ఆమెను నది ఒడ్డు దాకా సాగనంపి ఆమె నది దాటటం చూస్తూ అక్కడే నిలబడ్డాడు.

నగం నది దాటి ఆమె ప్రవాహ వేగానికి కొట్టుకు పోతున్నట్టు నటిస్తూ, "అయ్యో, ముణిగి పోతున్నాను. కా పా డు! అలా చూస్తూ నిలబడిపోతావేం? రక్షించు!" అని కేకలు పెట్టింది.

ఆ కేక వింటూనే దొంగ నదిలోకి దూకి ఆమె పోతున్న దిక్కుగా ఈడ నారంభించాడు. అతను ఆమెను చేరుకునే సరికి

ఆమె అవతలి ఒడ్డు చేరనే చేరింది. దొంగ అవతలి ఒడ్డున కాలు పెట్టగానే యముడు దొంగ మెడకు పాశం తగిలించి తన లోకానికి తీసుకుపోయాడు.

ఈ విధంగా సంహవిక్రముడు చావు తప్పించుకోలేక పోయాడు. అయినప్పటికీ చిత్రగుప్తుడు వాడి మరొక సలహా రహస్యంగా చెప్పాడు: "యముడు నిన్ను, ముందు స్వర్గ మనుభవిస్తావా, నరక మనుభవిస్తావా? అని అడుగుతాడు. స్వర్గమే అనుభవిస్తా నని చెప్పు. నిన్ను స్వర్గానికి పంపుతారు. అక్కడ నీవు స్వర్గ సుఖా లనుభవిస్తూ కూర్చోక, నీ పాప మంతా పరిహార మయేదాకా తవస్సు చెయ్యి."

సంహవిక్రము డలాగే చేస్తా నన్నాడు.

తరువాత యమధర్మరాజు చిత్రగుప్తుణ్ణి పిలిచి, "ఈ దొంగకు పుణ్యఫల మేమైనా ఉన్నదా?" అని అడిగాడు.

"ఉన్నది, దేవా. ఇతను బ్రాహ్మణ సంతర్పణలు చేసి ఒక దేవతాదీనం పాటు స్వర్గ వాసం చేసేపాటి పుణ్యం సంపాదించాడు," అన్నాడు చిత్రగుప్తుడు.

"ఏమోయ్, నీకు ముందు స్వర్గం కావాలా, నరకం కావాలా?" అని యముడు దొంగ నడిగాడు.

"దేవా, నేను ముందు స్వర్గానికి పోతాను," అన్నాడు దొంగ.

సింహవిక్రముణ్ణి స్వర్గానికి పంపారు. వాడక్కడ సుఖా లనుభవించే ఉద్దేశం పెట్టుకొక, శివుణ్ణి గురించి తీవ్రమైన తపస్సు చేసి, తన పాపాలన్నిటినీ భస్మం చేసేసుకున్నాడు. అతడి స్వర్గవాసం పూర్తి కాగానే అతణ్ణి నరకానికి తీసుకుపోవటానికి వచ్చిన యమకింకరులు, అతన్ని తేరి చూడటానికి కూడా శక్తి చాలక, వచ్చిన దారే తిరిగి వెళ్ళారు.

బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, నా కొక సందేహం. సింహవిక్రముడు శ్వేతముని ఆశ్రమంలో ఉండగా యముడు పంపిన మాయా స్త్రీ వ్యామోహంలో పడనట్లయితే చావును జయించి ఉండేవాడూ, ఘోర తపస్సు చేయవలసిన అవసరం ఉండేది కాదూ గద. క్షుద్రమైన స్త్రీ సుఖం కోసం ఒక దివ్యమైన దినం పాటు స్వర్గభోగాలు

లేకుండా ఆ దొంగ ఎందుకు చేసు కున్నాడు? ఈ సందేహానికి సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావో, నీ తల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "సుఖభ్రాంతే నరక భయానికి మూలకారణం. ఈ విషయంలో హీన సుఖాలూ, ఉత్తమ సుఖాలూ అన్న వ్యత్యాసం ఏమీ లేదు. సింహవిక్ర ముడు శ్వేతముని ఆశ్రమంలో ఉంటూ మాయా స్త్రీ భ్రాంతితో ప్రాణం మీదికి తెచ్చుకుని, నరకానికి దగ్గిర పడ్డాడు. అలాటి భ్రాంతే అతనికి స్వర్గ సుఖాల మీద కూడా ఉండినట్లయితే తప్పక నరక ప్రాప్తి పొంది ఉండేవాడే. సుఖభ్రాంతి పోయిన క్షణంలో అతనికి నరక భయం కూడా పోయింది," అన్నాడు.

రాజు కి విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

దేవస్మిత కథ

తామ్రలిప్తి నగరంలో ధనదత్తు డనే మహా ధనవంతుడైన వర్తకు డుండేవాడు. ఆయనకు లేక లేక గుహసేను డనే కొడుకు కలిగాడు. గుహసేనుడికి పెళ్ళి యీడు రాగానే ధనదత్తుడు అతని కోసం తగిన పిల్లను వెతకటం ప్రారంభించాడు. దరిదాపుల్లో ఎక్కడా తనకు నచ్చిన కన్య కనబడనందున ఆయన వర్తకం మిష మీద తన కొడుకును వెంట బెట్టుకుని ద్వీపాంతరాలకు కూడా వెళ్ళాడు.

చివరకు ఒక ద్వీపంలో ఆయనకు నచ్చిన కన్య కనపడింది. ఆ పిల్ల పేరు దేవస్మిత. ఆమె తండ్రి ధర్మగుప్తు డనే వైశ్యుడు. ధనదత్తుడు ధర్మగుప్తుణ్ణి, "మీ అమ్మాయిని మా గుహసేనుడి కిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యండి," అని అడిగాడు.

అయితే ధర్మగుప్తుడికి తన కుమార్తె అంటే ప్రాణం. తామ్రలిప్తి చూడబోతే

ఎక్కడో దూర దేశాన వున్న నగరం. తన కుమార్తెను అంత దూరం ఇవ్వటం ఇష్టం లేక ధర్మగుప్తుడు ధనదత్తుడి కోరికను తోసిపుచ్చాడు.

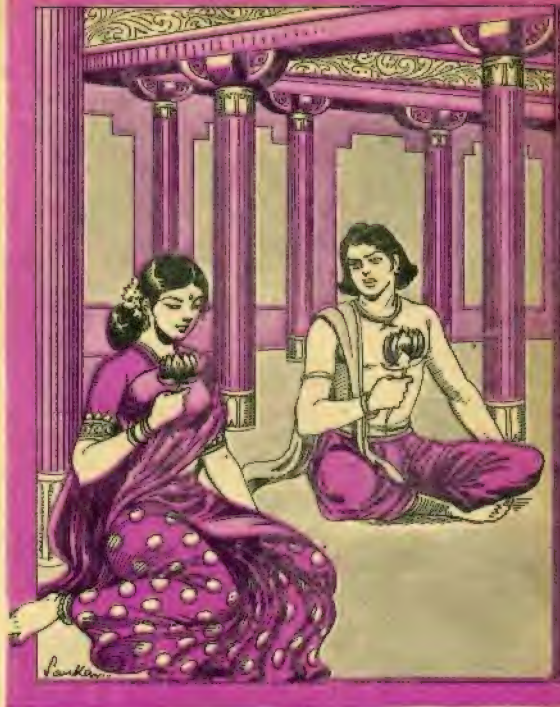
కాని దేవస్మిత మాత్రం గుహసేనుణ్ణి చూసింది, అతని గుణాలను గ్రహించింది; అన్ని విధాలా అతన్ని ప్రేమించి, అతని కోసం తన తల్లిదండ్రులను వదలుకోవటానికి కూడా సిద్ధమయింది. ధనదత్తుడూ, గుహసేనుడూ పడవ ఎక్కి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు, తన చెలికత్తె చేసిన రహస్యపు ఏర్పాటుతో, దేవస్మిత తన తల్లిదండ్రులకు తెలియకుండా ఇల్లు విడిచి వచ్చేసి, వారి పడవలో ఎక్కింది.

తామ్రలిప్తి చేరుతూనే ధనదత్తుడు తన కొడుకుకూ, దేవస్మితకూ మహా వైభవంగా వివాహం చేశాడు. వారిద్దరూ ఒకే ప్రాణంగా ఉంటూ సుఖంగా జీవించ సాగారు.

ఇలా కొంత కాలం గడిచాక ధనదత్తుడు చనిపోయాడు. వర్తక వ్యవహారా లన్ని గుహ సేనుడి పైన పడ్డాయి. అతన్ని బంధువు లందరూ వర్తకం మీద కటాహ ద్వీపం వెళ్ళవలసి ఉన్న దని ఒత్తిడి చేశారు. దేవస్మిత మాత్రం అతని ప్రయాణానికి ఒప్పుకోలేదు. చాలా కాలం దూర దేశాల్లో వుండిపోవటం జరిగితే, తన భర్త మనసు ఇతర స్త్రీల పైకి పోతుందని ఆమె భయపడింది.

గుహ సేనుడికి ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. కుల ధర్మం అచరించకపోతే బంధువుల దృష్టిలో తాను అనమద్ధు డవుతాడు, వర్తకం మీద బయలుదేరితే భార్య బాధపడుతుంది.

ఈ చిక్కులో నుంచి బయట పడే దారి గానక గుహ సేనుడు భగవంతుడి పైన భారం వేశాడు. అతడు శివాలయానికి వెళ్ళి, భోజనం మానేసి వ్రతం చేశాడు. దేవస్మిత కూడా భర్తతో పాటే వ్రతం చేసింది. చివరకు వారిద్దరికీ శివుడు కలలో కనిపించి, చెరోక కమలమూ ఇచ్చి, "ఏటిని మీ వద్ద ఉంచుకోండి. మీలో ఎవరు నీతి తప్పినా రెండో వారి వద్ద ఉండే కమలం వాడిపోతుంది. లేని పక్షంలో ఈ కమలాలు వాడి పోవట మంటూ ఉండదు," అని చెప్పాడు.

వాళ్ళు నిద్ర లేచి చూసుకుంటే, నిజం గానే ఇద్దరి చేతుల్లోనూ చెరోక కమలమూ ఉన్నది. ఇక దేవస్మిత తన భర్త ప్రయాణానికి అడ్డం చెప్ప వలసిన అవసరం లేదు. అతని నీతికి సాక్ష్యం ఆమె వద్ద ఉండే కమలమే.

గుహ సేనుడు రత్న వ్యాపారం చెయ్యటానికి కటాహ ద్వీపానికి బయలుదేరి వెళ్ళి పోయాడు. తన కమలాన్ని చీటికి మాటికి చూసు కుంటూ దేవస్మిత ఇంటి వద్దనే ఉండి పోయింది.

కటాహ ద్వీపంలో గుహ సేనుడికి నలుగురు వైశ్య యువకుల పరిచయం లభిం

చింది. వాళ్ళు గుహ సేనుడి వద్ద ఒక ఎర్ర కమలం ఉండటమూ, అది ఎంత కాలానికి వాడక పోవటమూ గమనించారు. దాని రహస్య మేమిటో గుహ సేనుడు బయట పెట్ట లేదు. అది ఎలాగైనా తెలుసుకోవా లను కుని, ఆ యువకులు అతన్ని అతిథిగా పిలుచుకుపోయి, బాగా తాగించి, ఆ కమలం గురించి నిజం చెప్పించారు.

అతనికి అంత నీతివరు రాలైన భార్య ఉండటం వారికి నచ్చలేదు. అందుచేత ఆమె నీతికి ఎలాగైనా భగం కలిగించా లన్న పట్టుదలతో ఆ నలుగురూ బయలుదేరి తామ్రలిప్తికి వచ్చారు. అక్కడ వారి కొక

బౌద్ధ సన్యాసిని తటస్థపడి, దేవస్మిత ఈ నలుగురు వైశ్య యువకులనూ ప్రేమించేటట్టుగా తాను ప్రయత్నిస్తానని మాట యిచ్చింది.

ఆ పాపిష్టిది దేవస్మిత వద్దకు వెళ్ళి, ఆ మాటలూ ఈ మాటలూ చెప్పి, చివరకు తాను వచ్చిన పని బయట పెట్టింది; దేహ ధర్మాలను పాటించక పోవటం మహా పాప మని భర్తలు దీర్ఘ కాలం దూరంగా ఉన్నప్పుడు స్త్రీలు ఇతరులను ప్రేమించ వచ్చునని చెప్పింది.

దేవస్మిత దాని సాహసానికి, దాన్ని తన వద్దకు పంపిన వాళ్ళ సాహసానికి ఆశ్చర్య పోయి, అందరికీ తగిన శాస్త్ర చెయ్యాలని నిశ్చయించుకున్నది. ఆమె సన్యాసిని మాటలకు సమ్మతించినట్టు నటించి, తనను ప్రేమించే వైశ్య యువకులను రోజు కొకణ్ణి చొప్పున తన వద్దకు రాత్రి వేళ పంపమని చెప్పింది. సన్యాసిని వెళ్ళినాక దేవస్మిత కుక్క కాలి గుర్తు గల ఇనుప ముద్ర ఒకటి తయారు చేయించింది. ఆమె తన పరిచారికలలో ఒకతెకు మంచి చీరె కట్టి, నగలు పెట్టి తన పాత్ర అభినయించ మని చెప్పి, మిగిలిన పరిచారికలు ఏ మేం చెయ్యాలో చెప్పింది.

అ రాత్రి మొదటి యువకుడు రాగానే పరిచారికలు వాడికి ఘనంగా స్వాగత మిచ్చి, ఉమ్మెత్త కిలిపిన సారాయి తాగించి, ఇనప ముద్ర కాల్చి నుదిటి మీద వాత వేసి, ఒళ్ళు తెలియని స్థితిలో ఉన్న ఆ దొర్బాగుడ్డో దూరంగా ఉన్న పెంట పోగు మీద పారేశారు.

మర్నా డుదయం వాడికి ఒళ్ళు తెలిసి, జరిగిన సంగతి గ్రహించి, నుదిటికి పైబట్ట అడ్డం చుట్టుకుని బసకు తిరిగి వెళ్ళాడు. వాడు మిగిలిన వారితో తనకు జరిగిన పరాభవం గురించి చెప్పలేదు. అందుచేత మిగిలిన వాళ్ళు కూడా అదేవిధంగా పరాభవం పొంది, అందరి వంతూ అయాక కటాహ ద్వీపానికి తిరిగి వెళ్ళారు. నలుగురు ప్రియులను పంపినందుకు తనకు దేవస్మిత గొప్ప బహుమాన మిస్తుందన్న ఆశతో బౌద్ధ భిక్షుకి కూడా వెళ్ళి, నుదిటి మీద వాత వేయించుకుంది.

ఈ విధంగా తన నీతిని చెడగొట్ట వచ్చిన నలుగురికీ శాస్త్రి చేసి దేవస్మిత తన అత్త గారికి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది.

"మంచి పని చేశావే, అమ్మాయి. కాని వాళ్ళు నా కొడుకు నేంచేసి పోతారో?" అన్నది అత్తగారు.

"అత్తా, భయం లేదు. నేను కటాహ ద్వీపానికి వెళ్ళి నా భర్తను కాపాడు కుంటాను," అన్నది దేవస్మిత.

అత్తగారు సమ్మతించింది.

దేవస్మిత వర్తకుడి వేషం ధరించి, తన చెలికత్తెలకు కూడా అదే వేషం ధరింపజేసి, వర్తకం నెపం మీద ఓడ యెక్కి కటాహ ద్వీపానికి వెళ్ళింది. అమె అక్కడి రాజుగారి వద్దకు వెళ్ళి, "మహారాజా, నా బానిసలు నలుగురు మా దేశం నుంచి పారిపోయి ఇక్కడికి వచ్చారు. మీ ప్రజల నందరినీ సమావేశపరిచినట్లయితే నేను వారిని గుర్తిస్తాను," అన్నది.

రాజు సరేనని తన పౌరులందరినీ సమానేశ పరిచాడు. వారిలో నుదుటికి గుడ్డలు చుట్టుకుని ఉన్న నలుగురు వైశ్యయువకులనూ చూపి దేవస్మిత, "వీరే నా బానిసలు!" అన్నది.

ఈ మాట వినగానే అక్కడి వైశ్య ప్రముఖులకు కోపం వచ్చి, "వీళ్ళు నీకు బానిస లెలా ఆయారు? వీళ్ళు ఇక్కడి పర్తకశ్రేష్ఠుల కొడుకులు," అన్నారు.

"నా బానిసలు కాకపోతే నా గుర్తుగల వాతల ముద్రలు వారి ముఖాల కెందు కుంటాయీ? కావలిస్తే, వాళ్ళు నలుగురూ నుదుట కట్టుకున్న పట్టీలు విప్పమనండి," అన్నది దేవస్మిత.

రాజు ఆ నలుగురూ నుదుళ్ళకు అడ్డంగా కట్టిన గుడ్డలు తీయించాడు. నలుగురి ముఖాల మీదా కుక్కకాలి గుర్తు గల వాత లున్నాయి. వైశ్య ప్రముఖులు తీరని అవమానం పొందారు.

ఇందులో ఏదో తిరుగుడున్నదని రాజు గ్రహించి, వాస్తవంగా జరిగిన దేమిటో చెప్పమని దేవస్మిత నడిగాడు. ఆమె జరిగిన దంతా ఉన్నదున్నట్టు చెప్పింది. జనమంతా గొల్లున నవ్వారు.

రాజు ఆమెను మెచ్చుకుని, "వీళ్ళు నిజంగా నీ బానిసలే," అన్నాడు.

వైశ్య కుమారులు ఆమె బానిసలేనని రాజు ప్రకటించగానే అక్కడి వైశ్య ప్రముఖులంతా భారీగా చందాలు వేసుకుని దేవస్మితకు పెద్ద మొత్తం డబ్బు సమర్పించి, ఆ యువకులకు దాస్యవిమోచన అనుగ్రహించమని వేడుకున్నారు.

దేవస్మిత ఆ డబ్బు తీసుకుని, అక్కడి ప్రముఖుల సన్మానాలు అందుకుని, భర్తతో కూడా తామ్రలిప్తికి తిరిగి వచ్చింది.

ఆ తరవాత ఆ భార్యాభర్తలు ఒకరి నొకరు ఎడబాయ కుండా ఐశ్వర్యంతో తులతూగుతూ సుఖంగా జీవించారు.

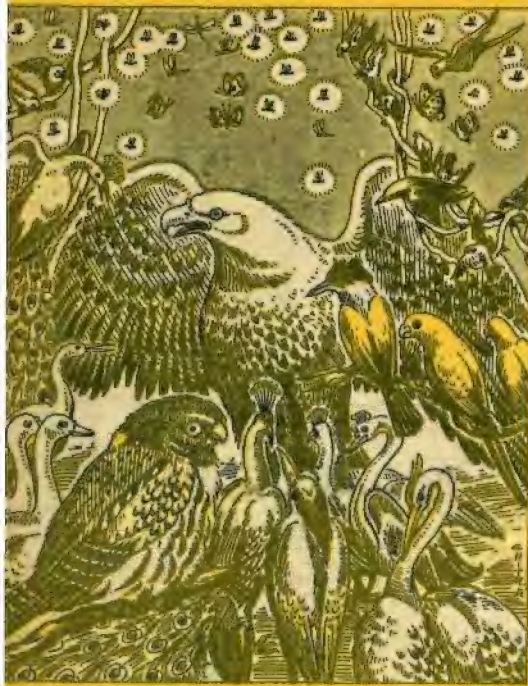
నలుగురు మిత్రులు

కడంబ దేశపు రాజుకు గుణచంద్రుడు డనే కొడుకుండేవాడు. అతనికి మరి ముగ్గురు కుర్రవాళ్ళను, అతని వయసే గల వాళ్ళను జతపరిచి విద్యాభ్యాసం చేయించారు. మిగిలిన ముగ్గురూ ఎవరంటే, మంత్రి కొడుకు ధీమంతుడూ, వర్తకశ్రేష్ఠి కొడుకు మణిగుప్తుడూ, సేనాపతి కొడుకు జయంభరుడూనూ. ఈ నలుగురూ కలిసి పెరిగారు, కలిసి చదువుకున్నారు; విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేసి గుణచంద్రుడు ఒక ఏడాది పాటు దేశ సంచారం చేసి, లోకజ్ఞానం సంపాదించుకు రావటానికి బయలుదేరి నప్పుడు మిగిలిన ముగ్గురూ అతని వెంట బయలుదేరారు.

ఈ నలుగురు మిత్రులూ దేశ సంచారం చేస్తూ మాళవదేశం వెళ్ళినప్పుడు గుణచంద్రుడు మాళవ దేశపు రాజుకుమార్తె అయిన శశిరేఖను చూసి పరించి, పెళ్ళాడ గోరాడు. శశిరేఖ కూడా అతన్ని పరిచింది,

కాని ఆమె ఒక నియమం తెలిపింది. గుణచంద్రుడికి ముగ్గురు మిత్రులున్నట్టే, ఆమెకు కూడా జతగా ముగ్గురు ఇష్ట సఖులున్నారు. వారిలో ఒకతే మంత్రి కుమార్తె, మరొకతే ఆ దేశపు రత్నవర్తకుడి కుమార్తె, మూడోది సేనాపతి కుమార్తె. ఈ నలుగురూ ఒకేసారి పెళ్ళి చేసుకోవాలని, ఒకే చోటికి కాపరాలకు వెళ్ళాలని ప్రమాణాలు చేసుకుని ఉన్నారు.

అదృష్టవశం చేత గుణచంద్రుడికి కూడా ముగ్గురు స్నేహితులున్నారు గనక, నలుగురు కన్యలూ, నలుగురు స్నేహితులనూ ఒకేసారి పెళ్ళాడి, ఒకే దేశానికి కాపరానికి వెళ్ళటానికి అవకాశం ఏర్పడింది. గుణచంద్రుడి మిత్రులు శశిరేఖ ఇష్ట సఖులను పెళ్ళాడటానికి సమ్మతించారు. నాలుగు బంటలకూ శాస్త్రోక్తంగా వివాహాలు జరిగాయి. నలుగురు మిత్రులూ తమ భార్య

లను వెంటపెట్టుకుని కదంబ రాజధానికి తిరిగి వచ్చేవారు.

కొంతకాలం గడిచింది. గుణచంద్రుడి తండ్రి అయిన మునలిరాజు చనిపోయాడు. గుణచంద్రుడు రాజ్యాభిషేకం చేసుకుని తన మిత్రులకే మంత్రి పదవి, కోశాధిపతి పదవి, సేనాపతి పదవి ఇచ్చాడు. వారి నలుగురు భార్యలూ గర్భవతులయి నలుగురికీ ఆమితమైన ఆనందం చేశారారు.

ఒకనాటి సాయంకాలం రాజభవనం మిద్దెపైన నలుగురు మిత్రులూ తమ భార్యలతో సహా ఇష్టాగోష్ఠిలో ఉండగా ఒక

గరుడపక్షి వచ్చి వారి సమీపంలో వాలి మనుష్య భాషలో గుణచంద్రుణ్ణి సంబోధించి ఇలా చెప్పింది:

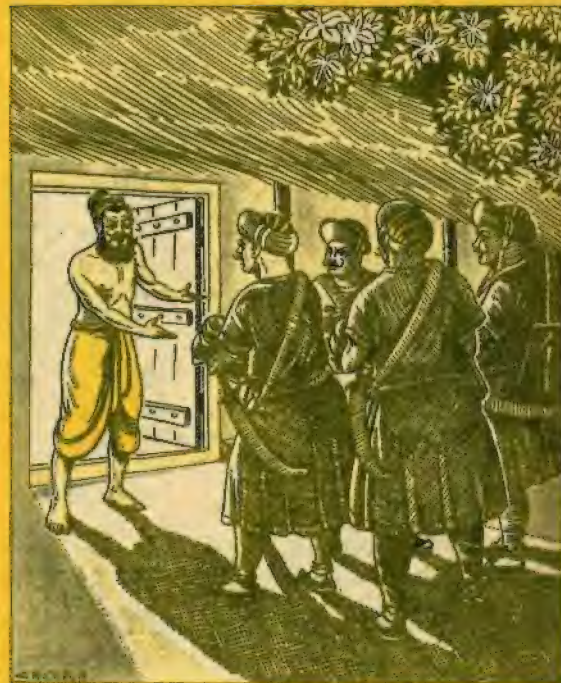
“రాజా, త్వరలోనే ఈ స్త్రీలు నలుగురూ పిల్లల తల్లులు కాబోతున్నారు. కాని వీరికి పక్షి శాపం ఉన్నదని మీరు తెలుసుకోవాలి. వీళ్ళు నలుగురూ చిన్న పిల్లలుగా ఉన్నప్పుడు వనవిహారం చేస్తూ చిన్న చిన్న పక్షులను రాళ్ళతో కొట్టి, రెక్కల పురుగులను పట్టుకొని రెక్కలూడబీకి ఎంతో హింస చేశారు. పక్షులు వెళ్ళి తమ రాజైన గరుత్మంతుడితో మొరపెట్టుకొగా, గరుత్మంతుడు ఈ నలుగురినీ శపించాడు. ఆ శాపం ఏమిటంటే, వీళ్ళూ, వీరి భర్తలూ సంతానాన్ని కని, తమ కళ్ళతో చూసుకుని సంతోషించే సమయంలోనే ఆ బిడ్డలు చనిపోతారు; ఆ గర్భ శోకం వీళ్ళను వన్నెం డెళ్ళపాటు బాధిస్తుంది. ఈ దుర్వార్త మీకు ముందుగా తెలియటం మంచిదని చెప్పాను,” అని గరుడపక్షి ఎగిరిపోయింది.

ఈ మాటలు వినగానే అందరికీ పుట్టెడు దిగులు పట్టుకున్నది. వాళ్ళు చాలా సేపు తమలో తాము వితర్కించుకుని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఆ నిర్ణయమేమిటంటే— నలుగురికీ ప్రసవ కాలం సమీపించగానే

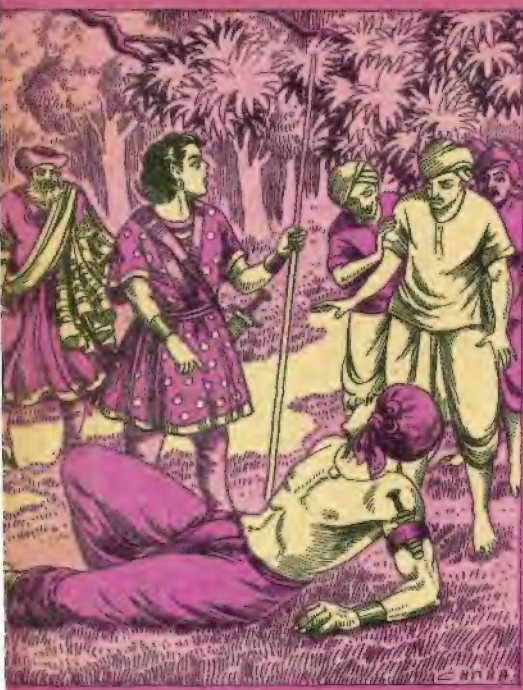
దాదుల చేత ప్రసవం జరిపించి, పుట్టిన పిల్లలను పుట్టినట్టుగానే రాజ్యపు సరిహద్దు దాటించి, తగిన చోటికి పంపి, అక్కడ వాళ్ళు పెరిగి పెద్ద వారయే ఏర్పాటు చూడాలి. పుట్టబోయే బిడ్డలను పెంచడానికి దేశపు పాలిమేర అవతల ఉండే విభాండకు డనే గురువును ఏర్పాటు చేసి, పన్నెండేళ్ళపాటు నలుగురు పిల్లలూ సుఖంగా జీవించడానికి తగిన సదుపాయాలన్నీ అమర్చారు.

ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన పురిటి ఇళ్ళలో నలుగురు స్త్రీలూ ఒకే రోజున నలుగురు మగ బిడ్డలను ప్రసవించారు. దాదుల పిల్లలను తల్లుల కంట కూడా పడనివ్వ కుండా బయటికి తీసుకుపోయి, రాజభటుల ద్వారా విభాండకుడి ఇంటికి పంపేశారు.

పన్నెండేళ్ళు గడిచాయి. శశిరేఖా, ఆమె సఖులూ పక్షుల శాపం ఆనుభవించారు. వారు తమ పిల్లలను కళ్ళ చూసుకోలేదు, వారికి ముద్దు ముచ్చట్లు చేసుకోలేదు. పన్నెండేళ్ళపాటు ఆ బిడ్డల కోసం అలమటించారు. శాప కాలం తీరిపోయింది. ఇక విభాండకుడి వద్ద నుంచి తమ పిల్లలను తిరిగి పిలిపించుకోవచ్చు.

కాని ఇప్పుడొక గడ్డు సమస్య ఏర్పడింది. ఆ నలుగురు పిల్లలలో ఎవరు ఎవరి కొడుకో తెలుసుకోవటం ఎలా? వాళ్ళను పోల్చటం తల్లిదండ్రుల వశం కాదు, విభాండకుడి వశమూ కాదు. తాము ఎవరెవరి బిడ్డలో పిల్లలకు మొదలై తెలియదు. కాని ఆ పిల్లలు ఎవరెవరి పిల్లలయినదీ పోల్చలేకపోతే చాలా చిక్కున్నది. ఎవరు రాజు కాబోయేవాడో, ఎవరు మంత్రి కాబోయేవాడో, ఎవరు కోశాధికారో, ఎవరు సేనాపతి కాబోయేవాడో, తెలియని పక్షంతో ఆ పిల్లలు నలుగురూ బతికి వుండి వచ్చిన వారి కిందనే జను.

ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ముసలి మంత్రి పూసుకున్నాడు. ఆయన సలుగురు పృథ్వులకు చెప్పవలసిన దంతా చెప్పి, విభాండకుడి గురుకులానికి పంపాడు.

వాళ్ళు వెళ్ళి విభాండకుడితో మాట్లాడి, ఒక్కొక్క కుర్రవాణ్ణి ఒక్కొక్కరుగా తీసుకుపోతామని చెప్పారు.

విభాండకు డా కుర్రవాళ్ళకు నామ కరణం కూడా చెయ్యక, వాళ్ళకు ఏక దళు డని, ద్విదళు డని, త్రిదళు డని, చతుర్దళు డని పేర్లు పెట్టి పిలుస్తూ వచ్చాడు. ఇప్పు డాయన ఆ కుర్రవాళ్ళను విడి విడిగా పిలిచి, "నాయనా, నిన్ను ఇంటికి

తీసుకు పోవటానికి మీ తాతగారు వచ్చారు," అని చెప్పాడు.

పన్నెండేళ్ళు కలిసి పెరిగిన ఆ కుర్ర వాళ్ళకు విడి పోతున్నామని దుఃఖం కలిగింది. తాము సలుగురూ ఒకే చోటికి పోతున్నట్లు వాళ్ళకు గురువు చెప్పలేదు. వాళ్ళు ఒకరి కొకరు ఏడ్వేలు చెప్పకుని, తమ కొనం వచ్చిన ముసలి వాళ్ళ వెంట చేరు వేరు మార్గాల బయలుదేరారు.

ఏకదళుడు ముసలివాడి వెంట వెళ్ళేటప్పుడు దారిలో ఒక దొంగ వారిని అటకాయించి, "మీ దగ్గర ఉండేదంతా అక్కడ పెట్టండి. లేకపోతే చంపేస్తా," అన్నాడు.

ఏకదళుడు అకస్మాతుగా వాడి పైనుపడి, చేతిలో ఉన్న కర్ర లాక్కుని, దొంగను బాదాడు. దొంగ పడి పోయాడు. ఏకదళుడు దూరంగా కనిపించిన మనుమలను కేక పెట్టి పిలిచి, "ఈ దొంగను పెడరెక్కలు విరిచి కట్టి, మా వెంట తీసుకురండి. రాజు గారితో చెప్పి మీకు మంచి బహుమానం ఇప్పిస్తాను," అన్నాడు.

ద్విదళుడు వెళ్ళే దారిలో కూడా ఒక దొంగ ఎదురై, ఉన్న దంతా అక్కడ పెట్టమన్నాడు. ద్విదళుడు దొంగతో, "మా దగ్గర ఏముంది, బాబూ? ఒంటి మీద ఉన్న

బట్టలే! కావలిస్తే డీసుకు పో!" అన్నాడు. ఈ లోపల వృద్ధుడు దూరంగా ఉన్న మనుషులను కేక పెట్టి పిలుస్తూ, "రండి, రండి! దొంగ! పట్టుకొండి!" అన్నాడు.

దొంగవాడు వాళ్ళకు దణ్ణాలు పెట్టి, "అయ్యా, ఈ సారికి నన్ను వదిలి పెట్టండి," అని బతిమాలాడు.

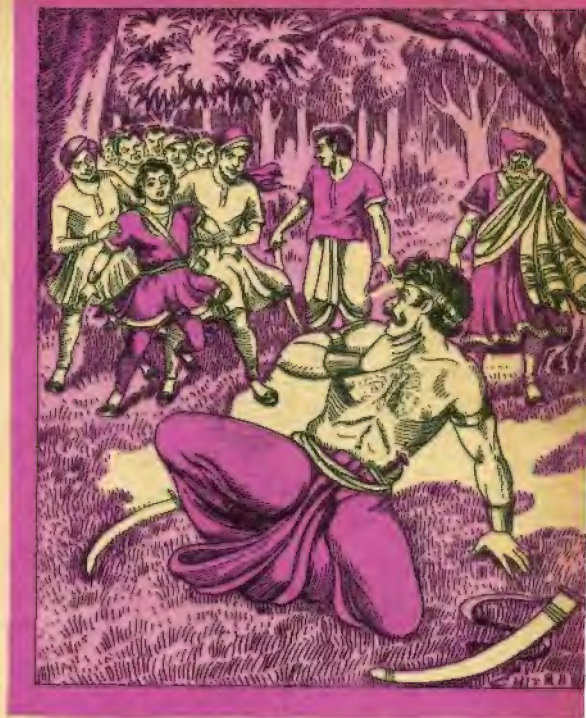
"ఎప్పుడూ ఇలాటి పాడు పనులు చెయ్యకు, వెళ్ళి, బుద్ధిగా బతుకు," అన్నాడు ద్విదళుడు. దొంగ వెళ్ళిపోయాడు.

ఈ లోపల మనుషులు వచ్చి, "దొంగ ఎక్కడ?" అని అడిగారు.

"ముసలాయన కంగారు పడి కేకలు పెట్టాడు. దొంగ లెవరూ లేరు," అన్నాడు ద్విదళుడు.

త్రిదళుడు మరొక వృద్ధుడి వెంట వెళ్ళే దారిలో కూడా దొంగ ఎదురయ్యాడు. త్రిదళుడు దొంగను అంత దూరాన చూస్తూనే, "దొంగ వస్తున్నాడు, పారిపో, తాతా!" అంటూ తాను కాలి నత్తువ కొద్దీ పారి పోయాడు.

చతుర్దళుణ్ణి కూడా దొంగ అటకా యించాడు. చతుర్దళుడు వాడి పై కలియ బడి, వివశుణ్ణి చేసి, వాడి చేతులూ, కాళ్ళూ బంధించి, వాడి కత్తితోనే వాడి తల సరక

బోయాడు. ఎటునుంచో కొందరు బాటసార్లు అక్కడికి వచ్చి, "నాయనా, వాణ్ణి చంపకు, ఈ రాజ్యంలో హత్య చేసిన వారికి రాజు మరణ దండన విధిస్తాడు," అన్నారు.

"నన్ను చంపినా పరవాలేదు. కాని ఇలాటి కంటకులను బతికి ఉండనివ్వ రాదు," అన్నాడు చతుర్దళుడు. ముసలి వాడూ, మిగిలినవాళ్ళూ చతుర్దళుణ్ణి బల పంతాన నిగ్రహించి చేతిలోని కత్తిని లాక్కొకపోతే దొంగ తల తెగిపోయి ఉండేదే.

ఇంతకూ ఈ నలుగురు దొంగలూ నిజమైన దొంగలు కారు. ఆ దొంగలనూ, దారే పొయ్యేవాళ్ళనూ కూడా వృద్ధ మంత్ర

ఎర్పాటు చేసి, వాళ్ళ ద్వారా నలుగురు కుర్రవాళ్ళకూ పరీక్ష పెట్టాడు.

ముసలివాళ్ళు ఆ కుర్రవాళ్ళను రాజధానికి చేర్చేసరికి చీకటి పడింది. ఒక్కొక్క ముసలివాడూ తన వెంట వచ్చిన కుర్రవాణ్ణి ఒక నిర్దన గృహానికి తీసుకుపోయాడు.

ఏకదళుణ్ణి వెంట పెట్టుకు వచ్చిన వృద్ధుడు ఒక గదిలోకి ప్రవేశించి, "గదిలో ఏమున్నదీ చూడు, బాబూ," అన్నాడు.

"గాఢాంధకారంగా ఉంది. దీపం లేకుండా ఎలా తెలుస్తుంది?" అన్నాడు ఏకదళుడు.

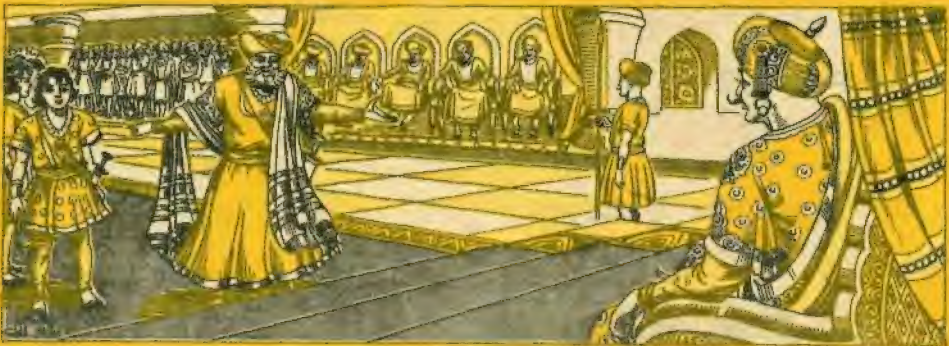
ద్విదళుడు అదే ప్రశ్నకు, "ఈ గదిలో భయం ఉన్నది," అన్నాడు. త్రిదళుడు చీకటి గదిలోకి వెళ్ళి, అందులో ఏమున్నదో చూడమన్న వృద్ధుడితో, "ఇందులో నిధి ఉన్నదేమో!" అన్నాడు.

చతుర్దళుడు చీకటి గది అంతా తడిచి చూసి, "ఇందులో ఏమీలేదు," అన్నాడు.

మర్నాడు ఉదయం నలుగురు కుర్రవాళ్ళనూ వృద్ధులు రాజసభకు తీసుకు పోయారు. కుర్రవాళ్ళు ఒకరి నొకరు మళ్ళీ చూసుకుని, ఎంతో సంతోషించారు.

వృద్ధ మంత్రి గుణచంద్రుడితో, "నాయనా, నలుగురినీ పోల్చాను. వీళ్ళలో ఏకదళుడు నీ కొడుకు; వాడిలో క్షత్రియుడికి ఉండ దగిన గుణాలూ, రాజుకు తగిన లక్షణాలూ ఉన్నాయి. ద్విదళుడు నీ మంత్రి కొడుకు, నామనమడు; వాడిలో బ్రాహ్మణోచితమైన క్షమా, భావనా శక్తి ఉన్నాయి. త్రిదళుడు జాగ్రత్త, ధన చింతా గలవాడు, వైశ్య కుమారుడు. చతుర్దళుడు సేనాపతి కొడుకు, సాహసి, త్యాగ శీలుడు!" అన్నాడు.

వృద్ధ మంత్రి వివరణ విల్లల తండ్రులకూ, తల్లులకూ కూడా సమ్మతమయింది. ఎవరి కొడుకును వారు స్వీకరించి, అంతా సుఖంగా ఉన్నారు.

కలల బేరం

ఒక ఊళ్ళో ఒక పేదరాలికి ముగ్గురు కొడుకు లుండేవారు. ఆమె భర్త సంసార భారం మొయ్యలేక, డబ్బు సంపాదించుకు వచ్చే వంక పెట్టి, అయిపు లేకుండా వెళ్ళిపోయాడు. దాంతో సంసార భార మంతా పేదరాలి పైన పడింది. ఆమె ఎంతో శ్రమ పడి పిల్లల్ని పోషించు కుంటూ వచ్చింది. కొంత కాలానికి పెద్ద వాళ్ళిద్దరూ ఏదో విధంగా అక్కరకు వచ్చారు. పెద్ద కొడుకు నీళ్ళ కావళ్ళు మోసి, నాలుగు డబ్బులు తెచ్చేవాడు. రెండోవాడు గొర్రెల మందలను కాచేవాడు. మూడోవాడు బ్రహ్మన్న మటుకు ఎందుకూ పనికి రాకుండా, ఏ పనికి వళ్ళు వంచ కుండా తయారయ్యాడు.

బ్రహ్మన్న తినటమూ, నిద్రపోవటమూ తప్ప మరే పని చెయ్యకపోవటం చూసి తల్లి, "ఎప్పుడూ మన్ను తిన్న పాము లాగా

అలా పడుకుని నిద్రపోతే పొట్ట గడవవద్దా? ఎటైనా వెళ్ళి ఏదైనా పని దొరుకుతుందేమో చూడు," అన్నది.

"నిద్రపోతే మంచి మంచి కలలు వస్తాయమ్మా! వాటిని పదిలి పెట్టడం నా కిష్టం లేదు," అని బ్రహ్మన్న తనకు వచ్చే కలలు కొన్ని తల్లికి చెప్పాడు.

తల్లి వాడిమీద విసుక్కుని, "ఛీ, వెధవా! నీ కలలూ నువ్వునూ! అవేమన్నా నీకు డబ్బు సంపాదించి పెడతాయా?" అన్నది.

ఈ సంభాషణ జరిగిన మర్నాడే బ్రహ్మన్న తల్లితో, "అమ్మా, నేను వెళ్ళి డబ్బు సంపాదించు కొస్తాను," అన్నాడు.

తల్లి సంతోషించి, "ఎక్కడికి పోతావు? ఏం పని చేస్తావు?" అని అడిగింది.

"రాత్రి నాకో కల వచ్చింది. అందులో ఒక జమీందారుగారు నా కలలను కొంటా నన్నాడు. ఆ జమీందారు గారిని వెతు

క్కుంటూ వెళ్ళి ఆయనకు నా కలలు అమ్మి
డబ్బులు తెస్తాను,” అన్నాడు బ్రహ్మన్న.

“నోరు ముయ్యరా, పిచ్చికుంకా! ఎవ
రన్నా వింటే నవ్విపోతారు,” అని తల్లి
వాణ్ణి తిట్టింది.

కాని బ్రహ్మన్నకు తన కలలో పూర్తి
విశ్వాసం ఉండటంచేత, వాడు తల్లి మాట
లక్ష్యపెట్టక, తాను కలలో చూసిన జమీందా
రును వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు.

పోగా పోగా వాడి కొక గ్రామం తగిలింది.
అక్కడ ఒక జమీందారుగారి ఇల్లు కన
బడింది. వా డా ఇంటికి వెళ్ళి, “ఏమం
డోయ్, దొరగారూ!” అని కేకలుపెట్టాడు.

జమీందారు గారు బయటికి వచ్చి,
బ్రహ్మన్నను చూసి “ఏమిట్రా ఆ కేకలూ?”
అని అడిగాడు.

“నా పేరు బ్రహ్మన్నం డి. నేను
గంగమ్మ చిన్న కొడుకును. నాకు కలలు
వస్తాయండి. నా కలలను మీరు కొన్నట్టు
కల వచ్చిందండి. వాటిని మీ కమ్ముదా
మని వచ్చానండి,” అన్నాడు బ్రహ్మన్న.

జమీందారు చాలా రకాల మనుషులను
చూశాడు గాని, కలలు అమ్ముతా నని
వచ్చిన వాణ్ణివణ్ణి చూడలేదు. బ్రహ్మన్న
చూడ ముచ్చటగా కూడా ఉన్నాడు. వాడి
వ్యవహార మేమిటో తెలుసుకుందా మని
ఆయనకు సరదా పుట్టి, “ఏమిటా కల?
ఎవరు నువు?” అని అడిగాడు.

“నాకు భోజనం పెట్టి మీ ఇంటి పడుకో
నివ్వండి. నాకు కల వస్తుంది. ఆ కల మీరు
కొనుక్కండి. కల కేమాత్రం ఇస్తారండి?”
అని బ్రహ్మన్న అడిగాడు.

“రెండణా లిస్తాను. సరేనా?” అని
జమీందారు రన్నాడు.

“రెండణాలు చాలా తక్కువండి. ఒక
రూపాయైనా సంపాదించ కుండా ఇంటికి
తిరిగి పోతే మా అమ్మ ఏ మంటుందండి?”
అన్నాడు బ్రహ్మన్న.

“అయితే కలకు నాలుగణా లిస్తాను. నాలుగు కలలు అమ్మి రూపాయి తీసుకుపో!” అన్నాడు జమీందారు.

జమీందారుకు భార్య లేదు, ఒక్క కొడుకు మాత్రం ఉన్నాడు. ఇంట్లో నిండా రకరకాల పనివాళ్ళున్నారు.

బ్రహ్మన్న సుష్టుగా భోజనం చేసి ఒక మూల పడుకుని నిద్రపోయి, మర్నాడు లేచాడు. వాడు నిద్ర లేస్తూనే జమీందారు దగ్గిరికి పోయి, “అయ్యా, మీ తోటలో జామ చెట్టు మీద ఒక పంచరంగుల చిలక వాలి నట్టూ, దాన్ని మీరు పట్టుకుని పంజరంలో పెట్టి పెంచినట్టూ నాకు కల వచ్చిందండీ,” అన్నాడు.

బ్రహ్మన్న కల ఎటువంటిదో చూద్దామని జమీందారు అప్పటి కప్పుడే తోటలోకి వెళ్ళాడు. అయిన జామచెట్టును సమీపించి చూసే సరికి, నిజంగానే చెట్టుకొమ్మ మీద పంచరంగుల చిలక కూర్చోని ఉన్నది. అది పెంపుడు చిలకలా గున్నది. మనిషి దగ్గిరికి రాగానే ఏవేవో మాటలు వల్లించింది. పట్టుకుంటే సులువుగా చిక్కింది. జమీందారు దాన్ని తెచ్చి, పంజరంలో పెట్టి ఇంట్లో ఉంచాడు. ఎవరే మాట అన్నా, ఆ చిలక వెంటనే దాన్ని అని వినోదం కలిగించేది.

జమీందారు బ్రహ్మన్నను పిలిచి, “బ్రహ్మన్నా, నిజంగా నీ కలలు డబ్బిచ్చి కొనదగినవే. మా ఇంట్లో ఏదైనా పనికి కుదురు. పని చేసినందుకు నీకు తిండి, బట్టా ఇస్తా. అదిగాక కలలకు వేరే డబ్బిస్తా,” అన్నాడు.

“కలలు కనటం తప్ప నాకే పని రాదు. తింటేగాని నిద్రరాదు. నిద్రపోతే గాని కల రాదు. నా కలలు కొనదలిస్తే మీరెట్లాగూ నాకు కడుపు నిండా తిండి పెట్టక తప్పదు,” అన్నాడు బ్రహ్మన్న.

“సరే, కడుపు నిండా తిని కలలు కంటూ ఉండు,” అన్నాడు జమీందారు.

బ్రహ్మన్నకు రెండేనాడు మరో కల వచ్చింది. మధ్యాన్నం వేళ జమీందారింటి ఆవరణలోకి ఎక్కడి నుంచో మంచి జాతికుక్క వచ్చిందిట. దానికి జమీందారు తిండి పెట్టించి దగ్గర ఉంచుకున్నాడట. అది రాత్రిపూట జమీందారింటి ఆవరణలోకి ఎవరూ రాకుండా కాపలా కాసిందిట.

ఈ కల కూడా నిజమయింది. మధ్యాన్నం వేళ ఎక్కడిదో ఒక వేటకుక్క లాటిది జమీందారింటికి వచ్చింది. ఆయన దాన్ని చేరదీశాడు. అది పగలు నిద్రపోయి తెల్లవార్లూ మేలుకుని ఉంటూ, దొంగలకు సింహస్వప్నంగా తయారయింది.

మూడోరోజు బ్రహ్మన్నకు మరింత గొప్ప కల వచ్చింది. వాడు జమీందారు దగ్గరికి వెళ్ళి, "అయ్యా మన దక్షిణ పొలంలో తుమ్మచెట్టు మొదట్లో లంకెబిందె లున్నట్టు కల వచ్చింది," అన్నాడు.

"బ్రహ్మన్నా, ఈ కల బాగుందిరా. ఇది నిజమైతే నీకు రెండు పావలా లిస్తాను," అన్నాడు జమీందారు.

ఆ కల కూడా నిజమయింది. బ్రహ్మన్న చెప్పిన చోట జమీందారుకు లంకె బిందె లలో బంగారం దొరికింది.

"అయ్యా, రూపాయి పూర్తి అయింది. డబ్బిచ్చి నన్ను పంపండి. మా అమ్మ సంతోషిస్తుంది," అన్నాడు బ్రహ్మన్న.

"అప్పుడే ఏం తొందర, బ్రహ్మన్నా? ఇంకో నాలుగు కలలు అమ్మి ఏకంగా రెండు రూపాయలు పుచ్చుకుపోదుగాని. మీ అమ్మ రెండింతలు సంతోషిస్తుంది," అన్నాడు జమీందారు. బ్రహ్మన్న సరే నన్నాడు.

మర్నాడు వాడికొక శుభమైన కల వచ్చింది. వాడు నిద్ర లేస్తూనే జమీందారుకు తన కలను గురించి ఇలాచెప్పాడు: "ఇలా తూర్పుగా పోతే ఒక దేవాలయం ఉంది. దాని పక్కన ఒక జేగురు రంగు గోడల ఇల్లున్నది. ఆ ఇంట్లో ఒక ముసలమ్మా,

చక్కని చుక్కలాటి అమ్మాయి ఉన్నారు. నే నా యింటి దగ్గరికి వెళ్ళేసరికి ఆ అమ్మాయి ముసలమ్మ చెవిలో రహస్యంగా ఏదో అన్నది. ముసలమ్మ నన్ను చూసి, ఆ పిల్లను పెళ్ళి చేసుకో మన్నది. నేను సరే నన్నాను. వెంటనే పెళ్ళి మేళం వినిపించింది. అదివింటూ నిద్ర లేచాను.”

“నీ కలలన్నీ నేను కొంటూ ఉండగా ఆ పిల్లను నువ్వెలా పెళ్ళాడతావురా? నిజంగా ఆ పిల్ల అంత అందగత్తై అయితే నా కొడుక్కే చేసుకుంటాను. ముందక్కడికి వెళ్ళి పిల్లను చూద్దాం పద,” అన్నాడు జమీందారు.

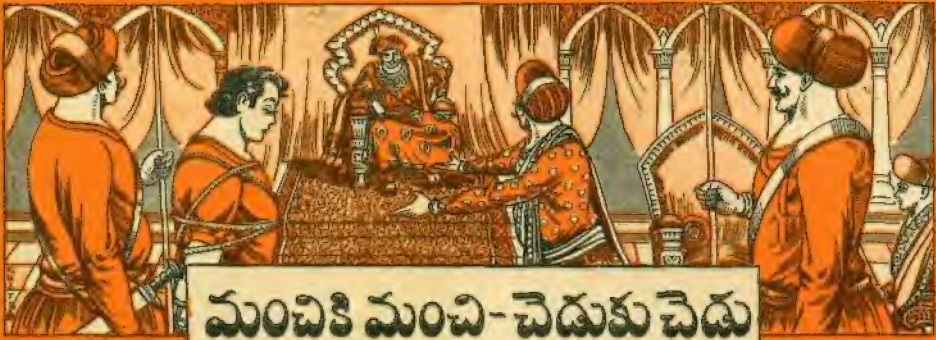
ఇద్దరూ తూర్పుగా బయలుదేరి పోగా ఒక గ్రామమూ, గుడి, గుడి పక్కన జేగురు గోడల ఇల్లా కనిపించాయి. ఆ ఇంట్లో ఒక ముసలమ్మ కూడా ఉంది. జమీం దారా ముసలమ్మని, “మీ ఇంట్లో పెళ్ళి డొచ్చిన పిల్ల ఉందా?” అని అడిగాడు.

“ఉంది బాబూ. నే నేమో కాటికి కాళ్ళు చాచుకుని ఉన్నాను. అది దొరికిన పిల్ల కావటం చేత ఎవరూ పెళ్ళాడ కుండా ఉన్నారు. కష్టపడి పెంచి పెద్దచేశాను. దాని గతి ఏంకానుందో. నాకు తిరునాళ్ళలో దొరికినప్పుడు మూడేళ్ళ పిల్ల. పన్నెండేళ్ళు పెంచాను. నా క్రమంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరయేలా గున్నది,” అన్నది ముసలమ్మ.

జమీందారు ఆ పిల్ల తన కూతురే అయి ఉంటుందని తెలుసుకున్నాడు. పన్నెండేళ్ళ క్రితం తిరునాళ్ళలో ఆయన కూతురు తప్పి పోయి దొరకలేదు. ఆ దిగులుతోనే జమీం దారు భార్య మరణించింది.

ఆయన తన కూతురినీ, ముసలమ్మనూ ఇంటికి తీసుకొచ్చి, బ్రహ్మన్న కలలకు తిరుగు లేదు గనక, కూతుర్ని బ్రహ్మన్నకే ఇచ్చి పెళ్ళి చేసి, ఇద్దర్నీ తన వద్దనే ఉంచుకున్నాడు. బ్రహ్మన్నకు కలలబేరం బాగా కలిసి వచ్చింది.

మంచికి మంచి-చెడుకు చెడు

పద్మ దేశంలో అగ్నిదత్తు డనే ప్రఖ్యాతి గల బ్రాహ్మణుడుండేవాడు. ఆయన రాజు గారి వద్ద నుంచి ఒక అగ్రహారం పుచ్చుకుని సుఖంగా జీవిస్తూ ఉండేవాడు. సోమ దత్తుడూ, వైశ్వానరుడూ అని ఆయనకు ఇద్దరు కొడుకులుండేవారు. సోమదత్తుడు అందగాడు, కాని మూర్ఖుడు. వైశ్వానరుడు బుద్ధిమంతుడూ, పండితుడూనూ. తండ్రి పోయాక అన్నదమ్ములు వేరు పడ్డారు. తమ్ముడు రాజసన్మానాలు పొందుతూ, సుఖంగా జీవయాత్ర సాగిస్తూ ఉంటే, సోమదత్తుడు క్షత్రియ కర్మలు చేస్తూ, నిచ సాంగత్యంలో పడిపోయాడు.

ఒకనాడు అగ్నిదత్తుడి మిత్రుడైన బ్రాహ్మణుడు దొకడు సోమదత్తుడితో, “చచ్చి పోయిన నీ తండ్రికి ఇలా అప్రతిష్ఠ తీసుకు రాకపోతే నీ తమ్ముణ్ణి చూసి అయినా సిగ్గు తెచ్చుకోరాదా?” అని మందలించాడు.

సోమదత్తుడు ఆ బ్రాహ్మణి పైన మండి పడి, కాలితో తన్నాడు. ఇది చూసిన కొందరు బ్రాహ్మణులను వెంట బెట్టుకుని, ఆ బ్రాహ్మణుడు రాజు వద్దకు వెళ్ళి, సోమదత్తుడి పైన ఫిర్యాదు చేశాడు. సోమ దత్తుణ్ణి బంధించి తీసుకు రమ్మని రాజు తన భటులను పంపగా, సోమదత్తుడి అనుచరులు ఆ భటులను చంపేశారు.

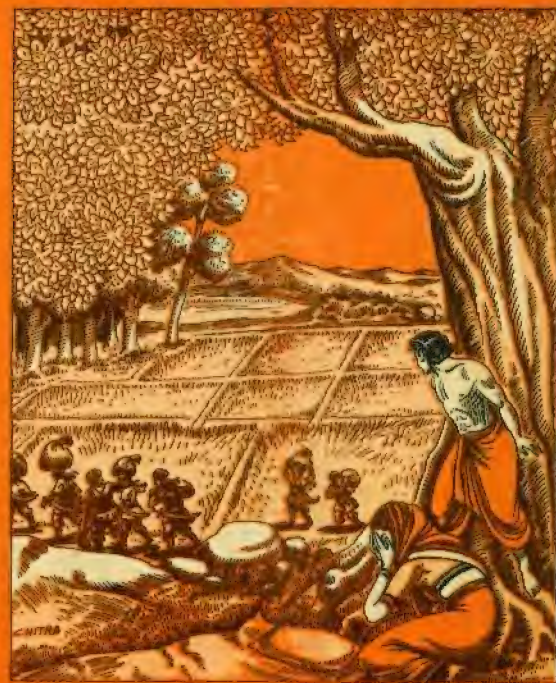
ఈ సంగతి విని రాజు మండిపడి తగినంత మంది భటులను పంపి, సోమదత్తుణ్ణి పట్టి తెప్పించి, అతన్ని కొరత వేయవలసిందిగా ఉత్తరు విచ్చాడు. తన అన్నను అనుగ్రహించ వలసిందని వైశ్వానరుడు వేడుకున్నాడు. అతని పైన ఉండే ఆదరం కొద్దీ రాజు సోమదత్తుణ్ణి క్షమించి; అతనికి అగ్రహారంలో భాగం లెకుండా చేశాడు.

ఈ విధంగా జీవనోపాధిని పోగొట్టుకున్న సోమదత్తుడు మరొక బతుకుతెరువు లేక,

సేద్యం చేసుకుని బతుకుదా మన్న ఉద్దేశంతో మంచి భూమి కోసం వెతుకుతూ అరణ్య ప్రాంతానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ కొంత మేర సారవంతంగా ఉన్నట్టు కనబడింది. ఆ ప్రదేశం మధ్యన ఒక రావి చెట్టున్నది.

సోమదత్తు దా రావి చెట్టుకు ప్రదక్షిణం చేసి, వృక్ష దేవతకు నమస్కారం చేసి, పూజ చేసి, నైవేద్యం పెట్టి, రెండెడ్లను తీసుకొచ్చి అరక కట్టి, వ్యవసాయం సాగించాడు. అతను అహోరాత్రాలు పొలం లోనే ఉంటూ, ఇంటి నుంచి భార్య తెచ్చిన అన్నం తినేవాడు.

అతను చేసిన కృషికి ఫలితంగా పొలం బాగా పండి, కోతకు వచ్చింది. సరిగా ఆ సమయంలో పొరుగు రాజు సేన యుద్ధం మీద అటుగా పోతూ ఆ పొలాన్ని చూసి, పంటను కొల్లగొట్టింది. అది చూసి సోమదత్తుడి భార్య ఏడ్చింది. సోమదత్తుడు మాత్రం చలించక, భార్యను ఊరడించి, సైన్యం కొల్లగొట్టగా మిగిలిన ధాన్యాన్ని ఇంటికి చేర్చి తిరిగి రావి చెట్టును పూజించి, దాని కిందనే కూర్చున్నాడు. ఆ రాత్రి అతను ఆ చెట్టు కిందనే ఒంటరిగా పడుకున్నాడు. అయితే అతనికి, తన శ్రమ

అంతా వృథా అయిపోయిందన్న విచారంతో నిద్ర పట్టలేదు.

ఆ రాత్రి అతనికి చెట్టు నుంచి ఈ విధంగా వినబడింది: సోమదత్తా, నిన్ను చూసి చాలా సంతోషించాను. నీ పేరు ఫలభూతి అని మార్పుకుని శ్రీకంఠ దేశానికి వెళ్ళు. అక్కడ అదిత్య ప్రభుడనే రాజు ఏలే రాష్ట్రం ఉన్నది. ఆ రాజు ఉండే ఇంటికి వెళ్ళి సంధ్యాగ్నిహోత్రమంత్రం పఠించి, 'మంచి చేసేవాడికి మంచి జరుగుతుంది; చెడు చేసేవాడికి చెడు జరుగుతుంది,' అని చెప్పి, నీకు మేలు కలుగుతుంది. నీకు సంధ్యాగ్నిహోత్రమంత్రం

రాదు. నేను నేర్చుతాను నేర్చుకో. నే నొక యక్షుణ్ణి తెలుసుకో!”

సోమదత్తుడు తన విచారాన్ని విడిచి పెట్టి, కంటికి కనిపించని యక్షుడి ద్వారా సంధ్యాగ్ని హోత్రమంత్రం నేర్చుకున్నాడు. తెల్లవారగానే అతను ఇంటికి వెళ్ళి, తన భార్యను వెంట బెట్టుకుని శ్రీకంఠ దేశానికి బయలుదేరాడు.

ఆదిత్య ప్రభుడు ఏలే దేశం వచ్చింది. సోమదత్తుడు రాజసాధానికి వెళ్ళి, తన పేరు ఫలభూతి అని చెప్పకుని, “మంచి చేసే వాడికి మంచి కలుగుతుంది; చెడు చేసే వాడికి చెడు కలుగుతుంది,” అన్నాడు.

ఆ మాటలు విని అందరూ ఆశ్చర్య పడ్డారు. రాజైన ఆదిత్యప్రభుడు ఫలభూతి అన్న మాటలు విని ముచ్చటపడి, అతనికి అనేక బహుమానాలూ, అనేక గ్రామాలూ ఇచ్చేశాడు. ఫలభూతి యక్షుడి కృప వల్ల ఐశ్వర్యవంతుడు కావటమే గాక, రాజభవనంలో అందరికీ ఇష్టుడయ్యాడు.

ఆదిత్య ప్రభుడి పట్టపు రాణి కువలయావళి చిన్న తనంలోనే డాకినీ మంత్ర సిద్ధి పొందింది. భర్తకు తెలియకుండా ఆమె ముగ్గుల మధ్య కూర్చుని భైరవార్చన చేసి, కల్లూ, సారాయూ, నర మాంసమూ నైవేద్యం పెట్టి, అకాశ గమనం లాటి శక్తులు సాధించింది.

ఒకనాడు ప్రమాద వశాన రాణి చేసే భైరవార్చన రాజు కళ్ళ పడింది. రాజు నిర్ధాంతపోయి, “ఇదంతా ఏమిటి?” అని రాణి నడిగాడు.

“ప్రభూ, తమ మేలు కోరే నే నీ పూజ చేస్తున్నాను. నా చిన్న తనంలో కాళ రాత్రి అనే బ్రాహ్మణ స్త్రీ వద్ద ఈ ఉపాసన నేర్చుకున్నాను. నరమాంస భక్షణ చేస్తూ నేను డాకినీ చక్రవర్తినిని కూడా అయ్యాను. నాతో బాటు మీరు కూడా ఈ ఉపాసన నేర్చుకున్నట్లయితే దేశంలోని రాజు

చందమామ

అందరూ మీకు ఓడిపోతారు,” అన్నది కువలయాపళి తన భర్తతో.

“ఈ నరమాంస భక్షణ ఏమిట? డాకినీ మంత్రసిద్ధు లేమిట? రాజులను గెలవట మేమిట? నే నీ పని చెయ్యను. ఇక ముందు నీవు కూడా ఇలాటి ఖుద్ర పూజలు చెయ్యటానికి వీలులేదు,” అన్నాడు రాజు కోపంగా.

రాజులా అనగానే రాణి అత్మహత్య చేసుకోబోయింది. అమె డాకినీ పూజ మానదని తెలుసుకుని, చేసేదిలేక రాజు తాను కూడా ఆ పాపిష్టి పూజలో చేరటానికి సమ్మతించాడు.

రాణి రాజుతో, “మీ కొలువులో ఉండే ఫలభూతి అనే బ్రాహ్మణ్ణి తినాలని నేను ఉద్దేశించాను. అతను ఉత్తమ జాతి పురుషుడు. అందుచేత అతని మాంసం తిని అర్చన చేస్తే సిద్ధి త్వరగా కలుగుతుంది. అందుకు మీ సహాయం కావాలి. మన పంటవాడు నాకు లోగడ నరమాంసం వండి ఇస్తూ ఉన్నాడు. అతనితో ముందుగా ఒక సంకేతం చెప్పి వుంచుదాం. మీరు ఫలభూతిని ఆ పంటవాడి వద్దకు పంపి, ‘రాజూ, రాణీ భోజనానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు,’ అని చెప్పించండి. అది సంకేతంగా

గ్రహించి పంటవాడు ఆ మాట చెప్పిన మనిషినే చంపి పండుతాడు,” అన్నది.

ఈ పని చెయ్యటానికి రాజు చాలా భయపడ్డాడు. కాని గత్యంతరంలేదు. అందుచేత అతను పంటవాడితో, “నీ దగ్గిరికి ఒక మనిషిని పంపుతాను. ఆ మనిషి వచ్చినీతే, ‘రాజూ రాణీ భోజనానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు,’ అని చెబుతాడు. వెంటనే ఆ మనిషిని చంపి పండు,” అని చెప్పాడు.

తరవాత ఆయన ఫలభూతిని పిలిచి, “నీవు పంటవాడి వద్దకు వెళ్ళి, ‘రాజూ రాణీ భోజనానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు,’ అని చెప్పు,” అన్నాడు.

ఫలభూతి పాకశాలకు బయలుదేరి పోతుండగా దారిలో రాజు కొడుకు చంద్ర ప్రభుడు కనిపించి, ఫలభూతికి కొంత బంగారం ఇచ్చి, "మా నాన్నగారికి చేయించావే అలాటి కుండలా లే నాక్కూడా కావాలి. ఇప్పుడే వెళ్ళి చేయించు," అన్నాడు.

"అలాగే పోతాను. నువ్వు వంటవాడి దగ్గరికి వెళ్ళి, రాజు రాణి భోజనానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని చెప్పి," అంటూ రాజు కొడుకు చెప్పి తాను కుండలాలు చేయించ బోయాడు.

రాజకుమారుడి నోట సంకేతం వింటూనే వంటవాడు ఆ కుర్రవాణ్ణి చంపి, వండి, రాజుకూ, రాణికి పెట్టాడు. వాళ్ళు దాన్ని తినేశారు. తాను ఫలభూతిని చంపించాననుకుని రాజు ఆ రాత్రంతా పశ్చాత్తాపం లోనే గడిపాడు.

మర్నాడు ఉదయం ఫలభూతి కొత్త కుండలాలు పట్టుకుని రాజు వద్దకు రాగానే

రాజు నివ్వెర పోయి, ఆ కుండలాల వృత్తాంతం తెలుసు కోవటం ద్వారా తన కొడుకు చచ్చాడని తెలుసుకుని, "హయ్యో, నాయనా!" అని గొల్లన వడుస్తూ తనను తాను తిట్టుకుని, రాణిని కూడా నానా తిట్టాడు. మంత్రులు రాజు ప్రవర్తనను అర్థం చేసుకోలేక, "ఎందుకి దుఃఖం? ఏం జరిగింది?" అని అడిగారు.

రాజు జరిగిన దంతా మంత్రులకు దాపరికం లేకుండా చెప్పేశాడు. మంత్రులు రాజు ముఖం చూడలేక తలలు వంచేసు కున్నారు. ఫలభూతి చెప్పినది అక్షరాలా నిజమయింది: మేలు చేసేవాడికి మేలు కలుగుతుంది; కీడు చేసేవాడికి కీడుకలుగుతుంది. రాజు, రాణి పుత్రశోకం భరించలేక పోయారు. వారికి జీవితం దుర్భరమై పోయింది. రాజు తన రాజ్యానికి ఫలభూతినే రాజుగా అభిషేకించి, తన భార్యతో కుడా అగ్ని ప్రవేశం చేశాడు.

కుక్క-బుద్ధి-మనిషి బుద్ధి

పొరుగురి జమిందారు ఇంట పెళ్ళి వచ్చింది. పాపన్న ఉండే ఊరి కరణం పెళ్ళికి వెళుతూ పాపన్నను కూడా తోడుగా వెంట తీసుకుపోయాడు.

పెళ్ళికి మరొక గ్రామం నుంచి ఒక పండితుడు కూడా వచ్చాడు. నిజాని కాయనది మిడిమిడి పాండిత్యం. అయితే వాళ్ళ ఊరు చుట్టు పక్కల ఆ మాత్రం తెలిసిన వాడు కూడా లేకపోవటంచేత గొప్ప పండితుడుగా చాలామణి అవుతున్నాడు. ఆయన పెళ్ళి జరుగుతున్న చోట తన పాండిత్యం ప్రదర్శించటానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేశాడు, కాని అతడి ఎత్తులు ఎవరి పైనా పారలేదు.

పెళ్ళి పూర్తి అయ్యాక జమిందారు అనేక మందికి ఖరీదైన ఉన్ని శాలువలు బహూకరించాడు. వాటి పైన జమిందారు పేరు కుట్టి ఉన్నది. లోగడ రాజనన్మానం పొంది

ఉన్నవాడు కావటంచేత పాపన్నకు కూడా ఒక శాలువ ముట్టింది. కాని మిడిమిడి పండితుడికి శాలువ రాలేదు. అనేకమంది పండితులకు శాలువలు ముట్టటం చూసి ఈ పెద్దమనిషి ఆశాభంగం పొందాడు.

పాపన్న శాలువ పుచ్చుకుని కరణం వద్దకు వచ్చి కూర్చుని, "నీతో రావటం మేలే అయింది. ఆరోజు కారోజు చలి ముదురుతున్నది. ఒక శాలువ కొందామా అనుకుంటున్నాను. ఆ బాధ తప్పి పోయింది," అన్నాడు.

ఆ సమీపంలోనే కూర్చుని ఉన్న మిడిమిడి పండితుడు, పాపన్న ఆహ్వానం కూడా లేకుండా వచ్చిన వాడనీ, అతనికి ఆ శాలువ అక్రమంగా వచ్చిందనీ అనుకున్నాడు. పాపన్న తీసుకున్నది ఆఖరు శాలువ. అది పాపన్న కివ్వని పక్షంలో తనకు వచ్చేదని కూడా ఆయన అనుకున్నాడు. ఎందుకంటే

తాను పండితుడనే ఉద్దేశంతోనే తనను పెళ్ళికి ఆహ్వానించారు.

పాపన్నది ఏ ఊరు, ఏం పని అన్న విషయాలు పక్కవారి నుంచి అడిగి తెలుసుకుని ఆ పండితుడు, పాపన్న శాలువ కాజేసి తన పరువు నిలబెట్టుకోవాలనే ఉద్దేశంతో, అతన్ని కాస్సేపు పొగడి, తమ గ్రామానికి రావలసిందిగా ఆహ్వానించాడు.

"నేను కరణంగారికి తోడుగా వచ్చాను. అందుచేత ఇప్పుడు రాలేను. మరొకసారి చూద్దాం," అన్నాడు పాపన్న పండితుడితో.

"అలా అయితే వచ్చే దశమినాటికి రండి. ఆ రోజు మా ఇంట సమారాధన

చేసుకుంటున్నాం," అన్నాడు పండితుడు. పాపన్న సరేనన్న మీదట పండితుడు తన గ్రామం పేర్కూరి పాపన్న గ్రామం నుంచి దగ్గర దారి వివరించి చెప్పాడు.

పండితుడు తన గ్రామం చేరగానే, జమీందారుగారు ఏమిచ్చారని ఊళ్ళో వాళ్ళంతా అడిగారు. జమీందారుగారు తనను చాలా మెచ్చుకున్నారనీ, తన కొక ఉన్ని శాలువ బహూకరించారనీ, దాన్ని ఒక స్నేహితుడికి అరువిచ్చాననీ, దశమి నాటి కతను దాన్ని తెచ్చి ఇస్తా నన్నాడనీ బొంకి, పండితుడు ఊరి వాళ్ళ దగ్గర తన పరువు నిలబెట్టుకున్నాడు.

అష్టమినాడే పాపన్న పండితుడి ఊరికి బయలుదేరాడు. ఎందుచేతనంటే ప్రయాణం ఒక్క రోజులో పూర్తికాదు. దారిలో తిండి కూడా సరిగా అమరదు. రాత్రి వేళ చలి మరి జాస్తిగా ఉంటున్నది. అందుచేత పాపన్న జమీందారిచ్చిన శాలువ మీద కప్పకుని, ఇన్ని అటుకులూ పెరుగూ కలిపి మూట కట్టుకుని వేకువజామునే ప్రయాణమైనాడు.

ఆ రోజుల్లా ప్రయాణం చేసి పాపన్న ఆ రాత్రికి ఒక గ్రామం చేరుకుని, అక్కడ సత్రంలో పడుకున్నాడు. అక్కడి నుంచి

అతను ఇంకా జాము రాత్రి ఉందనగా బయలుదేరి కొద్ది దూరం వచ్చేసరికి ఒక చోట మనిషి మూలుగుతూ ఉండటం విన పడింది. ఆ సమయంలోనే కుక్క కూడా అరిచింది.

పాపన్న దగ్గరగా వెళ్ళి చూసేసరికి ఒక మనిషి బాగా దెబ్బలు తిని పడి ఉన్నాడు. పక్కనే అతని కుక్క కుంయి, కుంయి మంటున్నది. పడి ఉన్న మనిషి ఒంటిన అంగవస్త్రం తప్ప ఏమీ లేదు. అతను చలికి బిగుసుకుపోయి వణుకుతున్నాడు.

పాపన్న ఆ మనిషిని లేపి కూర్చోబెట్టి, తాను కప్పకున్న శాలువ తీసి ఆ మనిషికి కప్పాడు. కొద్ది సేపటికి ఆ మనిషికి కాస్త త్రాణ వచ్చినట్లయింది; "అకలి," అన్నాడు.

తాను తెచ్చుకున్న అటుకుల చద్దిలో సగం కిందటి రోజు ప్రయాణంలో పాపన్న తినేశాడు. ఈ రోజు ప్రయాణానికి సరిపడేది అతని వద్ద ఇంకా ఉన్నది. పాపన్న అది తీసి ఆ మనిషికి పెడుతూ, అందులో కొంచెం కుక్కకు కూడా వేశాడు. తరవాత అతను ఆ మనిషిని, "ఏం జరిగింది? ఎందు కిక్కడ ఇలా పడి ఉన్నారు?" అని అడిగాడు.

"ఏం చెప్పేది, బాబూ? నా తల రాత!" అన్నాడా మనిషి.

పాపన్న ఆ మనిషి సమాధానానికి ఆశ్చర్యపోయి, ఇంకేమీ అడగకుండా, తాను సాయంపట్టి అతన్ని వాళ్ళ ఇంటి దాకా తీసుకుపోయాడు. ఆ ఇల్లు పాపన్న విడిచి వచ్చిన గ్రామంలోనే ఉన్నది.

పాపన్న తలుపు తట్టితే ఆ మనిషి భార్య తలుపు తెరిచింది. "మీరు మళ్ళీ ఇటే వస్తారుగా?" అంటూ ఆ మనిషి లోపలికి పోయి తలుపు వేసుకున్నాడు.

ఆ మనిషి ప్రవర్తన పాపన్నకు చింతగా కనపడిందే గాని, అతనికి ఒకరిని విమర్శించే అలవాటు లేదు. అందుచేత అతను ముందుకు సాగి వెళ్ళాడు.

దారిలో పాపన్నకు తిండి లేదు. సూర్యాస్తమయం కాగానే చలి పెచ్చింది. కొంచేం పొద్దుపోయి అతను పండితుడి గ్రామం చేరి, ఇల్లు కనుక్కుని వారింటికి వెళ్ళాడు. శాలువ లేకుండా వచ్చిన పాపన్నను చూసి పండితుడు, "ఇదేమిటి? ఇంత చలిలో శాలువ అయినా కప్పకోకుండా ప్రయాణం చేశారా?" అన్నాడు.

"శాలువ తెచ్చుకున్నాను. కాని దారిలో అది ఒకందుకు వినియోగ మయింది లెండి. సమారాధన రేపే గాబోలు. ఏవైనా పనులుంటే చెప్పండి, చేసిపెడతాను," అన్నాడు పాపన్న.

"సమారాధనా? అది ఒక నెల వాయిదా పడింది. తలవని తలంపుగా నా భార్యకు రోగం పెట్టుకొచ్చింది," అంటూ పండితుడు ఇంటి లోపలికి తొంగి చూశాడు.

మరు క్షణమే పాపన్నకు అడదాని మూలుగు గట్టిగా వినిపించింది. పండితుడి పిల్ల లిద్దరు నోట్లో వేళ్ళు వేసుకుని పాపన్న కేసి కన్నార్పకుండా చూస్తూ దిగాలుపడి నిలబడి ఉన్నారు.

"అయ్యో! అలాగా? అయితే ముందామె విషయం చూడండి," అన్నాడు పాపన్న అదుర్దాగా.

పండితుడు లోపలికి వెళ్ళి తన భార్యతో, "ఆయన అది తీసుకు రాలేదు!" అన్నాడు.

"అయితే నా కి మూలుగు కూడా దేనికి?" అన్నది భార్య, లేచి కూర్చుంటూ.

"ఆయన వెళ్ళిపోయిన దాకా కాస్త పడుండవే!" అన్నాడు పండితుడు.

పండితుడి వెనకనే లోపలికి వెళ్ళిన పాపన్న కి సంభాషణ వినిపించింది గాని, భార్య భర్తలు దేని విషయం మాట్లాడుతున్నదీ తెలియలేదు. పండితుడు మటుకు తాను వెళ్ళిపోవటం కోసం ఎదురు చూస్తున్నట్టు అతను గ్రహించాడు. అతను పండితుడితో, "చూడండి, నా కోసం మీరేమి

శ్రమ పడకండి. నే నీ రాత్రికి ఎక్కడో తల దాచుకుని తెల్లవారి మా గ్రామం వెళ్ళి పోతాను," అన్నాడు.

పండితుడు అతన్ని ఉండమన లేదు. పాపన్న శాలువ లేకుండా రావటంతో ఆయన ఎత్తు కాస్తా పొడైపోయింది.

పాపన్న ఆ రాత్రి గ్రామ చావడిలో పడుకుని, తెల్లవారుజామున బయలుదేరి మర్నాడు చీకటి పడే వేళకు తాను శాలువ దానం చేసిన వాడుండే ఊరు చేరుకున్నాడు.

అప్పటికి రెండు రోజులుగా పాపన్నకు తిండి లేదు. దాని పైన చలికి గురి అయ్యాడు. జ్వరం తగిలినట్టుగా ఉన్నది. ఆ రాత్రికి శాలువ తీసుకున్న వాడి ఇంట ఇంత ఎంగిలిపడి, సుఖంగా నిద్రపోతే తెల్లవారే సరికి ఉసులుగా ఉంటుందను కున్నాడు పాపన్న.

అదృష్ట వశాన అతను గ్రామం ప్రవేశిస్తుండగానే ఒక కుక్క తోక ఆడించు కుంటూ పాపన్న కేసి వచ్చింది. క్రితం రోజు అతను పెట్టిన ఆటుకుల చద్ది మాట అది మరవలేదు.

పాపన్న కుక్క వెంట ఒక ఇంటికి వెళ్ళి తలుపు తట్టాడు. కిందటి రోజు తాను

కాపాడిన మనిషి వచ్చి తలుపు తీసి, "ఎవరు వారు?" అని అడిగాడు.

"నేనేనండి. తిరిగిమా ఊరు పోతున్నాను. జ్వరం తగిలింది. ఈ రాత్రికి మీ ఇంట పడుకుని తెల్లవారి వెళ్ళి పోతాను," అన్నాడు పాపన్న.

"ఇదేం సత్రమనుకున్నావా? పద, సత్రానికి వెళ్ళి పడుకో," అన్నాడా మనిషి.

"మీకు శాలువ ఇచ్చిన వాణ్ణుండి," అని పాపన్న జ్ఞాపకం చేశాడు.

"శాలువేమిటి? ఇవ్వటమేమిటి? ఏచ్చి వాడిలాగున్నావే! పద, పద!" అన్నాడా మనిషి, మూల నుంచి కర్ర తీసి అదిలిస్తూ.

ఇది చూసి కుక్క తన యజమాని మీదనే గుర్రు మన్నది. యజమాని తన కుక్కను ఆ కర్రతోనే గట్టిగా కొట్టి, తలుపు వేసుకున్నాడు.

ఎదుటింటాయన ఇదంతా చూస్తూ ఉండి, పాపన్నను ప్రశ్నించి విషయమంతా తెలుసుకుని, సమీపంలోనే ఉన్న గ్రామాధికారి ఇంటికి తీసుకు పోయాడు.

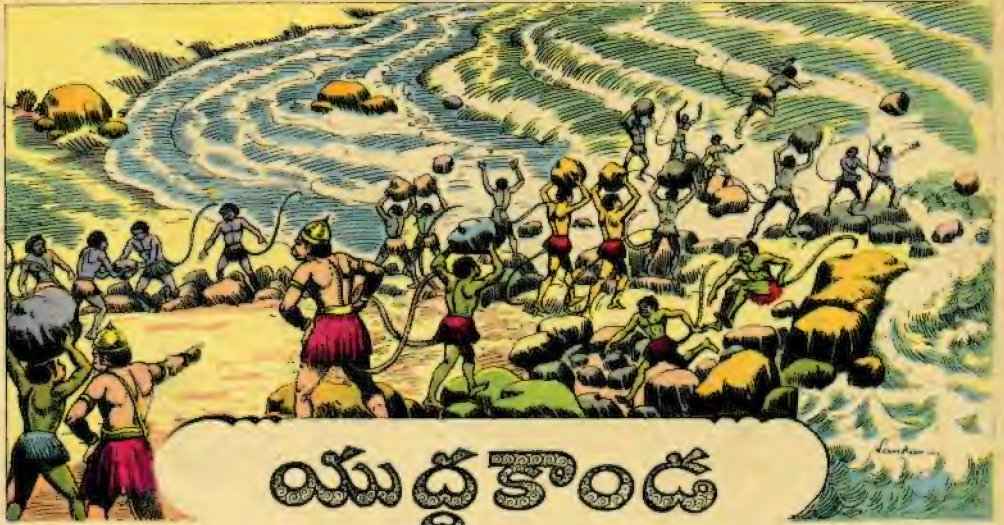
గ్రామాధికారి ఇంట పాపన్నకు చక్కగా ఉపచారాలు జరిగాయి. అక్కడే అతనికి తాను కాపాడిన మనిషి గురించి తెలియ పచ్చింది. వాడెక హీనుడు. అస్తమానమూ జూద మాడతాడు. పెళ్ళాం నగలన్నీ అమ్మేశాడు, ఇంట్లో వస్తువులన్నీ అమ్మేశాడు. జూదంలో ఓడి డబ్బిచ్చుకోలేక ఎన్ని సార్లో చావు దెబ్బలు తిన్నాడు. కిందటి రాత్రి అలాగే తన్నులు తిని పడి ఉంటే పాపన్న వాణ్ణి కాపాడి ఉండ వచ్చు. కుక్క కున్న పాటి కృతజ్ఞత వాడికి లేదు!

మర్నాడు గ్రామాధికారి ఆ కృతఘ్నుణ్ణి పిలిపించి, పాపన్న ఇచ్చిన శాలువ సంగతి అడిగితే, తన కెవరూ ఏ శాలువా ఇవ్వ లేదన్నాడు వాడు. పాపన్న శాలువ మాట ఊరంతా పాక్కింది. ఆ ఊరి వర్తకు డొకాయన ఒక శాలువా తెచ్చి పాపన్నకు చూపి, "ఇది మీదేనేమో చూడండి. దీన్ని ఆ జూదగాడి దగ్గర నిన్ననే ఇరవైరూపాయలకు కొన్నాను," అన్నాడు.

శాలువ మీద జమీందారు పేరు కుట్టి ఉండటం చేత అది పాపన్నదే నన్న సంగతి సులువుగా రుజువయింది. గ్రామాధికారి జూదగాణ్ణి మళ్ళీ పిలిపించి నిజం ఒప్పించి, వర్తకుడికి ఇరవై రూపాయలూ జూదరి తిరిగి యిచ్చేలా చేసి పాపన్న శాలువ పాపన్న కిప్పించాడు.

పాపన్న ఆ రోజుల్లా అక్కడే విశ్రాంతి తీసుకుని, మర్నాడు తన గ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

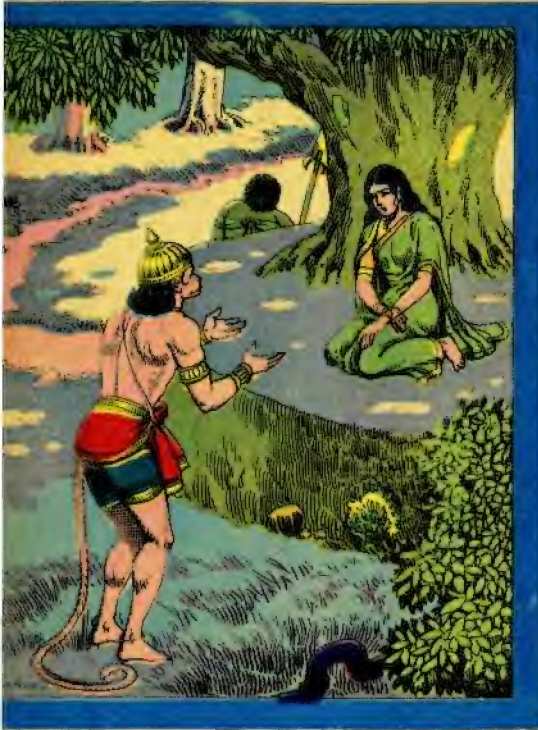
యధృకౌండే

రాముడు హనుమంతుణ్ణి పిలిచి, "హనుమంతుడా, నీవు రాక్షస రాజైన విభీషణుడి అనుమతితో లంకకు వెళ్ళి, రావణుడి ఇంట్లో ఉన్న సీత వద్దకు వెళ్ళి, నేను సుగ్రీవ లక్ష్మణులతో సుఖంగా ఉన్నాననీ, నా చేత రావణుడు చచ్చాడనీ చెప్పి, ఆమె వీం చెబుతుంటే తెలుసుకురా!" అన్నాడు.

హనుమంతుడు లంకా నగరం ప్రవేశించి, రావణుడి ఇంటికి వెళ్ళి, ఆక్కడ ఒక చెట్టు కింద రాక్షస స్త్రీల మధ్య దుఃఖదేవతలాగా కూర్చుని ఉన్న సీతను సమీపించి, తన పేరు చెప్పుకుని, వినముడై నిలబడ్డాడు. సీత వెంటనే అతన్ని గుర్తు పట్టలేదు. ఆమె తనను గుర్తించి సౌమ్యురాలు కాగానే హనుమంతుడు ఇలా అన్నాడు :

"వైదేహీ, సుగ్రీవ లక్ష్మణ సమేతుడైన రాముడు కుశలంగా ఉన్నాడు. విభీషణుడి సహాయంతోనూ, వానర బలాల తోనూ ఆయన శత్రువును చంపేశాడు. ఆయన కార్యం సిద్ధించింది. రావణుడు మరణించాడు. లంక వశమయింది. 'ఇప్పుడు నీవు రావణుడి ఇంట ఉన్నప్పటికీ విభీషణుడి అధీనంలో ఉన్నావు కనక నీ కేమీ భయం లేదు, నీవు సుఖంగా ఉండవచ్చు. విభీషణుడు నిన్ను చూడవస్తాడు' అని రాముడు నీతో చెప్పమన్నాడు."

ఈ మాటలు విని సీత పరమానందం చెంది ఏమీ బదులు చెప్పలేక పోయింది. "ఏ మాలోచిస్తున్నావు? నాకేం చెబుతావు?" అని హనుమంతుడు హెచ్చరించిన మీదట

అమె తడబడుదూ, “ఈ సంతోష వార్త విని నా నోట మాట రావటంలేదు. నిన్నెలా ప్రశంసించాలో నాకు తెలియటంలేదు. నీ కివ్వడగిన కానుక కూడా ముల్లోకాల లోనూ కనబడదు,” అన్నది.

“అమ్మా, నిన్ను ఆశోకవనంలో నానా దుర్భాషలూ అడిన ఈ రాక్షస స్త్రీలను చిత్రహింస చేసి, చీల్చి చెండాడాలని ఉన్నది. అనుమతి ఇయ్యి,” అన్నాడు హనుమంతుడు.

“నాయనా, వీళ్ళు రావణుడి దాసీలు. యజమాని చెప్పినట్లు చెయ్యకపోతే శిక్ష పొందుతారు. వీరి పైన ఆగ్రహించటం

భావ్యం కాదు. ఏ జన్మలోనో చేసుకున్న పాపానికి ఫలితంగా ఈ కష్టాలన్నీ పడ్డాను. ఈ రాక్షస స్త్రీలు ఏ తప్పు చేయలేదు. ఒక వేళ చేసినా ఉదారులు క్షమించవచ్చు. తప్పులు చెయ్యని వా రెవరుంటారు?” అన్నది సీత.

“అమ్మా, నీవు అన్ని విధాలా రాముడికి తగిన భార్యవు. రాముడి వద్దకు వెళ్ళి ఏం చెప్పమంటావు?” అన్నాడు హనుమంతుడు.

“నాకు నా భర్తను చూడాలని ఉన్నది,” అన్నది సీత.

“రాముణ్ణి తప్పక చూస్తావులే,” అని చెప్పి హనుమంతుడు రాముడి వద్దకు తిరిగి వెళ్ళాడు. అతను రాముడితో, “ఎంతో దుఃఖితురాలై ఉన్న సీతను వెళ్ళి చూడు. నీకు విజయం లభించిందని విని ఎంతో సంతోషించి, అమె నిన్ను చూడగోరు తున్నది,” అన్నాడు.

రాముడి కంట నీరు వచ్చింది. అతనికి ఏం చెయ్యాలో తెలియలేదు; సీత చాలా కాలంగా రావణుడింట ఉన్నది. అమెను స్వీకరిస్తే అవకీర్తి, నిర్దోషిని నిరాకరించటం తప్పవుతుంది.

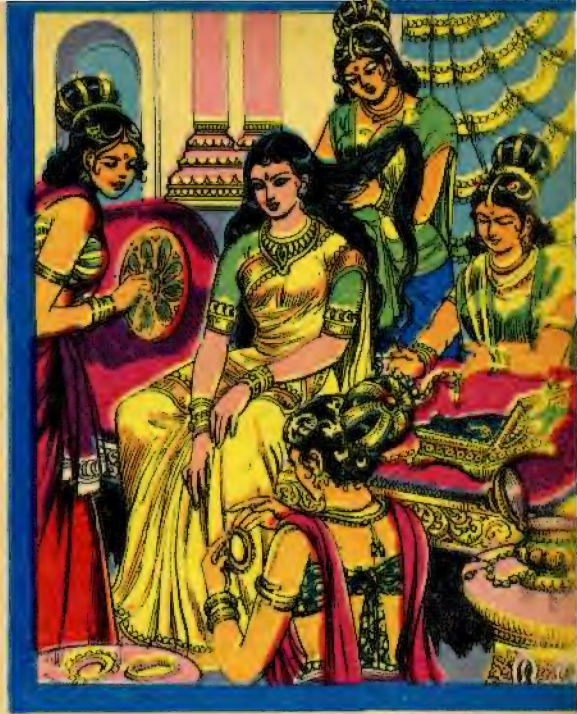
అతను విభీషణుడి కేసి తిరిగి, “నీవు సీతను చక్కగా స్నానం చేయించి, శరీరా

నికి గంధపు పూతలు పూయించి, నగలతో అలంకరించి త్వరగా ఇక్కడికి తీసుకురా," అన్నాడు.

విభీషణుడు వెళ్ళి తన స్త్రీల ద్వారా సీత కి మాట చెప్పించాడు. సీత స్నానం చెయ్యకుండానే తన భర్తను చూస్తానన్నది, కాని విభీషణుడు, రాముడు చెయ్యమన్నట్టే చేస్తే బాగుంటుందని చెప్పాడు.

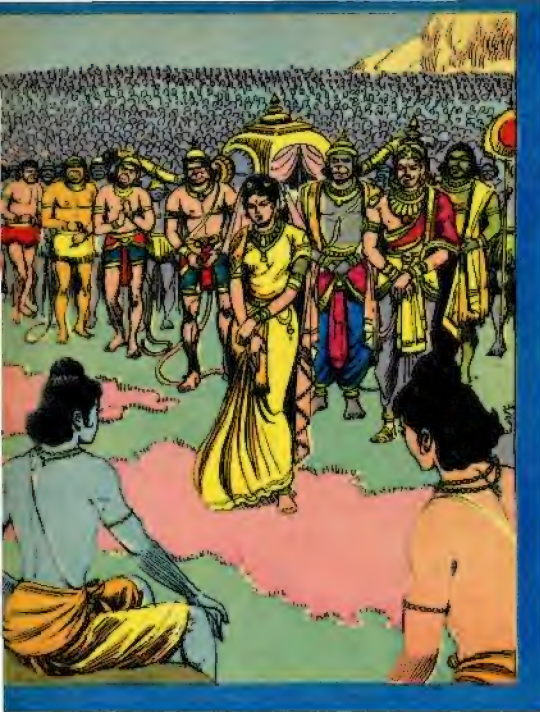
ఆడవాళ్ళు సీతకు తలంటి స్నానం చేయించి, శరీరానికి పూయ పలసిన పూతలన్నీ పూసి, మంచి నగలు పెట్టి, మంచి బట్టలు కట్టి, మంచి బట్ట పైన కప్పారు. చక్కని పల్లకిలో ఆమె నెక్కించి, అనేక మంది రాక్షసులను పరివారంగా పెట్టి విభీషణు డామెను రాముడున్న చోటికి తీసుకుపోయాడు.

సీతను ఎలా పరిగ్రహించటం, ఎలా త్యజించటం అని కొట్టుకుంటున్న రాముడికి, విభీషణుడు వచ్చి సీతను తెచ్చానని చెప్పగానే సీత మళ్ళీ తన కంట పడుతుందన్న సంతోషం కూడా కలిగింది. ఆతను విభీషణుడితో, "సీతను నా ముందుకు తీసుకురా!" అన్నాడు. విభీషణుడి ఆజ్ఞ పైన ఆతని భటులు అక్కడమూగి ఉన్న వానరులను దూరంగా తోలేశారు. రాముడు విభీషణు

డితో, "ఎందుకు వీరందర్నీ తరిమేస్తున్నావు? వీళ్ళు పరాయివాళ్ళు కాదు, నా వాళ్ళే. ఆపత్సమయం లోనూ, స్వయంవరం లోనూ, పెళ్ళిళ్ళూ, యజ్ఞాలూ మొదలైనవి జరిగేటప్పుడూ స్త్రీలు ప్రజల మధ్యకు రావచ్చు. ఇది యుద్ధ భూమి, సీత నా వియోగంతో బాధపడుతున్నది. అందు చేత వీరంతా ఈ సమయంలో ఆమెను చూడవచ్చు," అన్నాడు.

విభీషణుడు వెళ్ళి సీతను రాముడి ఎదటికి తీసుకువచ్చాడు. రాము డన్న మాటలలో లక్ష్మణ సుగ్రీవాదులకు సీత పైన ప్రేమ ఉన్న లక్షణాలు కనబడక విచారం

కలిగింది. సీత సిగ్గు చేత ముడుచుకుపోతూ రాముడి ఎదటికి వచ్చింది. ఆమె వెనకగా విభీషణుడు వచ్చాడు. అంత మంది ఎదట తన ముఖం చూపలేక సీత చీరతో ముఖం కప్పకుని, రాముడి కెసి చూస్తూ అతని కెదురుగా నిలబడింది.

రాముడు సీతను చూసి చాలా పరుషంగా ఇలా అన్నాడు:

"సీతా, పౌరుషవంతు డయినవాడు చేయగల పని చేశాను; శత్రువును చంపి, విన్ను తిరిగి సంపాదించాను. శత్రువు నాకు చేసిన అపమానాన్ని కడిగేసుకున్నాను. నా శ్రమ ఫలించింది. నా ప్రతిజ్ఞ నెర

వేరింది. సుగ్రీవుడి ప్రయత్నమూ, విభీషణుడి ప్రయత్నమూ సఫల మయ్యాయి. అయితే నే నిదంతా నీ కోసం చెయ్యలేదు, నా పంశానికి కలిగిన కళంకం పొగొట్టుకోవటానికి చేశాను. నాకు నీతో పని లేదు. నీ యిష్టం వచ్చిన చోటికి వెళ్ళిపోవచ్చు. నే నీ మాట బాగా ఆలోచించే చెబుతున్నాను. చాలా కాలంగా పరాయి వాడి దగ్గర ఉన్న దాన్ని అభిమానవంతుడెవడూ తిరిగి గ్రహించడు. నిన్ను ఎవరు పోషిస్తే వారి పద్ధ ఉండు; లక్ష్మణుడు గాని, భరతుడు గాని, వానర రాజైన సుగ్రీవుడు గాని, రాక్షస రాజైన విభీషణుడు గాని నిన్ను పోషించవచ్చు. నీ కెక్కడ సుఖంగా ఉంటుందని తోస్తే అక్కడనే ఉండవచ్చు."

ఇంత కాలంగా పతి వియోగంతో కుమిలిపోయి, చివరకు అతని నోట అమృత వాక్కులు విసవలసిన సీత ఇలాటి మాటలు విని నిలువునా కంపించిపోతూ కన్నీరు కార్చసాగింది. అతని నోట ఆలాటి మాట లెన్నడూ విన్నది కాదు, అందుచేత ఆపమానంతో ఆమె తల మరింత వాలిపోయింది. ఆమె గడ్డద కంఠంతో ఇలా అన్నది: "వీరుడా, అజ్ఞాని తెలియని మాటలన్నవిధంగా ఈ కర్ణ కఠోరమైన మాట లెందు

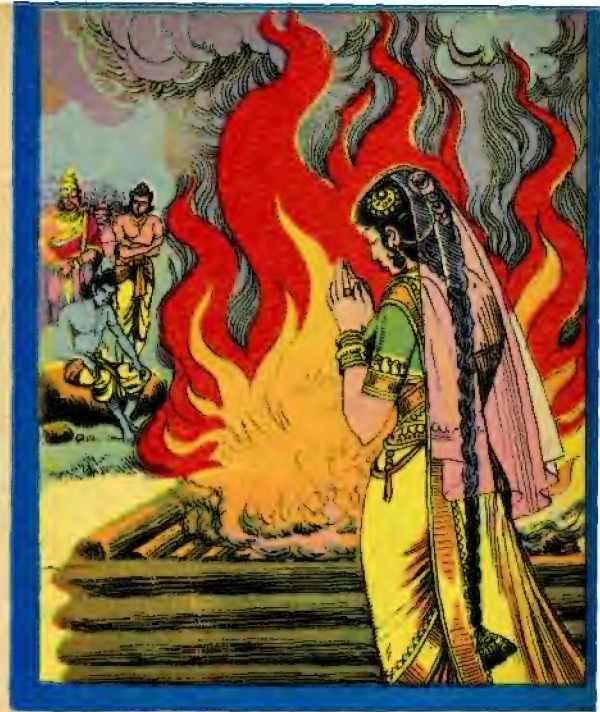
చందమామ

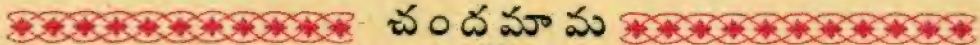
కంటున్నావు? నీ వసుకున్నట్టుగా నేను
వి దోషమూ చెయ్యలేదు. దుష్ట స్త్రీలను
బట్టి స్త్రీ జాతి సంతటిని శంకిస్తున్నావు. నీకు
నా స్వభావం తెలుసు. అందుచేత అలాటి
శంక విడిచిపెట్టు. నేను అధీనురాలినై
ఉండగా రావణుడు నా శరీరాన్ని తాకితే
ఆ తప్పు నాది కాదు. నా అధీనంలో ఉన్న
మనస్సు మాత్రం నీ పైనే ఉన్నది. ఇంత
కాలం కలిసి ఉన్న తరవాత కూడా
నా స్వభావం నీకు తెలియకపోతే ఇక
తెలిసే మార్గమే లేదు. హనుమంతుడు
నన్ను వెతుకుతూ పచ్చినప్పడే నన్ను
విడిచిపెట్టినట్టు కబురు చేసి ఉంటే అప్పుడే
ఆత్మహత్య చేసుకుని ఉండును; నీకూ
నీ మిత్రులకూ, ఇంత శ్రమ లేకపోయి
ఉండును. నన్ను అగ్ని సాక్షిగా పెళ్ళాడటం
గాని, చాలా కాలంగా నన్నెరిగి ఉండటం
గాని నీ కివ్వడు ప్రమాణం కాలేదు.”

సీత రాముడితో ఈ మాట అని లక్ష్మి
ణుడితో, “లక్ష్మణా, ఇంత మాటపడి నాకు
జీవించాలని లేదు. చితి పెర్పించు,
నే నందులో ప్రవేశించి ప్రాణ త్యాగం
చేస్తాను. పది మంది మధ్య భర్త చేత
విడవబడిన భార్యకు మరో గతి లేదు,”
అన్నది. లక్ష్మణుడు అతి దీనంగా రాముడి

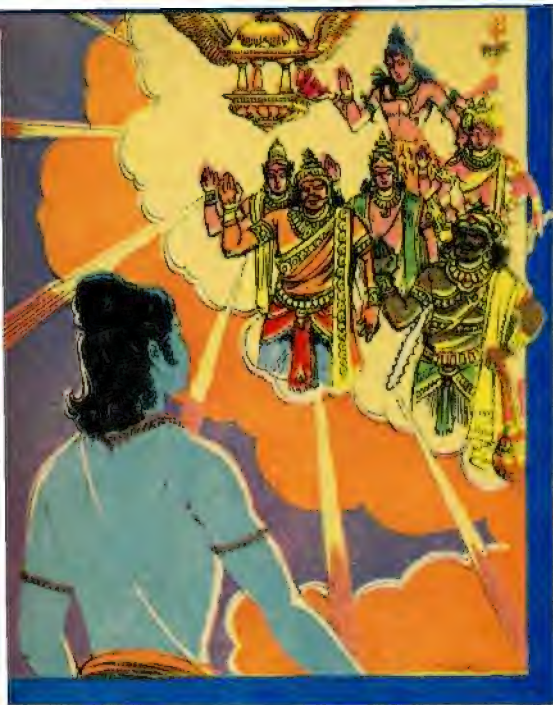

ముఖం కేసి చూసి, సీత అగ్ని ప్రవేశం
చేసి ఆత్మహత్య చేసుకోవటాని కతను
సుముఖుడే నని గ్రహించి, చితి పెర్పాడు.

తల వంచుకుని ఉన్న రాముడికి సీత
మెల్లిగా ప్రదక్షిణం చేసి, మండుతున్న చితి
పద్దకు వచ్చి, దేవ బ్రాహ్మణులకు నమ
స్కారం చేసుకుని, చేతులు మోడ్చి,
“నేను రాముణ్ణి తప్పు తలవకపోయి
నట్టయితే, నన్ను గురించి రాముడికి కలిగిన
శంక అబద్ధమైతే, నేను మనోవాక్యాయ
కర్మల రాముణ్ణి అతిచరించక పోయి
నట్టయితే సర్వ సాక్షి అయిన అగ్ని
హోత్రుడు నన్ను సర్వ విధాలా కాపాడు

చందమామ

తాడు గాక!" అని చెప్పి, అగ్నికి ప్రదక్షిణం చేసి అందులో ప్రవేశించింది.

అది చూసి వానరులూ, రాక్షసులూ కూడా హహాకారాలు చేశారు. ఆ హహాకారాలు వింటూ రాముడు బాధతో అశ్రువులు రాల్చాడు.

అప్పుడు కుబేరుడూ, యముడూ, దేవేంద్రుడూ, వరుణుడూ, శివుడూ, బ్రహ్మకాంతివంతమైన విమానాలలో లంకకు చేరి రాముడి వద్దకు వచ్చారు. వాళ్ళు చేతులెత్తి రాముడితో, "లోక కర్తవు, జ్ఞానావతారుడివి, సీత అగ్నిప్రవేశం చేస్తుంటే ఎలా చూస్తూ ఊరుకున్నావు?" అన్నారు.

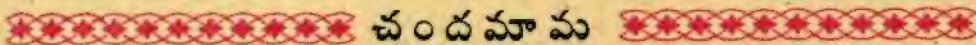
"నేను దశరథుడి కొడుకు ననే అనుకుంటున్నాను. నేను పరమార్థంలో ఎవణ్ణో ఎందుకు పుట్టానో బ్రహ్మ చెప్పాలి," అన్నాడు రాముడు.

"నీవు సాక్షాత్తు నారాయణుడివి. సీత లక్ష్మీదేవి. రావణ సంహారం కోసం ఈ భూలోకంలో మానవ జన్మ ఎత్తావు! రావణవధ చేశావు! ఇక వైకుంఠానికి రా!" అన్నాడు బ్రహ్మ.

బ్రహ్మ ఇలా అనగానే అగ్నిహోత్రుడు సీత నెత్తుకుని చితి నుంచి లేచి వచ్చాడు. అగ్నిహోత్రుడు మానవాకారం ధరించి పైకి లేవగానే చితి చెల్లాచెదరై పోయింది.

అగ్ని సీతను తెచ్చి రాముడి కిస్తూ, "ఇదుగో నీ సీత. ఈవిడ ఏ పాపమూ ఎరగదు. ఈమె మనస్సు ఒక్క క్షణమైనా నీ పై నుంచి మరొకరి పైకి మరల లేదు. ఆమె మనస్సు తన కేసి తిప్పాలని రావణుడు విశ్వప్రయత్నాలు చేశాడు. కాని అవేవి ఫలించ లేదు. కనక ఈమెను పరిగ్రహించు. ఇది నా ఆజ్ఞ," అన్నాడు.

"సీత ఏ పాపమూ ఎరగదని నాకు తెలుసును. కాని సదాచారాన్ని గౌరవించి, ఆమె అగ్ని ప్రవేశం చేస్తుంటే చూస్తూ ఊరుకోవలసి వచ్చింది. లేకపోతే లోకులు

చందమామ

నన్ను మోహంధుడి కింద కట్టేస్తారు. అగ్ని కంటే కూడా పవిత్రమైన సీతను రావణు డేం చెయ్యగలడు? ఇప్పుడు సీత పాపరహిత అని మూడు లోకాలకూ వెల్ల డయింది. నే నామెను తప్పక పరిగ్రహిస్తాను,” అని రాము డన్నాడు.

అప్పుడు శివుడు రాముడితో, “రామా, స్వర్గం నుంచి నీ తండ్రి దశరథుడు విమా నంలో వచ్చాడు చూడు. ఆయన మాట నిజం చేసినందు వల్ల ఆయనకు ఇంద్ర లోకం లభించింది,” అన్నాడు.

రామలక్ష్మణులు విమానంలో వచ్చిన దశరథుణ్ణి చూసి ఆయనకు నమస్కారం

చేశారు. దశరథుడు రాముణ్ణి దగ్గరికి తీసు కుని కొగిలించుకుని, “నాయనా, నిన్ను ఎడబాసిన నాకు స్వర్గ సుఖాలు కూడా తృప్తికరంగా లేవురా. నిన్ను ఆరణ్యానికి పంపా నన్న మాటా, కైకేయి అన్న మాటలూ న న్నింకా బాధిస్తూనే ఉన్నాయి. అయితే, నీ పట్టాభిషేకానికి విఘ్నం కలి గించింది దేవతలే ననీ, రావణ సంహారం కోరి వా రా పని చేశారనీ నాకు తెలియ వచ్చింది. నీ వనవాసం పథాలుగేళ్ళూ తీరిపోయింది. ఇక నీవు అయోధ్యకు వెళ్ళి రాజ్యాభిషేకం చేసుకో. నిన్ను చూసి కొసల్య చాలా సంతోషిస్తుంది,” అన్నాడు.

ఆయన లక్ష్మణుడికీ, సీతకూ కూడా కొన్ని హితవాఖ్యలు చెప్పాడు.

దశరథుడు స్వర్గానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాక ఇంద్రుడు రాముణ్ణి శ్లాఘించి, ఏదైనా వరం కోరుకో మన్నాడు. తన కోసం యుద్ధంలో చనిపోయిన వానర భల్లూకా లందరినీ తిరిగి బతికించమని రాముడు కోరాడు. ఇంద్రు డలాగే చేశాడు. చావగా మిగిలిన వానరులు చచ్చిన వానరులు తిరిగి బతకటం చూసి అత్యాశ్చర్యం చెందారు. తరవాత దేవత లంతా వెళ్ళిపోయారు.

రాము డా రాత్రి సుఖంగా నిద్రపోయాడు. మర్నాడు విభీషణుడు వచ్చి రాముణ్ణి స్నానం చేయిస్తానని, నగలూ, బట్టలూ ధరింపజేస్తా నని చెప్పి అహ్వానించాడు.

“అలాటి వన్నీ సుగ్రీవుడు మొదలైన వారికి చేయించు. వధూలుగేళ్ళూ పూర్తి అయిన మర్నాడు నేను తిరిగి రాకపోతే ప్రాణం వదులుతానని నా తమ్ముడు

శపథం చేశాడు. వా డన్నంత పని చేస్తాడు. అలాటప్పుడు నాకు స్నానాలూ, వస్త్రాభరణాలూ దేనికి? నేను వెంటనే అయోధ్యకు వెళ్ళాలి,” అని రాము డన్నాడు.

“ఒక్క రోజులో నేను నిన్ను పుష్పక విమానం మీద అయోధ్యకు చేర్చగలను. ఇంతకు ముందు కుజేరుడు వచ్చినా కూడా, అతని విమానం అతని కిచ్చెయ్యకుండా, నీ కోసం ఉంచాను. నేను నీకూ, నీ తమ్ము డికి, నీ భార్యకూ ఇచ్చే అతిథ్యం తీసుకుని మరీ వెళ్ళాలని నా ప్రార్థన,” అన్నాడు విభీషణుడు.

“నీ భక్తే నాకు చాలు. నా మనస్సు భరతుణ్ణి, నా తల్లులనూ చూ డాలని తహతహ లాడుతున్నది. నా వనవాసం పూర్తి అయింది. భరతుడు ఘోర ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. నే నిక్కడ ఎలా ఉండను? ఈ పుష్పక విమానం ఇచ్చినదే నాకు పదివేలు,” అన్నాడు రాముడు.

స్వయంకథ

వరుణానదీ తీరాన అరుణాస్పద మనే నగరంలో ఒక బ్రాహ్మణ ప్రవరుడుండే వాడు. అతను నిష్ఠావరుడు, ధర్మనిరతుడు, పరమ సాధువు, అర్ధరాత్రి అభ్యాసాలు వచ్చినా అతిథ్య మిచ్చేవాడు. అతనికి ప్రపంచమంతా తిరిగి చూడాలన్న కోరిక ఒకటి తీవ్రంగా ఉండేది.

ఇలా ఉండగా అతని ఇంటికి ఒకనాడు ఒక యువకుడు అతిథిగా వచ్చాడు. అతను ఓషధుల ప్రభావం తెలిసిన మంత్రవేత్త. అతను ప్రపంచంలో గల రకరకాల వింతలు వర్ణించి చెబుతూంటే ప్రవరుడు, "అయ్యో, నీ వయసు ఆరు లేదు. ఇంత ప్రపంచం ఎలా చూశావు?" అని అడిగాడు. మంత్రవేత్త ప్రభావం వల్ల ఒక్క పూటలో అనేక యోజనాలు పోవచ్చునని చెప్పి ఆ అతిథి, "నీకు కూడా నా వలెనే దేశ సంచారం చెయ్యాల్సివున్న కోర్కె

ఉన్నట్టయితే నీ పాదాల కొక పసరు పూస్తాను," అన్నాడు.

ఆ పసరు ప్రభావంతో ప్రవరుడు మనోవేగంతో హిమాలయాలకు చేరుకుని, అక్కడి వింతలు చూస్తూ సంచరిస్తూండగా కాలి పసరు కాస్తా కరిగిపోయి, అత నింటికి తిరిగి రాలేని స్థితిలో పడ్డాడు. అదే సమయంలో అతనికి వరూధిని అనే గంధర్వ స్త్రీ వీణ వాయింపటం వినపడింది. ప్రవరుడా ధ్వనిని బట్టి వరూధిని ఉన్న చోటికి వెళ్లి, తాను ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళటానికి దారి చెప్పమని అమెను వేడుకున్నాడు.

కాని వరూధిని ప్రవరుణ్ణి చూడగానే అతని అందానికి ముగ్ధురాలై, అతన్ని మోపించి, తనతో ఉండి పొమ్మన్నది. అందుకు ప్రవరుడు ఒప్పుకోక, "నేను అహితాగ్నిని. సాయంకాలం లోపున ఇంటికి చేరుకుని అగ్నిని అర్పించాలి," అన్నాడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

వరూధిని అతన్ని ఎలాగైనా నిలపాలని విశ్వప్రయత్నం చేసింది. చివరకు ప్రపరుడు అగ్నిహోత్రుణ్ణి ధ్యానించి, ఆ దేవుడి ఆనుగ్రహంతో ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

ప్రపరుడు వెళ్ళిపోయినందుకు వరూధిని విచారంగా కూర్చుని ఉండగా, ఆమెను ప్రేమించిన గంధర్వుడు, కలి అనే వాడు, ప్రపరుడి రూపమే ధరించి ఆమెను సమీపించి, తన మనసు మారినట్టుగా సటించాడు. వరూధిని ఆ వచ్చిన వాడు ప్రపరుడే అనుకుని అతనితో విహరించింది.

కొంత కాలానికి వరూధినికి ఆ గంధర్వుడి వల్ల ఒక తేజోవంతుడైన కొడుకు

పుట్టాడు. అతనికి స్వతః తేజస్సు ఉండటం చేత స్వరోచి అన్న పేరు వచ్చింది. అతను ధనుర్వేదంతో సహా వేదాలన్నీ అభ్యసించి సర్వకళాప్రపూర్ణుడయ్యాడు.

ఇతని సంగతి ఇలా ఉండగా, ఇందివరుడనే విద్యాధరుడికి మనోరమ అనే కుమార్తె ఉన్నది. ఆమెకు విభావరీ, కళావతీ అని ఇద్దరు చెలికత్తెలు. విభావరీ మందారు డనే విద్యాధరుడి కూతురు. కళావతీ అనేది పారు డనే మునిశ్వరుడి కూతురు; పారుడు బ్రహ్మచారిగా ఉండగానే అతనికి, పుంజికష్టల అనే అప్పరసకూ పుట్టింది; పుంజికష్టల ఆమెను కని,

విడిచిపెట్టి స్వర్గానికి తిరిగిపోగా, ఆ శిశువు చంద్రకళలను తాగుతూ పెరిగి కళావతి అని పేరు తెచ్చుకున్నది.

ఒకనాడు మనోరమ తన చెలికత్తెలయిన విభావరీ కళావతులతో సహా కైలాసగిరి తటాన విహారం చేస్తూ, ఎముకల గూడు లాగున్న ఒక తాపసిని చూసి నవ్వింది. ఆ తాపసి అలిగి, "ఓసీ, రాక్షసుడి వాత పడు!" అని శపించాడు.

ఆమె చెలికత్తెలు, "తపస్సు చేసుకునే వాడికి ఇంత కోపమేమిటి?" అన్నారు.

ఆ తాపసి వారి పైన కూడా మండిపడి, "మీరు ఘోర వ్యాధితో బాధపడండి,"

అని విభావరీనీ, కళావతీనీ శపించాడు. వెంటనే వారిద్దరూ రోగగ్రస్తులయ్యారు.

ఆ తరవాత మనోరమ వెంట ఒక రాక్షసుడు పడ్డాడు. ఆమె భయభ్రాంతురాలై పరిగెత్తుతూ స్వరోచి కంటపడింది. స్వరోచి ఆమెను అడిగిన మీదట ఆమె తన సంగతి, తన చెలికత్తెల సంగతి అతనికి చెప్పి, "నాకు అస్త్రహృదయ మనే విద్య తెలుసును. అది రుద్రుడి నుంచి స్వాయం భువుకూ, ఆయన నుంచి వశిష్ఠుడికీ, తరవాత నా తల్లి వైపు తాత అయిన చిత్రాయుధుడికీ, ఆయన నుంచి వివాహ సమయంలో నా తండ్రికీ, ఆయన నుంచి నాకూ

లభించింది. ఆ విద్య చెబుతాను, దాని సహాయంతో నన్ను తరుముకొచ్చే రాక్షసుణ్ణి చంపు,” అన్నది. స్వరోచి అలాగే చేశాడు.

నిజాని కా రాక్షసుడు మనోరమ తండ్రి. అతను ఒకసారి ఆయుర్వేదం చెప్పమని బ్రహ్మమిత్రుడనే ముని వద్దకు వెళ్ళగా, ఆ ముని నేర్పనన్నాడు. అప్పు డతను బాటున ఉండి, ముని శిష్యులకు ఆయుర్వేదం చెప్పతుండగా విని అంతా నేర్చుకున్నాడు. ఆ విద్య తనకు పూర్తిగా వచ్చేశాక అతను మునిని చూసి నవ్వాపుకోలేక నవ్వేశాడు. ముని నిజం గ్రహించి, రాక్షసుడివి కమ్మని శపించాడు. ఇందీ వరుడు ముని కాళ్ళ పైన పడగా, ముని అనుగ్రహించి స్వరోచి చేత చచ్చి శాప విమోచనం పొందమన్నాడు. ఇందీవరు డిప్పుడు శాప విముక్తుడై తన కుమార్తె మనోరమనూ, తనకు తెలిసిన ఆయుర్వేద విద్యనూ స్వరోచి కిచ్చేశాడు.

స్వరోచి మనోరమను పెళ్ళాడటానికి సిద్ధపడ్డాడు. కాని ఆమె తన చెలికత్తెలు రోగాలతో తీసుకుంటూండగా తాను సుఖ పడలేనన్నది. అప్పుడు స్వరోచి ఆయుర్వేద విద్యతో విభావరికీ, కళావతికీ గల వ్యాధులను నయం చేసి, మనోరమతో బాటు వారిని కూడా పెళ్ళాడి సుఖంగా జీవించసాగాడు. కాలక్రమాన మనోరమకు విజయుడూ, విభావరికి మేరునందుడూ, కళావతికి ప్రభాసుడూ అనే కుమారులు కలిగారు.

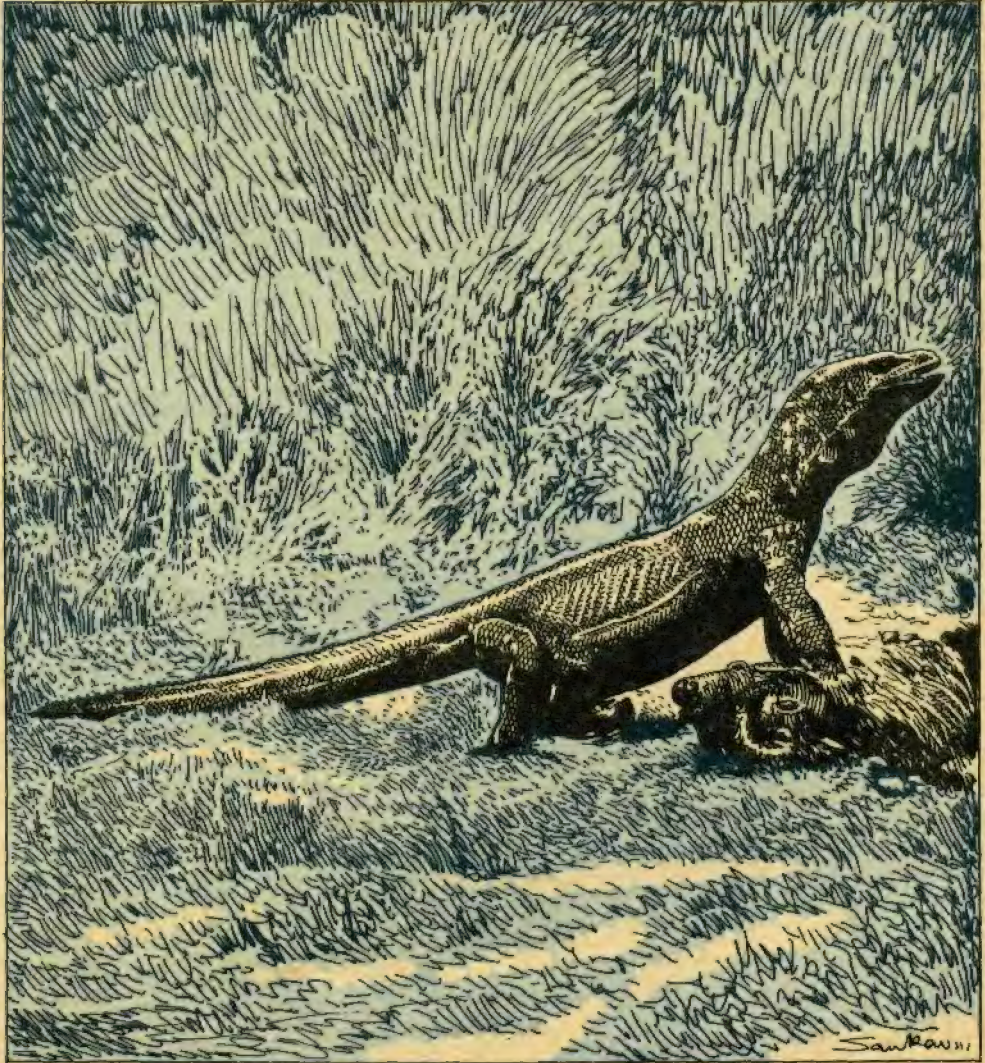
ఒకనాడు అతను వేటాడుతూండగా వన దేవత ఆడ లేడి రూపంలో అతని ఎదటికి వచ్చి, “నేను నిన్ను ప్రేమించాను. నన్ను కొగలించుకో,” అన్నది. స్వరోచి ఆశ్చర్య పడి ఆ లేడిని కొగలించుకొగానే ఆ వన దేవత స్త్రీ రూపంలో ప్రత్యక్షమై అతనికి నాలుగో భార్య అయింది. ఆమెకు దేవాంశ సంభూతుడైన కొడుకు కలిగాడు. అతనే స్వారోచిషమనువు.

ప్రపంచపు వింతలు:

43. కోమోడో రాక్షసి బల్లులు

మానవుడు అవతరించక పూర్వం భూమి మీద రాక్షసి బల్లులు బండేవి. అవి వినాడో అంతరించాయి. కాని వాటి వంతతి ఈ నాటికి కూడా తూర్పు దీవులలో నిలిచి ఉన్నది. కోమోడో, ఫ్లోరిస్, రింట్జా దీవులలో ఇవి ఉన్నాయి. వీటి నిడివి 14 అడుగుల దాకా ఉంటుంది. ఇవి మాంసాహారులు.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

మొగముపై మబ్బుతెర

పందినవారు :
కె. వి. లక్ష్మి, అనకాపల్లి

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కప్పుకున్న సిగ్గుతెర

పంపినవారు :
కె. వి. లక్ష్మి, అనకాపల్లి

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1965 ఆగస్టు నెల సంచికలో ప్రకటించబడును.

★ పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జూన్ నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డు పైన వ్రాసి, ఈ ఆద్రనుకు పంపాలి:-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

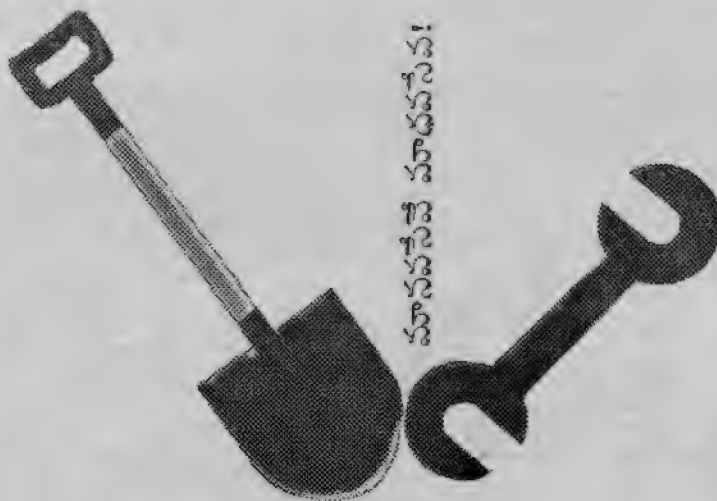
మొదటి ఫోటో : మొగముపై మబ్బుతెర

రెండవ ఫోటో : కప్పకున్న సిగ్గుతెర

పంపినవారు : కాండ్రేగుల విజయభాగ్యలక్ష్మి,

అనకాపల్లి.

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

మనస్సునకు మోడువసేన!

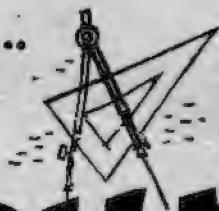
జిమ్మోర్ లాట్ నెహ్రూ
యిలా అన్నారు. "భావిలో సాక్షానికి
విశ్రాంతికి తావులేదు. మనము ఎడతెగక
శిష్టపడి పనిచేయాలి." కనుక
అయిన అత్యుత్త శాంతి చేకూర్చుకొనికే ఎక్కువ పనిచేసి
జాతీయ సంపదకు ఎక్కువ దిశ్చిత్తి చేద్దామని కంకణము కట్టుకొందాము.

జె. బి.
మంమూరామ్
& కంపెనీ
గ్యారంటీడ్ & ప్రైడరాబారు

048-13672

FOR PRECISION IN...

Colour Printing

By Letterpress...

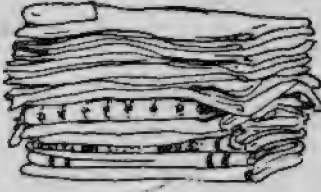
...Its B. N. K's., superb printing
that makes all the difference.

Its printing experience of
over 30 years is at the
back of this press superbly
equipped with modern
machineries and technicians
of highest calibre.

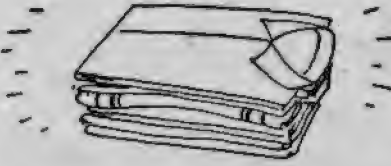
B. N. K. PRESS PRIVATE LIMITED.

CHANDAMAMA BUILDINGS,

MADRAS - 26

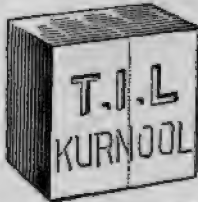
నిరాల
ఎక్కువ బట్టలను
శుభపరచును

నిరాల
బట్టలను ఎక్కువ
తెల్లగా చేయును

నిరాల
వాటిని తొందరగా
శుభపరచును

తంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లి. కర్నూలు

ASPIN-5

పాటలు పాడే బొమ్మలతో

చిన్న పిల్లలకు వుస్తకం

రంగు రంగుల అందమైన బొమ్మలతో చిన్న పిల్లలకు విద్యాబోధన చేయడమనే ఆంశం క్రొత్తదేమీ కాదు. ఈ బొమ్మలకు తేడు రకరకాల ధ్వనులు. ఆ ధ్వనులను చేసే బొమ్మలు వుంటే చిన్న పిల్లలు ఇంకా త్వరగా అక్షరాలు, మాటలు నేర్చుకొన గలుగుతారు.

సంగీతయుక్తంగా పాటలు పాడుతూ, రకరకాల ధ్వనులు చేసే బొమ్మలను, ఆ బొమ్మలకు నరిపడే అక్షరాలను కలిగిన అందమైన చిన్న పిల్లల వుస్తకం ఒకటి మా కార్యాలయం చేరింది. 'అ' మొదలు 'ఆ' వరకూ అక్షరాలు ఇందులో వున్నాయి. ప్రతి పేజీని చేతితో నొక్కితే రకరకాల ధ్వనులు వినిపిస్తాయి. పాఠశాలకు రేపా, మాపో వెళ్ల నున్న పిల్లలకు ఇది ఎంతో ఉపకరిస్తుంది. ఈ వుస్తకంతో అడుకొంటూ, బొమ్మలవైపు పడే పదే చూడడంపల్ల చిన్న పిల్లల మెదడులో అక్కడి అక్షరాలు బాగా నాటుక పోయి బాగా గుర్తుంటాయి.

ఈ వుస్తకం ఆధునికంగా వుంది. ఇన్ని చక్కని అక్షరాలు కలిగిన పిల్లల వుస్తకం రావడం తెలుగులో ఇదే ప్రథమం.

వెల రు. 1-50

హెగ్గిన్ బాదమ్మ ప్రైవేటు లి.

165, మౌంటు రోడ్డు, మద్రాసు-2.

డోరగాయ పచ్చళ్ళకు

అమూల్యమైన నూనెలు

అగ్గిమార్కు కాబడిన

ఎ.యస్.బ్రాండ్

చాయపప్పు

నూనె

అగ్గిమార్కు కాబడిన

మెన్స్ బ్రాండ్

నూనె

మొక్కను మెత్తబడే నీయపు...
బూజు పట్టినీయపు...
పాలకొలమూనిలు వాయించును
16, 4, 2 కిలోగ్రాముల దశాబలాల
పేకింగు వేయబడుచున్నది...
ఇండియన్ గవర్నమెంటు వారి అగ్గి
మార్కు నీలును గమనించి కొనుగడు.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

శ్రీ మాజేటి వీరరాఘవయ్య,
కమిషను మర్చంట్లు,
శివాలయం వీధి, విజయవాడ.

ఫోన్ నెం. 567

శ్రీ బచ్చు రామకృష్ణయ్య
చీదెళ్ళ పెదనాగయ్య,
జనరల్ మర్చంట్లు,
నంద్యాల

MFRS. అంబత్తే సుబ్బన్న శ్రీ. నామకర్త

ఇప్పుడు
ఆంధ్రదేశ మంతటా
విజయవంతంగా

ఎంత దుఃఖరసమో అంత హాస్యరసమూ ఒప్పుచూ
అఖిల ప్రజలనూ ఆనందపరచుతులను చేయుచున్న
అద్వితీయ పేరాణిక చిత్రము...

స్వర్ణంబు బడుతోంది !

విజయా వారి

సత్యహరిశ్చంద్ర

దర్శక నిర్మాత
కె.వి.రెడ్డి, B.Sc (HONS)

చందమామ

ఇప్పుడు 6 బాషలలో ప్రతినెలా వెలువడుతున్నది.

తెలుగు - కన్నడము - తమిళము

హిందీ - మహారాష్ట్ర - గుజరాతీ

★

చందమామ నెలనెలా 2,50,000 గృహాలను అలంకరిస్తుంది

★

మీ వ్యాపార సందేశాన్ని అందించటానికి

ఇది శక్తివంతమైన ప్రచారసాధనం

వివరములకు :

చందమామ పబ్లికేషన్స్

పడవళని

::

మదరాసు - 26

త్వరలోనే హార్లిక్స్ సీసాలమీద యీ ఆకర్షణీయమైన క్రొత్త లేబులును చూస్తారు. కొన్నాళ్లదాకా పావులలో క్రొత్త లేబులుగల హార్లిక్స్ సీసాలతోపాటు పాత లేబులుగల సీసాలుకూడ అమ్మబడతాయి.

హార్లిక్స్ అదనపు శక్తిని కలిగించును!

IWT HL-2214

అంతస్తులు

అంతస్తులు

దర్శకత్వం: ప.మధుసూదనరావు
నిర్మాత: వి.రాజేంద్రప్రసాద్, B.Sc.

వాణి లక్ష్మి

అంతస్తులు

REVATHI

Symbol of Quality Printing...

PRASAD PROCESS PRIVATE LIMITED

CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS-26

BOMBAY & BANGALORE

